

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy III liceum ogólnokształcącego i technikum

Uwaga: Treści z zakresu rozszerzonego zaznaczono na żółto. Tematy z zakresu rozszerzonego dodatkowo opatrzone literami **ZR**.

Material	Wymagania w podstawie programowej Uczeń:	Wymagania szczegółowe zoperacjonalizowane Uczeń:
Semestr 1. Młoda Polska		
<u>podręcznik</u> Tablica chronologiczna, s. 8 <i>O epoce</i>, s. 10 <u>Czytanie ze zrozumieniem</u> Artur Hutnikiewicz, <i>Główne motywy i wątki sztuki modernizmu</i>, s. 28	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich	• rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: [...] romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska [...] I.1.1 • rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, [...] symboliczną, realistyczną, naturalistyczną [...]) I.1.2 • rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne [...], w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej [...], wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe I.1.3 • rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe [...], leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe [...] wersyfikacyjne [...]; określa ich funkcje I.1.4 • interpretuje treści alegoryczne

		i symboliczne utworu literackiego I.1.5 • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów [...] w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych I.1.11 • rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe [...] I.1.16	
I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	• przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. [...] naukowych I.2.1 • analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację I.2.2 • rozpoznaje specyfikę tekstów [...] popularnonaukowych i naukowych [...]; rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach; odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte; rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe I.2.3 • określa wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej [...] I.2.4	• ustala, jaką funkcję w tekście Artura Hutnikiewicza pełni odwołania do przemysłów Schopenhauera, Wilde'a i Przybyszewskiego • ustala, jaka relacja zachodzi pomiędzy zacytowanymi w pierwszym akapicie wypowiedziami Oscara Wilde'a i Stanisława Przybyszewskiego – zaznacza poprawną odpowiedź • ocenia prawdziwość podanych zdań • wie, że przełom XIX i XX wieku to czas przemian w teatrze, nazywany Wielką Reformą Teatru • wie, że pionierem zmian w polskim teatrze był Stanisław Wyspiański	
II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	• wykorzystuje wiedzę z dziedziny [...] składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu	• dokonuje analizy i interpretacji tekstów, wykorzystując dotychczas zdobytą wiedzę z gramatyki języka polskiego • nazywa wyróżniony środek składniowy i określa jego funkcję • nazywa zdania składowe w zdaniu złożonym podrzędnie i cel ich użycia	

		własnych wypowiedzi II.1.1 rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi II.1.3	
	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	rozróżnia pojęcie stylu [...] II.2.1 rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania II.2.2	formułuje definicję stylu charakteryzuje styl językowy, który dominuje w tekście Hutnikiewicza podaje cechy wskazanego stylu
	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	rozpoznaje i określa funkcje tekstu [...] II.3.3	rozpoznaje w tekście dominującą funkcję
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych III.1.1	ocenia prawdziwość stwierdzeń zawartych w tekście – stawia tezy i formułuje adekwatne argumenty udowadnia, że założenia literatury modernizmu stały w opozycji do literatury realizmu i naturalizmu, podając dwa argumenty
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie III.2.1 buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki III.2.2 zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia [...] III.2.4	rzeczowo uzasadnia własne zdanie, oceniając prawdziwość twierdzeń odnoszących się do tekstu Artura Hutnikiewicza podczas formułowania wypowiedzi bierze pod uwagę adresatów i cel wypowiedzi wyjaśnia zależność pomiędzy sztuką a rzeczywistością w literaturze modernizmu wyjaśnia, jak rozumie wyrażenie „naga dusza” formułuje cztery pytania, na które można znaleźć odpowiedź w tekście formułuje definicję sztuki modernizmu na podstawie tekstu Hutnikiewicza
	IV. Samokształcenie	rozwija umiejętność pracy	rozwija umiejętność pracy samodzielnej podczas czytania i analizowania tablicy

		samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska IV.1 • porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach IV.2	eksponującej chronologię epoki, tekstu wprowadzającego odbiorcę w tematykę epoki modernizmu • prezentuje własne stanowisko • porządkuje informacje dotyczące epoki modernizmu w problemowe całości (filozofia, literatura, sztuka, tło historyczne, muzyka, malarstwo, teatr; synteza sztuk; inspiracje i tematy) • syntetyzuje poznawane treści
<u>podręcznik:</u> Malarska synteza polskich losów. Jacek Malczewski, <i>Melancholia</i>, s. 30 ZR Ludzka wola jako siła życia. Artur Schopenhauer, <i>Świat jako wola i przedstawienie</i> (fragm.), s. 33; Friedrich Nietzsche, <i>Tako rzecze Zaratustra</i> (fragm.), s. 35; Henri Bergson, <i>Wstęp do metafizyki</i> (fragm.), s. 37 Publicystyka młodopolska – obraz stanu duchowego nowego pokolenia, s. 39;	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich	• rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność [...], romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska [...] I.1.1 • rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną [...], realistyczną, naturalistyczną [...]) I.1.2 • rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz [...] odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe I.1.3 • rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe:	• interpretuje treści alegoryczne i symboliczne w dziele Jacka Malczewskiego <i>Melancholia</i> • uwzględnia długą tradycję przedstawień artystów jako „dzieci Saturna” • dostrzega w tytule utworu Friedricha Nietzschego <i>Tako rzecze Zaratustra</i> odwołanie do historycznej postaci Zaratustry – perskiego kapłana i reformatora religijnego, którego nauczanie na temat wolnej woli zainspirowało niemieckiego filozofa • przedstawia obraz człowieka ukazany we fragmencie tekstu <i>Tako rzecze Zaratustra</i>, odwołując się do przytoczonych sformułowań • wyjaśnia, w czym Nietzsche dostrzega wartość człowieka i jego życia • interpretuje poglądy Nietzschego na temat religii • odnosi się do rozumienia pojęcia absolutu z perspektywy Bergsona • wyjaśnia, czym intuicja różni się od analizy według Bergsona, i tłumaczy, na czym polega jej wyższość nad analizą • dostrzega, że wśród programowych tekstów młodych publicystów (np. Wacława Nałkowskiego) znalazły się m.in. takie, które przedstawiały nowy typ człowieka – jednostkę wybitną; temu nowemu typowi człowieka przeciwstawiano nierozumiejącą go zbiorowość o drobnomieszczańskiej mentalności (np. seria artykułów Artura Górskiego) • wie, że teksty zamieszczone w <i>Forpocztach</i> miały charakter programowy • wyjaśnia, jaki nowy wzorzec osobowości propagował w swojej pracy Wacław Nałkowski, jak nazywa nowych ludzi, jakie cechy im przypisuje, komu i dlaczego ich przeciwstawia • wymienia środki stylistyczne dominujące w tekście Wacława Nałkowskiego oraz określa ich funkcje • wie, że tytuł cyklu artykułów Artura Górskiego <i>Młoda Polska</i> stał się nazwą okresu

Wacław Nałkowski, <i>Forpoczy ewolucji psychicznej i troglodyci</i> (fragm.), s. 40; Artur Górski, <i>Młoda Polska</i> (fragm.), s. 41; Zenon Przesmycki, <i>Walka ze sztuką</i> (fragm.), s. 43 Cyganeria krakowska; infografika, s. 46 ZR Poeci przekłęci: Charles Baudelaire, Paul Verlaine, Arthur Rimbaud, s. 48; Charles Baudelaire, <i>Padlina</i>, s. 49; Arthur Rimbaud, <i>Statek pijany</i> (fragm.), s. 50; Paul Verlaine, <i>Sztuka poetycka</i> (fragm.), s. 53; Nawiązanie Rafał Wojaczek, <i>Ojczyzna</i> (fragm.), s. 55 Między sztuką a życiem. <i>Moulin Rouge</i>, s. 57 Poeta – kapłan		oksymoron [...], leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe [...]; wersyfikacyjne [...]; określa ich funkcje I.1.4 • interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego I.1.5 • rozpoznaje w tekstach literackich: [...] tragizm [...]; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter I.1.6 • wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe I.1.8 • rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji I.1.9 • rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje I.1.10 • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność	literackiego, a opublikowane artykuły zostały uznane za manifest pokolenia • dostrzega, że Artur Górski nawiązywał do poglądów Adama Mickiewicza i tym samym odnowił myślenie o mesjanistycznej roli narodu polskiego • wskazuje we fragmencie artykułu Artura Górskiego <i>Młoda Polska</i> nawiązania do tradycji romantycznej i ustala, w jakim celu zostały one wprowadzone do tekstu • wie, że Zenon Przesmycki sformułował program estetyki młodopolskiej, zawierający hasło „sztuka dla sztuki” i wyrażający przekonanie o wyjątkowości artysty • charakteryzuje literatów francuskich, którzy zyskali miano „poetów przeklętych” • wie, że pojęcie „poetów przeklętych” spopularyzował Paul Verlaine • dostrzega, że publikacja tomu poezji Charles’a Baudelaire’a <i>Kwiaty zła</i> ukształtowała postawę „poetów przeklętych” • jest świadomy, że do koncepcji „poetów przeklętych” odwoływali się późniejsi twórcy kontrkultury (np. ruch hippisowski) oraz polscy „kaskaderzy literatury” (Edward Stachura, Rafał Wojaczek, Andrzej Bursa) • charakteryzuje kontrkulturę jako ruch społeczno-kulturowy, powstały w połowie lat 60. XX wieku, który sprzeciwiał się konsumpcyjnej kulturze Zachodu i negował tradycyjne wzorce społeczne oraz kulturowe • opisuje sytuację liryczną wiersza Charles’a Baudelaire’a <i>Padlina</i>; analizuje poetycki obraz padliny; określa funkcje środków językowych zastosowanych w opisie padliny • wyjaśnia znaczenie kontrastowego zestawienia spaceru zakochanej pary i szczątków padliny • zastanawia się, które elementy wiersza Charles’a Baudelaire’a <i>Padlina</i> można uznać za obrazoburcze • porównuje tematykę utworu <i>Padlina</i> z zastosowaną przez poetę formą (wersyfikacja, układ rymów, język); wnioskuje na temat takiego zestawienia • charakteryzuje aleksandryn jako formę wiersza • wie, że aleksandryn był charakterystycznym metrum francuskiej poezji modernistycznej • analizuje kreację podmiotu lirycznego we fragmencie wiersza Arthura Rimbauda <i>Statek pijany</i> • przedstawia obraz świata wyłaniający się z relacji podmiotu lirycznego w wierszu Arthura Rimbauda <i>Statek pijany</i> • analizuje formę wiersza: kompozycję, wersyfikację, środki wyrazu zastosowane przez Arthura Rimbauda w wierszu <i>Statek pijany</i> • wymienia toposy obecne w utworze Arthura Rimbauda <i>Statek pijany</i> • wyjaśnia znaczenie kontrastowego zestawienia morza i kałuży użytego w przedostatniej strofie wiersza <i>Statek pijany</i> • określa, kto jest podmiotem lirycznym w wierszu Paula Verlaine’a <i>Sztuka poetycka</i>, i czego dotyczy jego wypowiedź;

sztuki, s. 61, Stanisław Przybyszewski, <i>Confiteor</i> (fragm.), s. 62; Charles Baudelaire, <i>Albatros</i>, s. 64; Kazimierz Przerwa- Tetmajer, <i>Eviva l'arte!</i>, s. 65 ZR lektura uzupełniająca Gabriela Zapolska, <i>Moralność pani Dulskiej</i>, s. 67 ZR lektura uzupełniająca Czym jest dulszczyzna?, s. 69 ZR lektura uzupełniająca Nawiązanie Maryla Szymiczkowa, <i>Tajemnica Domu Helców</i> (fragm.), s. 78 ZR lektura uzupełniająca Portret filistra, s. 80 ZR lektura uzupełniająca Dola służącej, s. 80 ZR lektura uzupełniająca		motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych I.1.11 • w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym [...] pieśni Jana Kochanowskiego [...], <i>Dziadów</i> cz. II oraz <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza [...] I.1.12 • porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne I.1.13 • przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej I.1.14 • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny I.1.15 • rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla	• charakteryzuje nowy wzorec poezji opisywany przez podmiot liryczny • wymienia zalecenia dotyczące sztuki poetyckiej • przygląda się wykreowanym przez „poetów przeklętych” postawom wobec życia; porównuje je i konfrontuje z reprezentowaną przez nich postawą buntu wobec obowiązujących zasad życia społecznego • porównuje użyte przez „poetów przeklętych” formy wypowiedzi poetyckich; wypowiada się na temat języka, jakiego używają przy tworzeniu obrazów poetyckich • wyjaśnia, w kontekście tytułu utworu Rafała Wojaczka <i>Ojczyzna</i>, co lub kto jest przedmiotem opisu wiersza • podaje, do jakiego znanego motywu kulturowego odwołuje się poeta w wierszu <i>Ojczyzna</i> • wyjaśnia, jaki obraz matki – ojczyzny przedstawiono w utworze Rafała Wojaczka • odpowiada na pytanie, jaki stosunek do ojczyzny wyłania się z utworu Rafała Wojaczka • na podstawie tekstu eksperckiego Jana Zdzisława Brudnickiego porównuje koncepcje „poety przeklętego” i „kaskaderów literatury” • wie, że każda epoka tworzy zazwyczaj własną koncepcję artysty • wie, że w okresie Młodej Polski kult sztuki i nadanie jej rangi <i>sacrum</i> przyczyniły się do powstania mitu artysty jako wyjątkowej indywidualności, obdarzonej szczególnymi predyspozycjami emocjonalnymi i duchowymi • wie, że w kontekście Schopenhauerowskiej koncepcji losu człowieka skazanego na nieustanne cierpienie sztuka miała stanowić antidotum na ból i dawać chwile zapomnienia • wie, że <i>Confiteor</i> Stanisława Przybyszewskiego to jeden z najbardziej znanych polskich programowych artykułów estetycznych, który stał się manifestem polskiego modernizmu • dostrzega, że <i>Confiteor</i> Stanisława Przybyszewskiego jest wzorowany na tekście Friedricha Nietzschego <i>Tako rzecze Zaratustra</i> • wskazuje nową wizję artysty i sztuki jako główny temat artykułu Stanisława Przybyszewskiego • wskazuje i interpretuje odpowiednie fragmenty tekstu <i>Confiteor</i>, odpowiadając za Przybyszewskim, kim jest artysta • porównuje młodopolską wizję artysty z koncepcją poety romantycznego i twórcy pozytywistycznego • wypowiada się na temat sytuacji przedstawionej w wierszu Charles’a Baudelaire’a <i>Albatros</i> • wskazuje środki stylistyczne, które służą wyrażaniu uczuć towarzyszących osobie mówiącej w wierszu <i>Albatros</i> • interpretuje tytuł wiersza <i>Albatros</i>, biorąc pod uwagę zgromadzone informacje, m.in. zawarte w przypisie (np. wie, czego symbolem jest ptak)

<u>Zadania do całej lektury s. 92;</u> <u>ZR lektura uzupełniająca</u> <u>Nawiązanie</u> Sławomir Shuty, <i>Odwiedziny</i>, s. 93 <u>Sztuka pisania</u> Zażalenie i opinia, s. 95 Poezja inspirowana filozofią, s. 97, Kazimierz Przerwa-Tetmajer, <i>Hymn do Nirwany</i>, s. 97; Leopold Staff, <i>Kowal</i>, s. 100; Bolesław Leśmian, <i>Przemiany</i>, s. 101; <u>Nawiązanie:</u> Herman Hesse, <i>Siddhartha</i>, s. 103 „Nie wierzę w nic...” Dekadentyzm, czyli zwątpienie i rozpacz. Poezja Kazimierza Przerwy-Tetmajera, s. 105, Kazimierz Przerwa-Tetmajer, <i>Koniec wieku XIX</i>, s. 106; <i>Nie wierzę w nic...</i>, s. 107 <u>Nawiązanie</u>		budowania własnego systemu wartości I.1.16	• wie, w czym imieniu wypowiada się podmiot liryczny w wierszu Kazimierza Przerwy-Tetmajera <i>Eviva l'arte!</i> • przedstawia, jaki obraz artystów wyłania się z utworu • porównuje poetycki obraz przedstawionych w wierszu filistrów z wizerunkiem malarskim Edwarda Okunia • określa nastrój panujący w utworze, wskazuje środki stylistyczne, które służą jego kreowaniu • zna czas i okoliczności powstania dramatu Gabrieli Zapolskiej <i>Moralność pani Dulskiej</i> • wie, dlaczego w dramacie Zapolskiej pojawił się podtytuł <i>Tragedia koltuńska</i>, i co wynikało z takiego zestawienia • wie, jakim typem komedii jest farsa, i co ją różni od tragifarsy • określa utwór Gabrieli Zapolskiej <i>Moralność pani Dulskiej</i> jako dramat obyczajowo-psychologiczny • wskazuje cechy dramatu obyczajowo-psychologicznego jako gatunku dramatu powstałego w XIX wieku • zna problematykę dramatu <i>Moralność pani Dulskiej</i> • wymienia postawy, które w dramacie krytykuje Gabriela Zapolska • czytając uważnie didaskalia, odpowiada na pytania, jakich informacji dostarczają one o mieszkańcach salonu, jak Dulską charakteryzuje strój, jakie inne, oprócz scenografii i kostiumu, teatralne środki wyrazu zostały wykorzystane i jaką pełnią funkcję • określa temat rozmowy bohaterki dramatu; omawia sytuację, w której znalazła się Lokatorka • podaje zasady, którymi kieruje się Dulska • wymienia zarzuty, które stawia Dulska wobec Lokatorki • określa, jak Dulska ocenia Juliasiewiczową i jakim kryterium się kieruje • ocenia reakcję głównej bohaterki na wieść o nowych informacjach dotyczących Hanki, które przekazuje Juliasiewiczowa • przedstawia sposoby, za pomocą których Dulska zarządza kamienicą, odwołując się do fragmentów dramatu, biorąc pod uwagę jej stosunek do lokatorów • charakteryzuje Anielę Dulską na podstawie tekstu głównego i didaskaliów, uwzględniając jej zachowanie wobec służącej i wobec lokatorki, przedstawiając poglądy Dulskiej na miłość i małżeństwo, definiując pojęcie moralności według pani Dulskiej, charakteryzując język, którym posługuje się bohaterka • charakteryzuje Zofię Szczupaczyńską, bohaterkę utworu Maryli Szymczkowej <i>Tajemnica Domu Helclów</i>, uwzględniając jej pozycję społeczną, stosunek do innych, wyobrażenie o sobie samej, podejście do pieniądza • porównuje Zofię Szczupaczyńską z Anielą Dulską

Edward Hopper, <i>Biuro w małym mieście</i>, s. 109 Pejzaż duszy w poezji modernistycznej, s. 110, Charles Baudelaire, <i>Spleen</i> (fragm.), s. 110; Leopold Staff, <i>Deszcz jesienny</i>, s. 112 <u>Nawiązanie</u> Kora, <i>Krakowski spleen</i>, s. 114 Przeciw rozpaczcy – franciszkańska filozofia nadziei, s. 116, Leopold Staff, <i>Sonet szalony</i>, s. 117, <i>O miłości wroga</i>, s. 118; Jan Kasprowicz, <i>Księga ubogich</i>, s. 120 <u>Nawiązanie</u> Anna Kamieńska, <i>Modlitwa do św. Franciszka</i>, s. 122 Harmonia cnoty – klasycyzm w liryce Leopolda Staffa, s. 123,			• wskazuje, na podstawie zestawienia postaw krytykowanych w dramacie Gabrieli Zapolskiej, które z nich reprezentują obie bohaterki • przedstawia postawę życiową, którą prezentuje Zbyszko: jak ocenia małżeństwo swoich rodziców i w czym wyraża się ta ocena, jaki ma stosunek do pracy zawodowej, w jaki sposób spędza wolny czas, co jest przyczyną jego dramatu wewnętrznego • charakteryzuje Felicjana Dulskiego, biorąc pod uwagę jego ubiór, zachowanie i wykonywane gesty, wypowiadając się na temat zajmowanego w rodzinie miejsca oraz traktowania go przez żonę i córkę • określa, na czym polega postawa filistra na podstawie zachowania Felicjana Dulskiego i wypowiedzi Zbyszka • wypowiada się, co jest przedmiotem rozmowy Dulskiej z Hanką • przedstawia reakcję Dulskiej na problem • nazywa postawę, jaką wobec zaistniałej sytuacji przyjmuje Zbyszko • określa rolę Hanki w zaistniałej sytuacji • podaje sposób, w jaki postanowiono rozwiązać problem • omawia zmianę postawy Zbyszka, prezentując motywy, jakimi się kierował • wyjaśnia, na czym polega tragizm sytuacji Hanki • omawia rolę Juliasiewiczowej w rozwoju wydarzeń w dramacie • porównuje zachowania siostr Hesi i Meli, uwzględniając sposób mówienia, patrzenie na świat, przeżywanie emocji, opinie wygłaszane o innych • określa znaczenie przedmiotów i kultury materialnej w społeczeństwie mieszczańskim, biorąc pod uwagę wygląd mieszkania Dulskiej oraz prezentowany przez nią system wartości • wskazuje elementy konwencji naturalistycznej w <i>Moralności pani Dulskiej</i> • przedstawia wydarzenie, wokół którego jest osnute opowiadanie Sławomira Shutego <i>Odwiedziny</i> • charakteryzuje bohaterów opowiadania: gospodarzy i gości • porównuje to, co mówią gospodarze, z tym, co myślą, i formułuje wnioski • interpretuje zachowanie syna państwa Męczarskich • określa, które zachowanie bohaterów można uznać za przejaw drobnomieszczaństwa • wyciąga wnioski z zestawienia miejsca ojca w rodzinie Męczarskich i w rodzinie Dulskich • określa, jaki model rodziny został ukazany w <i>Moralności pani Dulskiej</i> Gabrieli Zapolskiej, a jaki w <i>Odwiedzinach</i> Sławomira Shutego • zna poezję młodopolską inspirowaną filozofią • wymienia cechy hymnu jako rodzaju pieśni pochwalnej wykonywanej podczas uroczystości o charakterze religijnym lub państwowym

Leopold Staff, <i>Curriculum vitae</i>, s. 124; <i>Estetyka</i>, s. 125 <u>Nawiązanie</u> Igor Mitoraj, rzeźby, s. 127 Miłość w ujęciu poetów młodopolskich, s. 128 Kazimierz Przerwa- Tetmajer, <i>Lubię</i>, <i>kiedy kobieta...</i>, s. 128; Antoni Lange, <i>Lilith</i>, s. 130 Impresjonizm. Postimpresjonizm infografika, s. 132 Ekspresjonizm; infografika, s. 134 Impresjonistyczne kolekcjonowanie wrażeń, s. 136, Kazimierz Przerwa- Tetmajer, <i>Melodia mgieł nocnych (Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym)</i>, s. 136; Stefan Żeromski, <i>Ludzie bezdomni</i> (fragm.), s. 138;			• charakteryzuje podmiot liryczny wiersza Kazimierza Przerwy-Tetmajera <i>Hymn do Nirwany</i> i określa sytuację, w jakiej znajduje się osoba mówiąca • określa adresata wiersza, wskazuje cechy i umiejętności, jakie przypisuje mu podmiot liryczny • zwracając uwagę na tytuł wiersza, wskazuje na cechy gatunkowe hymnu, które można odnaleźć w utworze • wskazuje w tekście nawiązania do pesymizmu obecnego w filozofii Artura Schopenhauera • udowadnia, że nirwana w wierszu Kazimierza Przerwy-Tetmajera została podniesiona do rangi <i>sacrum</i> • znajduje i analizuje zabiegi językowe i składniowe, dzięki którym utwór <i>Hymn do Nirwany</i> zyskuje charakter modlitewny • po przeczytaniu fragmentu tekstu Tadeusza Palecznego stara się udowodnić wspólnotę zainteresowań i poszukiwań młodopolskich artystów i hipisów; objaśnia przyczyny podobieństwa • przedstawia podmiot liryczny wiersza Leopolda Staffa <i>Kowal</i> • wymienia cechy i rekwizyty, za pomocą których został scharakteryzowany podmiot liryczny • tłumaczy, w jaki sposób podmiot liryczny ujawnia się w wierszu, i o jakim typie liryki to świadczy • przedstawia sytuację liryczną, biorąc pod uwagę mit o Hefajstosie • charakteryzuje emocje podmiotu lirycznego i zestawia je z właściwościami ludzkimi • wyjaśnia metaforę „serce wykuć muszę” w kontekście koncepcji nadczłowieka Friedricha Nietzschego • przygląda się kompozycji tekstu i odpowiada na pytanie, jak przebiega sytuacja liryczna w zależności od budowy tekstu • określa sytuację liryczną wiersza Bolesława Leśmiana <i>Przemiany</i>: czas i przestrzeń wydarzeń • charakteryzuje przemiany, które dokonują się w trzech pierwszych strofach • odpowiada na pytanie, co spowodowało taką przemianę • zastanawia się nad skojarzeniami, jakie wywołują kolory ukazane w opisach przemian • określa rolę zmysłów w metamorfozach • wskazuje w tekście neologizmy użyte przez poetę • charakteryzuje podmiot liryczny i jego sytuację, uwzględniając pytania retoryczne obecne w ostatniej strofie • porównuje zaproponowaną przez Bolesława Leśmiana koncepcję zmieniającej się natury z pojęciem <i>élan vital</i> Henriego Bergsona

Claude Monet, <i>Most Charing Cross. Mgła nad Tamizą</i>, s. 140 „Krzyk zgluszonego bólu” w <i>Dies irae</i> Jana Kasprowicza, s. 141 Jan Kasprowicz, <i>Dies irae</i> (fragm.), s. 143 <u>Nawiązanie</u> Tadeusz Różewicz, <i>Unde malum?</i>, s. 149 Symbolizm, infografika, s. 150 Secesja, infografika, s. 152 W lesie symboli – próby dotarcia do istoty istnienia, s. 154 Charles Baudelaire, <i>Oddźwięki</i>, s. 155; Jan Kasprowicz, <i>Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach</i>, s. 156 <u>Nawiązanie</u> Józef Mehoffer, <i>Dziwny ogród</i>,			• interpretuje, jaki obraz świata przynosi opis dokonujących się metamorfóz • porównuje świat natury ze światem człowieka • po przeczytaniu fragmentu tekstu Hermanna Hessego <i>Siddhartha</i> przedstawia stosunek twórcy systemu filozoficznego i religijnego zwanego buddyzmem do rzeczy ziemskich i codziennych czynności ludzi • analizuje stosunek Siddharthy do ludzi i przyrody i wnioskuje na tej podstawie, do jakiej postawy religijno-światopoglądowej zbliżają one Siddharthę • przyglądając się zachowaniu Siddharthy, określa, która z zaproponowanych filozofii modernistycznych mogła zainspirować Hermanna Hessego do stworzenia koncepcji światopoglądowej bohatera • określa nastrój wiersza Kazimiera Przerwy-Tetmajera <i>Koniec wieku XIX</i> • udowadnia, że osoba mówiąca w wierszu doświadcza kryzysu egzystencjalnego; bierze pod uwagę, jakich szuka rozwiązań, i do jakich wniosków dochodzi • udowadnia pokoleniowy charakter utworu, mówiąc, kto i w czym imieniu się wypowiada oraz jakie formy gramatyczne na to wskazują; ustala też, kto jest adresatem wypowiedzi podmiotu lirycznego • na podstawie tytułu i treści utworu określa stan ducha i umysłu pokolenia dekadentów • wykazuje związek między formą utworu a jego wymową; wskazuje środki językowe, znaki interpunkcyjne i zabiegi kompozycyjne, które temu służą • nazywa emocje wyrażone w wierszu Kazimierza Przerwy-Tetmajera [<i>Nie wierzę w nic...</i>] • udowadnia, że osoba mówiąca w tekście przedstawia proces duchowej destrukcji • nazywa zastosowane w odpowiednich fragmentach utworu środki artystycznego wyrazu • określa, w co wierzy osoba mówiąca i czy ta wiara napawa optymizmem • wyjaśnia, czym dla osoby mówiącej jest stan nirwany i jak został przedstawiony w wierszu • przypomina cechy gatunkowe sonetu i wyjaśnia, czemu służy zastosowanie przez Kazimierza Przerwę-Tetmajera tej formy poetyckiej • wskazuje w obu utworach Tetmajera: <i>Koniec wieku XIX</i> i [<i>Nie wierzę w nic...</i>] związki z filozofią Artura Schopenhauera • na podstawie fragmentu tekstu eksperckiego Teresy Walas wyjaśnia, z czego zrodził się dekadentyzm i w czym się przejawiał • wie, że dominującą cechą poezji schyłku XIX wieku była nastrojowość, a twórcy pragnęli wyrazić emocje trudne do jednoznacznego określenia; wie, że przede wszystkim chodziło o to, by doświadczyć poezji, by ją przeżyć, nie zrozumieć • ustala, które czynniki zewnętrzne wywołują w osobie mówiącej w wierszu Charles’a

s. 159; Urszula Zajączkowska, <i>Patyki, badyle</i> (fragm.), s. 160 ZR Między indywidualnością a typowością – o stylach wypowiedzi artystycznej, s. 161 <u>Sztuka pisania</u> Szkic interpretacyjny, s. 163 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Stefan Żeromski, <i>Rozdziobią nas kruki, wrony</i>, s. 165 <u>lektura</u> Szymon Winrych – bohater czy ofiara sprawy narodowej?, s. 170 <u>lektura</u> Nędza ludzkiego losu, s. 175 <u>lektura</u> Zadania do całej lektury, s. 178 <u>Nawiązanie</u>			Baudelaire’a <i>Spleen</i> uczucie tytułowego spleenu • odtwarza pejzaż duszy osoby mówiącej; udowadnia, że cechą nadrzędną stanu, w którym się znajduje, jest niemoc • analizuje w wierszu Leopolda Staffa <i>Deszcz jesienny</i> strofę, która pełni funkcję refrenu: przedstawia sytuację liryczną, określa wyrażony niżej nastrój, opisuje uczucia podmiotu lirycznego, wskazuje przykłady środków stylistycznych, które decydują o melodyjności tej części wiersza; tłumaczy, w czym przejawia się monotonia ukazanego obrazu poetyckiego; podaje przykład synestezji i określa jej funkcję • w pozostałych zwrotkach wiersza Leopolda Staffa określa typ liryki, wskazuje temat analizowanego fragmentu, bierze pod uwagę przywołane postaci/ motywy; określa źródło pesymizmu, wskazuje środki stylistyczne, które służą stworzeniu nastroju, nadaje tytuł analizowanemu fragmentowi • opisuje świat obserwowany przez osobę mówiącą w piosence Kory <i>Krakowski spleen</i>, biorąc pod uwagę przestrzeń wokół niej • określa stan ducha osoby mówiącej, wskazuje i komentuje odpowiednie fragmenty • porównuje analizowane utwory Baudelaire’a, Staffa i Kory, biorąc pod uwagę: pejzaż duszy przedstawiony w analizowanych tekstach, motywy wykorzystane przy tworzeniu obrazów poetyckich, język, za pomocą którego zbudowano obrazy poetyckie • wie, że schyłek XIX wieku przyniósł wyraźny zwrot ku religijności, czego przejawem było zainteresowanie postacią św. Franciszka z Asyżu • wie, że franciszkanizm jako nurt w literaturze XX wieku był odpowiedzią na dekadentyzm • wymienia cechy postawy franciszkańskiej • określa, kim jest podmiot liryczny w wierszu Leopolda Staffa <i>Sonet szalony</i>; wskazuje określenia, które go dotyczą • znajduje w wierszu odniesienia do motywów wędrówki i szaleństwa oraz ustala, jaką odgrywają rolę w kreacji podmiotu lirycznego • nazywa wartości, które są ważne dla osoby mówiącej, oraz podaje, które z nich są istotne także dla niego • zastanawia się, co jest źródłem szczęścia dla osoby mówiącej w utworze • odnajduje w kreacji podmiotu lirycznego cechy światopoglądu franciszkańskiego • przypomina sobie budowę sonetu • wykorzystując interpretację tytułu <i>Sonet szalony</i>, odpowiada na pytanie, czy Staff stosuje klasyczny wzorzec gatunku • określa sytuację liryczną w utworze Leopolda Staffa <i>O miłości wroga</i>; ustala, kto do kogo mówi • uwzględniając fragment Ewangelii wg św. Łukasza (Łk, 6,27-6,30), wskazuje

Anna Świrszczyńska, <i>Budując barykadę</i>, s. 179 Stanisław Wyspiański, infografika, s. 183 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Stanisław Wyspiański, <i>Wesele</i>, s. 184 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> „Wyście sobie, a my sobie” – dramat o braku porozumienia, s. 187 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> „My jesteśmy jak przekłęci...” – dramatyczna diagnoza polskiego inteligenta, s. 190 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Historia rzuca cień..., s. 194 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> „A to Polska właśnie”, s. 197			w wierszu Staffa cechy postawy franciszkańskiej • wskazuje dominantę kompozycyjną utworu i wyjaśnia, czemu służy ten zabieg artystyczny • przedstawia podmiot liryczny wiersza Jana Kasprowicza <i>Księga ubogich</i> • charakteryzuje adresatów wypowiedzi na podstawie odpowiednich fragmentów • opisuje przedstawiony w wierszu pejzaż, wskazuje, jakie jego cechy podkreśla podmiot liryczny • charakteryzuje postawy zestawione w wierszu • interpretuje tytuł tomu <i>Księga ubogich</i>, z którego pochodzi wiersz o tym samym tytule w kontekście idei franciszkańskich i w odniesieniu do treści utworu • porównuje wizerunek Boga i relacje człowieka ze Stwórcą w <i>Księdze ubogich</i> i w <i>Dies irae</i> Jana Kasprowicza • określa, kim jest podmiot liryczny utworu Anny Kamieńskiej <i>Modlitwa do św. Franciszka</i> • wymienia cechy modlitwy, jakie dostrzega w wierszu • przedstawia ukazaną w wierszu postać św. Franciszka • interpretuje puentę utworu • określa, w jakim momencie życia znajduje się osoba mówiąca w wierszu Leopolda Staffa <i>Curriculum vitae</i> • charakteryzuje etapy życia, które analizuje w wierszu podmiot liryczny • zwracając uwagę na zastosowane w wierszu metafory wyjaśnia, czym różni się przeszłość osoby mówiącej od jej terażniejszości • wskazuje źródło przemiany podmiotu lirycznego oraz określa, na czym polegała, i jakie miała konsekwencje • charakteryzuje postawę życiową podmiotu lirycznego przedstawioną w dwóch ostatnich strofach i wnioskuje, jakie ślady filozofii starożytnych w nich dostrzega • interpretuje tytuł utworu – <i>Curriculum vitae</i> • wykazuje, że w swojej formie wiersz odwołuje się do klasycznego ładu opartego na symetrii i regularności • ustala, kim jest podmiot liryczny w wierszu Leopolda Staffa <i>Estetyka</i> i do kogo kieruje swoją wypowiedź • określa, jaką rolę w życiu podmiotu lirycznego odgrywa arcydzieło • opisuje przedstawione przez Staffa relacje pomiędzy estetyką a etyką • wskazuje wartości, które podmiot liryczny wybiera, oraz te, które odrzuca • porównuje ze sobą następujące koncepcje świata i człowieka: klasyczną, franciszkańską i dekadencją • wie, jakim utworem poetyckim jest erotyk • mówi, jakie ujęcie miłosnej tematyki proponuje Kazimierz Przerwa-Tetmajer

lektura
obowiązkowa
„Miałeś chamię
złoty róg...” –
symboliczny finał
dramatu, s. 208

lektura
obowiązkowa
Zadania
do całej lektury,
s. 213
Nawiązanie:
Bronisław
Wojciech Linke,
Autobus, s. 215

lektura
obowiązkowa
Narodowy horror.
Wesele
w Teatrze
Telewizji, s. 216

ZR lektura
obowiązkowa
Stanisław
Wyspiański, *Noc*
listopadowa, s. 220

ZR lektura
obowiązkowa
„We światło
przez mieczów
zbrodnie”. Literacki
obraz początku
powstania
listopadowego,
s. 225

w wierszu *Lubię, kiedy kobieta...*

- analizując erotyk, określa, kim dla podmiotu lirycznego jest bohaterka utworu
- wskazuje w wierszu anaforę i ustala, jaką pełni funkcję
- zastanawia się, czy wypowiedź podmiotu lirycznego dotyczy konkretnej kobiety czy odnosi się do relacji z kobietami w ogóle
- tłumaczy, kto jest nadawcą, a kto – adresatem wypowiedzi w wierszu Antoniego Langego *Lilith*
- określa, jak podmiot liryczny opisuje swoją kochankę, wskazując odpowiednie fragmenty i nazywając zastosowane środki stylistyczne
- nazywa uczucia, które wywołuje w osobie mówiącej bohaterka liryczna
- interpretuje tytuł w kontekście całego utworu, który w tradycji talmudycznej i folklorze żydowskim oznacza demona
- porównuje obraz miłości i kobiety w analizowanych wierszach *Lubię, kiedy kobieta...* Kazimierza Przerwy-Tetmajera oraz *Lilith* Antoniego Lange
- wypowiada się na temat podobieństw i różnic w wizerunku kobiet jako obiektu męskiej adoracji: w sonetach Petrarcki, w literaturze romantycznej i w poezji młodopolskiej
- wie, że impresjonizm w literaturze był wykorzystywany zazwyczaj do opisywania pejzażu
- określa sytuację liryczną w wierszu Kazimierza Przerwy-Tetmajera *Melodia mgieł nocnych (Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym)*; ustala, kto jest podmiotem lirycznym i w jakich okolicznościach się wypowiada
- nazywa środek stylistyczny, który wykorzystał poeta, aby przedstawić mgły, oraz określa jego funkcję
- analizuje zastosowane przez poetę „malarskie” środki wyrazu – ustala, jaka jest kolorystyka przedstawienia mgieł i nocnego pejzażu
- określa nastrój wiersza i wymienia środki wyrazu, jakie go tworzą
- wskazuje przykłady synestezji i określa jej funkcję
- ustala, jaki obraz natury kreuje w wierszu Tetmajer, i porównuje go z romantycznymi obrazami przyrody
- wskazuje w utworze cechy impresjonizmu
- interpretuje tytuł rozdziału (*Przyjdź*) *Ludzi bezdomnych* – powieści Stefana Żeromskiego w kontekście przeżyć głównego bohatera Tomasza Judyma
- wyjaśnia, na czym polega impresjonistyczny charakter omawianego fragmentu powieści *Ludzie bezdomni*
- ustala, jakie są relacje pomiędzy poszczególnymi obrazami natury a emocjami i uczuciami Judyma w kolejnych akapitach rozdziału powieści Stefana Żeromskiego
- wie, że ekspresjonistów inspirowała teoria Friedricha Nietzschego rozróżniająca

ZR lektura
obowiązkowa
Ci, którzy „stoja
na narodu czele”.
Portrety
przywódców
powstania, s. 231

ZR lektura
obowiązkowa
„Umierać musi,
co ma żyć”.
Wypiański
o wartościach
i znaczeniu czynu
powstańczego,
s. 236

ZR lektura
obowiązkowa
Stanisław
Wypiański, *Noc
listopadowa*.
Zadania do całej
lektury, s. 241
Nawiązanie
Sławomir Mrozek,
Polska
w obrazach, s. 243

lektura
obowiązkowa
Władysław
Stanisław Reymont,
Chłopi, s. 244

lektura
obowiązkowa
Rytm życia na wsi,

- dwie opozycyjne wobec siebie postawy twórcze: dionizyjską i apollińską
- wie, że ekspresjoniści swoją twórczość postrzegali jako realizację wzorca dionizyjskiego, którą charakteryzowały: emocjonalność, zmysłowość, bunt i swoboda twórcza
 - określa temat utworu Jana Kasprowicza, biorąc pod uwagę jego tytuł – *Dies irae*
 - ustala, kim jest osoba mówiąca i z czyjej perspektywy się wypowiada
 - wykazuje związek hymnu z biblijną Apokalipsą św. Jana, wskazując motywy z niej zaczerpnięte, określając nastrój wizji, wyodrębniając obrazy poetyckie
 - ustala, jaki obraz ludzkiego losu został ukazany w tekście
 - opisuje, jak został ukazany Chrystus
 - udowadnia, że osobą mówiącą w analizowanym fragmencie wiersza jest Adam
 - wskazuje w wypowiedzi Adama określenia opisujące Boga; interpretuje je
 - wyjaśnia, jak rozumie sformułowanie: „Adama oszukane serce”
 - wyjaśnia, na czym polega prometeizm Adama
 - porównuje postawę prometejską Konrada, bohatera II części *Dziadów* Adama Mickiewicza z *Dies irae*, odpowiadając na pytania: dlaczego występują przeciw Bogu, kogo reprezentują, jak wyrażają swój bunt
 - udowadnia, że hymn Kasprowicza reprezentuje nurt ekspresjonistyczny – podaje przykłady zastosowania kontrastu, hiperboli, oksymoronu i określa, czemu służą zastosowane środki wyrazu
 - określa, jaki obraz Ewy wyłania się z utworu
 - przedstawia hymn Kasprowicza jako dzieło poszukujące odpowiedzi na pytanie o źródło zła – *unde malum*; w tym celu w swojej wypowiedzi odwołuje się do fragmentów utworu oraz wykorzystuje wypowiedź Joanny Muszyńskiej
 - porównuje los ludzkości ukazany w Apokalipsie i w hymnie Kasprowicza
 - udowadnia, że wybór hymnu jako gatunku literackiego jest wyrazem łamania konwencji przez Kasprowicza
 - wie, że *unde malum* to obecny w literaturze i sztuce motyw, który wywodzi się z filozoficznych rozważań poszukujących źródeł zła na świecie
 - mówi, jak problem porusza Tadeusz Różewicz w wierszu *Unde malum?*
 - ustala, jaka wizja człowieka wyłania się z utworu
 - wyjaśnia, jakie znaczenie osoba mówiąca przypisuje słowu
 - określa, jaką funkcję pełnią zawarte w ostatniej części utworu odwołania do filozofii
 - porównuje biblijny opis stworzenia człowieka i rolę, jaką wyznaczył człowiekowi Stwórca, z obrazem człowieka ukazany w wierszu Tadeusza Różewicza
 - wie, że symbolizm jako kierunek literacki pojawił się w latach 80. XIX w. we Francji
 - przytacza definicję symbolu
 - rozumie, że symbol wymaga dwustopniowego odczytania

s. 247 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Myślenie religijne w <i>Chłopach</i>, s. 253 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Jagna – w sidłach namiętności, s. 260 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Pierwotne instynkty w <i>Chłopach</i>, s. 265 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Między życiem a śmiercią, s. 268 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Zadania do całej lektury s. 273 <u>Nawiązanie</u> Andrzej Muszyński, <i>Podkrzywdzie</i> (fragm.), s. 275 <u>Nauka o języku</u> Dialektyzacja na przykładzie <i>Chłopów</i> Reymonta, s. 277			• odwołując się do tekstu utworu Charles’a Baudelaire’a, udowadnia, że poeta opisuje typową dla symbolu, opartą na idei powinowactwa, zasadę analogii • wskazuje w tekście miejsce, gdzie została zastosowana synestezja, określa jej funkcję i ustala zależność między symbolem a synestezją • ustala miejsce człowieka w porządku natury • uzupełnia informacje dotyczące pejzażu górskiego przedstawionego w sonetach • nazywa sposób ukazania w sonetach krzaku dzikiej róży i limby – rozpoznaje dominujące środki artystyczne i określa ich funkcję • ustala, jaką funkcję pełnią w sonetach elementy malarskie i dźwiękowe • interpretuje symbole obecne w utworze • określa, jaką funkcję pełni obrazowanie impresjonistyczne w utworze napisanym w poetyce impresjonizmu • po lekturze fragmentu tekstu Urszuli Zajączkowskiej <i>Patyki, badyle</i> porównuje spojrzenie symbolistów na naturę z podejściem współczesnej pisarki • charakteryzuje styl epoki Młodej Polski na podstawie dotychczas omówionych utworów, biorąc pod uwagę: dominujące gatunki literackie, obowiązujące wówczas prądy, popularne motywy, tematy oraz typowe środki wyrazu artystycznego • wykazuje związek między cechami stylu Młodej Polski a założeniami światopoglądowymi oraz filozofią tej epoki • zna czas i okoliczności powstania opowiadania Stefana Żeromskiego <i>Rozdziobią nas kruki, wrony...</i> oraz problematykę utworu • przedstawia sytuację ukazaną w tekście i omawia jej scenerię • ustala, jakie konwencje literackie wykorzystał pisarz do opisu scenerii, i jaki nastrój w ten sposób stworzył • określa, który moment powstania styczniowego stanowi tło wydarzeń • prezentuje bohatera utworu Winrycha – przed powstaniem i w powstaniu, uwzględniając jego stan psychiczny i fizyczny • analizuje monolog Winrycha pod kątem oceny przez bohatera schyłku powstania i postawy powstańców w obliczu klęski, wykorzystując m.in. tekst Pauliny Małochleb • rekonstruuje przebieg wydarzeń w opowiadaniu • analizuje gesty i zachowanie Winrycha zarówno zgodne z etosem rycerskim, jak i z nim niezgodne, wnioskując, czemu służy taka kreacja powstańca • analizuje opis umierania bohatera • porównuje scenę śmierci Winrycha ze sceną śmierci Rolanda • wyjaśnia, na czym polega tragizm powstańca • analizuje opis rozdziobowania zwłok powstańca przez wrony • analizuje zachowanie chłopca, wskazując, co w jego działaniu przynależy do sfery

<u>lektura</u> <u>uzupełniająca</u> Joseph Conrad, <i>Lord Jim</i>, s. 277 <u>lektura</u> <u>uzupełniająca</u> Między ambicją a słabością, s. 283 <u>lektura</u> <u>uzupełniająca</u> Zadania do całej lektury, s. 294 <u>Nawiązanie</u> Hanna Krall, <i>Pola</i> (fragm.), s. 295 <u>Nauka o języku</u> Wybrane zasady polskiej ortografii (cz. 2), s. 293 <u>Zadania</u> <u>sprawdzające</u>, Jan Pieszczachowicz, <i>Koniec wieku</i> (tekst 1), s. 303; Krzysztof Varga, <i>Pelzająca zgroza,</i> <i>czyli czytajcie</i> <i>Miłosza</i> (tekst 2), s. 304 Powtórzenie wiadomości o epoce – literatura i kultura Młodej			kultury, a co wynika z naturalistycznej walki o byt; rozważa, który rodzaj motywacji dominuje w postawie chłopa • wskazuje i interpretuje sposób, w jaki narrator komentuje przedstawioną sytuację • udowadnia, że Żeromski podejmuje polemikę z romantyczną i pozytywistyczną koncepcją bohatera z ludu • analizuje, czy sposób ukazania losów Winrycha służy jego heroizacji czy deheroizacji • decyduje, kogo można uznać za najważniejszego bohatera utworu spośród podanych: Winrycha, chłopa czy tytułowe kruki i wrony • dzieli się refleksjami na temat ludzkiej egzystencji po lekturze opowiadania Stefana Żeromskiego • wskazuje w tekście przykłady naturalistycznego obrazowania • interpretuje tytuł utworu • porównuje sposób ukazania dwóch powstańców styczniowych: Winrycha i Tarłowskiego, bohatera opowiadania Elizy Orzeszkowej <i>Gloria victis</i> • ustala, jaka sytuacja została ukazana w wierszu Anny Świrszczyńskiej <i>Budując barykadę</i>, i kim są jej uczestnicy • ustala, kim jest osoba mówiąca w wierszu • analizuje kompozycję utworu, wskazując klamrę kompozycyjną, powtórzenia, gradację • ocenia postawę bohaterów wiersza, biorąc pod uwagę funkcję powtórzenia „wszystko tchórze” • wyjaśnia, co łączy bohaterów wiersza Anny Świrszczyńskiej z Winrychem • zna biografię Stanisława Wyspiańskiego i wie, dlaczego jest on nazywany człowiekiem renesansu, artystą totalnym, czwartym wieszczem • zna czas i okoliczności powstania oraz problematykę dramatu Stanisława Wyspiańskiego <i>Wesele</i> • dostrzega, że w <i>Weselu</i> zostały połączone i wzajemnie przenikają się dwa plany: realistyczny i symboliczno-fantastyczny oraz na czym polega nowatorstwo utworu Wyspiańskiego na tle współczesnego mu dramatopisarstwa • zna najważniejszych bohaterów dramatu z podziałem na Osoby i Osoby dramatu • charakteryzuje uczestników dialogu jako reprezentatywnych przedstawicieli grup społecznych (chłopstwa i inteligencji) • określa, jaki stosunek mają do siebie rozmówcy, jakie środowiska reprezentują, jakie tematy podejmują • analizuje, jak Pan Młody charakteryzuje swoje życie przed zawarciem małżeństwa z dziewczyną z ludu, i jakie jest jego wyobrażenie o życiu na wsi, co go zachwyca • wie, czym była dla niektórych przedstawicieli młodopolskiej inteligencji

Polski. Podsumowanie, s. 306–311 Sprawdzian wiadomości – Młoda Polska			i wczesnych środowisk artystycznych chłopomania i ludomania • wskazuje przejawy chłopomanii w zachowaniu Pana Młodego • analizuje postawę Poety, wskazuje cechy Poety jako dekadenta • wymienia cechy Gospodarza, jakie ujawniają się w rozmowie z Poetą • przytacza ocenę chłopów w ujęciu Gospodarza i wnioskuje, z czego ona wynika • dostrzega różnice między inteligencją a chłopstwem, które ujawniają się w rozmowie bohaterów, oraz zauważa, co jest źródłem danych różnic • wyjaśnia, jak Czepca jako przedstawiciela chłopstwa charakteryzuje opis bójki z Żydem • udowadnia, że Stanisław Wyspiański w <i>Weselu</i> zrywa z polskimi mitami romantycznymi i ideami pozytywistycznymi • porównuje ukazane przez Wyspiańskiego relacje między inteligencją a chłopami z romantyczną ideą jedności narodowej wyrażoną w <i>Psalmach przyszłości</i> Zygmunta Krasińskiego oraz pozytywistyczną koncepcją programu organicystycznego i powinności inteligencji wobec warstw niższych • wie, do jakich wydarzeń z przeszłości nawiązuje Dziad • określa, na czym polega różnica w stosunku bohaterów do wydarzeń z przeszłości (m.in. tematu rabacji galicyjskiej) • wykazuje, że istnieje rozdźwięk między przeszłością a teraźniejszością w relacjach inteligencji pochodzenia szlacheckiego i chłopstwa • odpowiada na pytanie, czego boją się inteligenci i czy ich lęki są uzasadnione • ocenia, jakie uczucia wywołują wspomnienia rabacji galicyjskiej w przedstawicielach każdej grupy społecznej • wnioskuje, że doświadczenie historyczne stanowi dla bohaterów <i>Wesela</i> brzemię • przypomina, w jakich okolicznościach pojawia się na weselu Chochoł i co zapowiada • zastanawia się, dlaczego Dziennikarzowi ukazał się właśnie Stańczyk • wyjaśnia, jak Stańczyk postrzega bronowicką chatę • udowadnia, że bohaterowie rozmawiają o Polsce i jej historii • omawia stosunek bohaterów do sprawy narodowej, uwzględniając: tradycję sarmacką, kwestię romantycznej walki o wolność, pozytywistyczną ideę organicyzmu • wyjaśnia, jaką funkcję pełni w dramacie postać błazna • interpretuje scenę wręczenia Dziennikarzowi kaduceusza, symbolicznej białej laski heroldów, posłów, będącej oznaką ich nietykalności • zastanawia się, dlaczego Poecie ukazuje się właśnie Rycerz • wskazuje fragmenty, w których Rycerz odwołuje się do czasów świetności Polski; określa funkcję tych odwołań

			• ocenia, czy Poeta, słysząc wezwanie i argumenty Rycerza, jest gotów wziąć odpowiedzialność za sprawę narodową • wypowiada się, z jaką misją przybywa Wernyhora na wesele • wyjaśnia, dlaczego wybór Wernyhory pada na bronowicką chatę i postać Gospodarza • ocenia, jak Gospodarz reaguje na przybycie gościa • wymienia zadania, które Wernyhora powierza Gospodarzowi, i ustala, jaki cel przyświeca lirnikowi; opisuje nastrój omawianej sceny, biorąc pod uwagę m.in. motyw snu • wyjaśnia funkcję zjaw ukazujących się bohaterom w poszczególnych fragmentach dramatu • interpretuje symboliczne znaczenie rekwizytów • wnioskuje, jakie powinności nakłada Stanisław Wyspiański na Dziennikarza, Poetę, Gospodarza • ustala, jaką sytuację zastaje Jasiek i jak na nią reaguje, oraz z czego wynika jego bezsilność • wyjaśnia, co Chochół uświadamia Jaškowi • analizuje polecenia, które Chochół kieruje do Jaška, oraz na czym polega ich magiczny i rytualny charakter • zastanawia się nad rolą, jaką przypisują Chochłowi Aniela Łempicka i Maria Podraza-Kwiatkowska oraz Ewa Miodońska-Brookes • udowadnia, że ostatnie sceny <i>Wesela</i> są kwintesencją symbolizmu w dramacie Stanisława Wyspiańskiego • poddaje analizie didaskalia i zastanawia się, czy wykreowana w nich przestrzeń może być metaforą Polski, a także czy Wyspiański w didaskaliach zapowiada problematykę dramatu • przedstawia kreacje wybranych postaci kobiecych w <i>Weselu</i> • śledzi obecny w utworze motyw snu i omawia jego funkcję • wskazuje i analizuje nawiązania do utworów romantycznych w <i>Weselu</i> • docieka, dlaczego duchy przybywają do świata żywych, porównując sytuacje przedstawione w II części <i>Dziadów</i> Adama Mickiewicza i w <i>Weselu</i> • porównuje stosunek do ludu i kultury ludowej w literaturze romantycznej (np. w balladach) i w <i>Weselu</i> • zna czas i okoliczności powstania dramatu Stanisława Wyspiańskiego <i>Noc listopadowa</i> oraz jego problematykę • wie, że dramat cechuje dwupłaszczyznowość: wydarzeniom historycznym towarzyszą wydarzenia mitologiczne • wie, że Wyspiański, pisząc <i>Noc listopadową</i>, czerpał zarówno z tragedii antycznej, jak i z dramatu romantycznego

- wymienia najważniejszych bohaterów dramatu: historycznych i mitycznych
- zastanawia się, jaką funkcję pełnią postaci mitologiczne, np. Pallas
- charakteryzuje trzy Nike i ich poglądy na temat walki (Nike Napoleonidów, Nike spod Termopil, Nike spod Salaminy)
- wypowiada się na temat sposobu, w jaki Pallas i Wysocki zachęcają powstańców do walki
- odtwarza plan działania powstańców na podstawie wypowiedzi Wysockiego
- nazywa środki wyrazu, za pomocą których Wyspiański wykreował dany obraz Wysockiego i podchorążych
- wyjaśnia, jaką interpretację czynu powstańczego przynoszą słowa Pallas w jednej ze scen
- analizuje postawy przedstawicieli polskich elit wobec powstania listopadowego (Józefa Chłopickiego, Joachima Lelewela, Stanisława Potockiego, Wincentego Krasińskiego); przedstawia swoją ocenę prezentowanych postaw
- orientuje się, jaki stosunek do powstania mają żołnierze ze Szkoły Podchorążych, a jaki polscy przywódcy
- wyjaśnia, czym w ocenie postawy polskich elit kieruje się książę Konstanty
- wskazuje podobieństwa i różnice w przedstawieniu polskich elit w *Nocy listopadowej* Stanisława Wyspiańskiego i w *Kordianie* Juliusza Słowackiego
- zastanawia się, czy w dramacie Wyspiańskiego można dostrzec potwierdzenie wypowiedzi Wysockiego z *Dziadów. Części III* Adama Mickiewicza: „Nasz naród jak lawa”
- wypowiada się – za Marią Prussak – jaki stosunek do powrotu do Hadesu ma Kora, a jaki jej matka
- przedstawia obraz podziemia ukazany przez Korę
- wyjaśnia, jaką funkcję w wypowiedziach Kory pełni motyw ziarna i plew
- po zapoznaniu się z informacjami na temat misterium eleuzyjskiego wyjaśnia, jaką rolę w dramacie Wyspiańskiego odgrywa przywołanie tego obrzędu
- omawia kreację Waleriana Łukasińskiego, tłumacząc, czego symbolem stał się ten bohater, i jak na wymowę dramatu wpływa zakończenie go sceną, w której pojawia się postać Waleriana Łukasińskiego
- z tekstu eksperckiego Artura Hutnikiewicza wypisuje pytania, na które, zdaniem autora, Wyspiański szukał odpowiedzi, pisząc zarówno *Wesele*, jak i *Noc listopadową*
- przedstawia ukazane w dramacie okoliczności zawiązania spisku i wybuchu powstania listopadowego, biorąc pod uwagę rolę Wysockiego
- określa, w jaki sposób zostali ukazani bohaterowie biorący udział w powstaniu (herosi czy zwykli ludzie, zmagający się ze słabościami)

			• wyjaśnia, na czym polega tragizm powstańców • analizuje kreację księcia Konstantego • analizuje kreację Joanny • charakteryzuje postaci mitologiczne (Pallas, Nike, Aresa, Hermesa) i ich rolę w rozwoju akcji • wyjaśnia, jaką funkcję w dramacie pełni motyw teatru w teatrze • analizuje opis przeprawy zabitych przez Styks • interpretuje zawarte w <i>Nocy listopadowej</i> aluzje do II i III części <i>Dziadów</i> Adama Mickiewicza • porównuje stanowiska Sławomira Mrożka i Stanisława Wyspiańskiego wobec historii Polski • zna czas i okoliczności powstania powieści Władysława Stanisława Reymonta <i>Chłopi</i> • wie, czym charakteryzuje się poetyka <i>Chłopów</i> • potrafi wskazać zastosowane w powieści różne sposoby narracji • dostrzega, jak kompozycja <i>Chłopów</i> odzwierciedla powiązanie porządku natury z życiem społeczności • zna problematykę powieści napisanej z epickim rozmachem • wymienia najważniejszych bohaterów epeji • na przykładzie Agaty omawia stosunki rodzinne, międzypokoleniowe i społeczne panujące na wsi • przedstawia obraz natury zaprezentowany w powieści, znajduje określenia kolorystyczne i ustala, jaką pełnią one funkcję w opisie przyrody • udowadnia, że opis przyrody realizuje założenia impresjonizmu • dostrzega zastosowanie zabiegu synestezji i określa jej funkcję • podaje charakterystyczne cechy różnych typów narracji • porównuje pracę na polu z opisaną w podanym fragmencie <i>Chłopów z Pieśnią świętojańską o Sobótce</i> Jana Kochanowskiego oraz <i>Panem Tadeuszem</i> Adama Mickiewicza, zwracając uwagę na: relacje pomiędzy pracą a odpoczynkiem, życie w zgodzie z naturą, zgodność ludzkiej egzystencji z porządkiem dnia i pór roku • po lekturze tekstu eksperckiego wymienia porządki czasowe w <i>Chłopach</i> wskazane przez Kazimierza Wykę • wie, jak zostało opowiedziane myślenie religijne w <i>Chłopach</i>: m.in. opisuje przygotowania chłopów do uczestnictwa w nabożeństwie, analizuje zachowanie Kuby i jego stosunek do księdza, określa emocje parobka po spotkaniu z duchownym; wskazuje miejsce, jakie wśród społeczności Lipiec zajmuje parobek, i gdzie modli się bohater podczas nabożeństwa, jak Kuba postrzega Boga i Matkę Boską

			• przedstawia obrzędy towarzyszące Zaduszkom, omawia chłopskie wyobrażenia związane z wiarą w zaświaty • porównuje obrzęd ukazany w <i>Chłopach</i> z obrazem znanym z <i>Dziadów. Części II</i> Adama Mickiewicza • formułuje wnioski dotyczące obrzędowości charakterystycznej dla społeczności wiejskiej • po zapoznaniu się z definicją antropologii kulturowej wyjaśnia, jaką wiedzę na temat mechanizmów kulturowych przekazuje w <i>Chłopach</i> Reymont • docieka, w czym tkwi źródło religijnych przekonań chłopów • omawia relację Jagny i Mateusza • charakteryzuje uczucia Antka do Jagny • udowadnia, że stosunek Antka do Jagny został ukazany zgodnie z założeniami naturalizmu • przedstawia konflikt, który rysuje się między pożądaniami a życiem rodzinnym i społecznym wsi • uzasadnia swoje zdanie, odpowiadając na pytanie, czy zgadza się z opinią, że Jagna to postać tragiczna • wyjaśnia powód konfliktu pomiędzy Maciejem Boryną a jego dziećmi • analizuje zachowanie ojca i syna • rozważa, jakie mogą być konsekwencje walki ojca z synem w kontekście tradycyjnych wartości wyznawanych przez wiejską społeczność • przedstawia zwyczaje weselne • charakteryzuje muzykę opisaną przez Reymonta i tłumaczy, jaką pełni ona funkcję dla zebranej społeczności • analizuje śmierć Kuby i wyjaśnia naturalizm tej sceny • ustala, jakie wierzenia zostały wpisane w scenę śmierci Kuby • przedstawia sposób funkcjonowania wielopokoleniowych rodzin chłopskich • uzasadnia, że na wsi panował patriarchalny model rodziny • przedstawia zbiorowość wiejską ukazaną w <i>Chłopach</i> • omawia konflikty pomiędzy grupami bohaterów i między poszczególnymi postaciami powieści oraz wskazuje na ich źródło • charakteryzuje moralność mieszkańców wsi i wskazuje, do jakich zasad odwołuje się ich kodeks postępowania • zwraca uwagę na sposób kreacji kobiet przez Władysława Stanisława Reymonta i to, jak został przedstawiony ich los na wsi • porównuje sytuację Jagny z sytuacją Hanki w perspektywie lipieckiej moralności i zasad życia gromady • przedstawia przestrzeń wsi i zależność jej struktury od statusu osób ją

			zamieszkujących • określa, jaką rolę w przestrzeni wiejskiej odgrywają karczma i kościół • udowadnia, że w swojej powieści Reymont sięga do różnych estetyk: naturalizmu, impresjonizmu, symbolizmu • opisuje zwyczaje świąteczne związane z obchodzeniem Wielkanocy we fragmencie powieści Andrzeja Muszyńskiego <i>Podkrzywdzie</i> • wypowiada się na temat roli dziadka w życiu narratora • wyjaśnia znaczenie siewu w kontekście Świąt Wielkanocnych • wypowiada się na temat celu sakralizacji ziemi i prac polowych • porównuje postawę dziadka z postawami bohaterów <i>Chłopów</i> w kontekście ich stosunku do ziemi • przedstawia opis uprawianej ziemi i porównuje go z fragmentami z <i>Chłopów</i>; zwraca uwagę na malarskie elementy opisu • zna czas i okoliczności powstania powieści Josepha Conrada <i>Lord Jim</i> oraz jego problematykę • wie, że fabułę powieści Korzeniowskiego charakteryzuje fragmentaryczność, a wydarzenia są przedstawione niezgodnie z chronologią • wymienia najważniejszych bohaterów powieści • przedstawia tytułowego bohatera powieści Conrada, biorąc pod uwagę: jego wygląd, pochodzenie, marzenia, system wartości • wskazuje fragment, który świadczy o tym, że bohater patrzy na świat przez pryzmat literatury • podaje, jakie wyobrażenia o sobie ma Jim • relacjonuje wydarzenia ukazane w powieści • opisuje uczucia głównego bohatera w obliczu zagrożenia • porównuje reakcje Jima z reakcją innych członków załogi w sytuacji konieczności ratowania ludzkiego życia • porównuje wyobrażenia bohatera o sobie z jego zachowaniem w przedstawionej sytuacji zagrożenia • na podstawie relacji Jima odtwarza sytuację na Patnie • ocenia postawy bohaterów w obliczu zagrożenia w kontekście ich odpowiedzialności za pasażerów • dzieli się przypuszczeniami, dlaczego Jim postanowił opowiedzieć Marlowowi o tym, co zaszło na Patnie • korzystając z tekstu eksperckiego Zdzisława Najdera wyjaśnia, jakie ujęcie problematyki moralnej, według autora tekstu, proponuje Conrad w <i>Lordzie Jimie</i> • wyjaśnia, jaką rangę zyskuje dzieło Conrada dzięki takiemu przedstawieniu problemu

		• śledząc historię Jima, zastanawia się, czy można uznać, że pasuje do niej sformułowanie „ironia losu” • określa, jakie funkcje w powieści pełni postać Marlowa • dokonuje charakterystyki porównawczej Jima i Browna • przedstawia historię miłości Jima i Klejnotu • wskazuje w powieści Conrada cechy romantyczne w kreacji głównego bohatera • wyjaśnia, jakie cechy i zachowania Jima sprawiły, że cieszył się on autorytetem wśród tubylczej ludności • wyjaśnia, jakie postawy i wartości reprezentują etykę Conradowską • ustala, jakie problemy moralne porusza Conrad w <i>Lordzie Jimie</i> • rekonstruuje przebieg wydarzeń przedstawionych we fragmencie utworu Hanny Krall <i>Pola</i> • analizuje postawy bohaterów, bierze pod uwagę motywy, które nimi kierowały, i podjęte działania • wskazuje rozwiązania kompozycyjne i językowe, dzięki którym autorka buduje napięcie w utworze • porównuje postawy Poli Machczyńskiej i Henryka Machczyńskiego z postawą tytułowego bohatera powieści Conrada • ..... • analizuje kompozycję obrazu Jacka Malczewskiego <i>Melancholia</i> • ustala oś symetrii • dostrzega figurę, w jaką układają się przedstawione na obrazie postaci – interpretuje pomysł artystyczny Jacka Malczewskiego • odnajduje źródło światła na obrazie – dostrzega wyeksponowane przez oświetlenie elementy rzeczywistości przedstawionej na obrazie • przygląda się przedstawionym na obrazie postaciom; ustala, skąd one wychodzą, kto je powołuje do życia; określa wiek postaci znajdujących się blisko artysty, w środkowej części obrazu
I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	• przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych [...] I.2.1 • analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację I.2.2 • rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł	• znajduje na obrazie: sybiraków, kosynierów, skazańców, powstańców z 1863 r., żołnierzy napoleońskich, modlące się kobiety; wypowiada się, do jakich wydarzeń z historii Polski nawiązują wskazane postaci • interpretuje emocje towarzyszące twarzom i sylwetkom postaci • porównuje przestrzeń pracowni artysty z przestrzenią za oknem, biorąc pod uwagę: kolorystykę, opozycję dynamizmu i statyczności, sposób wykorzystania światła, charakter przestrzeni; odczytuje symbolikę tych dwu przestrzeni • interpretuje usytuowanie postaci w czerni – tytułowej Melancholii; uzasadnia sposób jej przedstawienia

	[...]), popularnonaukowych i naukowych [...]; rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach; odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte; rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe I.2.3 • określa wpływ starożytnego teatru greckiego [...] na rozwój sztuki teatralnej; rozumie pojęcie <i>katharsis</i> i charakteryzuje jego rolę w kształtowaniu odbioru dzieła I.2.4 • charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki I.2.5 • odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki I.2.6 • odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej, stosuje kryteria pozwalające odróżnić arcydzieło od kiczu I.2.7	• odnajduje w obrazie źródła inspiracji Malczewskiego twórczością Słowackiego (poematem <i>Anhelli</i>); wyjaśnia, jak rozumie słowa pochodzące z poematu, dotyczące melancholii, w odniesieniu do obrazu • proponuje inne odczytanie postaci w czerni; swoją odpowiedź popiera odpowiednią argumentacją • omawia dzieło Malczewskiego jako symboliczne przedstawienie losu Polaków w czasie niewoli • wyjaśnia, dlaczego <i>Melancholia</i> to dzieło autotematyczne, i jakie znaczenie ma gra postaciami twórcy, który na obrazie został przywołany trzykrotnie; w odpowiedzi odwołuje się do słów Magdaleny Wróblewskiej • analizuje strukturę fragmentów tekstów Artura Schopenhauera <i>Świat jako wola i przedstawienie</i>, Friedricha Nietzschego <i>Tako rzecze Zaratustra</i>, Henriego Bergsona <i>Wstęp do metafizyki</i>; odczytuje ich sens, główną myśl • charakteryzuje wpływ myśli Artura Schopenhauera, Friedricha Nietzschego, Henriego Bergsona na kulturę epoki • przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów publicystycznych – artykułów Wacława Nałkowskiego, Artura Górskiego, Zenona Przesmyckiego • rozpoznaje specyfikę artykułu jako tekstu publicystycznego – odczytuje główną myśl zawartą w artykułach: <i>Forpocztę ewolucji psychicznej i troglodyci</i> Wacława Nałkowskiego, <i>Młoda Polska</i> Artura Górskiego oraz <i>Walka ze sztuką</i> Zenona Przesmyckiego • wie, czym była cyganeria krakowska i jak wyglądało barwne życie bohemy od połowy XIX wieku w różnych miejscach Europy • rozpoznaje, że modernistyczni buntownicy znajdowali azyl w kawiarniach, które stały się konkurencyjne wobec salonów (np. cukiernia Jana Michalika) • zna genezę powstania w kawiarniach pierwszych kabaretów (np. Zielony Balonik) • wie, że jedną z wybitnych osobistości kabaretu Zielony Balonik był Tadeusz Boy-Żeleński • wymienia: Stanisława Przybyszewskiego, Jacka Malczewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Lucjana Rydla, Włodzimierza Tetmajera, Jana Stanisławskiego jako bywalców kawiarni Paon, stanowiącej pod koniec XIX wieku główną siedzibę krakowskiej cyganerii • rozpoznaje związki między muzyką a poezją, które podkreśla podmiot liryczny w wierszu Paula Verlaine'a <i>Sztuka poetycka</i> • interpretuje kreację bohatera filmowego jako „poety przeklętego” po obejrzeniu filmu Lecha Majewskiego <i>Wojaczek</i> • definiuje musical jako gatunek teatralny i filmowy łączący partie mówione ze śpiewanymi oraz z tańcem • wie, że jedną z charakterystycznych cech musicalu jest powiązanie tego gatunku z wątkiem miłosnym

		• definiuje melodramat jako wywodzący się z literatury gatunek filmowy opowiadający o miłości, która stanowi główną motywację działań bohaterów • zna historię powstania kabaretu Moulin Rouge i wie, że zasłynął on jako miejsce spotkań cyganerii artystycznej • wie, że Moulin Rouge było miejscem, które szczególnie upodobał sobie malarz i grafik Henri de Toulouse-Lautrec • przed obejrzeniem filmu Baza Luhrmanna <i>Moulin Rouge</i> wysłuchuje znanych piosenek podanych z przygotowanej listy • wskazuje w filmie Baza Luhrmanna <i>Moulin Rouge</i> cechy melodramatu • przedstawia opowiedzianą w filmie historię miłosną w kontekście znanych historii baśniowych • zwraca uwagę na sposób, w jaki została przedstawiona w filmie przestrzeń Paryża, Montmartre'u i Moulin Rouge • charakteryzuje ukazany w filmie świat artystycznej bohemy przełomu wieków • definiuje teatr w teatrze jako zabieg artystyczny polegający na wprowadzeniu do utworu dramatycznego lub spektaklu tekstu innego dramatu w celu podwojenia rzeczywistości scenicznej i wywołania głębszej refleksji zarówno na temat życia, jak i sztuki • wyjaśnia, dlaczego reżyser rozwiązuje konflikt dramatyczny za pomocą zabiegu teatru w teatrze • zastanawia się, dlaczego w filmie wykorzystano znane piosenki, i jaką funkcję pełnią one w konstruowaniu opowieści filmowej • wypowiada się na temat zamysłu reżysera w widocznym zestawieniu ze sobą kostiumów i scenografii z epoki ze współczesnymi przebojowymi kompozycjami muzycznymi • omawia rolę montażu w filmie • przygląda się zamieszczonym w podręczniku reprodukcjom dzieł sztuki (m.in. Artura Grottgera i Paula Klee) i ustala, jaki cel mógł przyświecać ich twórcom • analizując strukturę artykułu <i>Confiteor</i>, wskazuje, jaką koncepcję sztuki Przybyszewski neguje, a jaką postuluje • ogląda spektakl Teatru Telewizji <i>Moralność pani Dulskiej</i> w reż. Marcina Wrony i wyjaśnia sens zabiegu stopniowego uwspółcześniania inscenizacji, zwracając uwagę na: scenografię, kostiumy, rekwizyty, miejsce i znaczenie mediów w życiu rodziny, sposób kreacji Dulskiej i Juliasiewiczowej • wskazuje funkcję językową dominującą w omawianych formach użytkowych: opinii, zażaleniu • ogląda krótkometrażowy film rysunkowy <i>Kowal</i> w reż. Michała Wójcickiego inspirowany wierszem Leopolda Staffa • wypowiada się na temat rysu osobowości, jaki wyeksponował artysta w filmie

		• wypowiada się na temat treści obrazu Edwarda Hoppera <i>Biuro w małym mieście</i> • omawia kompozycję i kolorystykę dzieła • opisuje postać na obrazie • zastanawia się, co bohater obrazu widzi przez okno i jakie uczucia może w nim budzić ten widok • określa nastrój ukazanej na obrazie sytuacji i wyjaśnia, co go tworzy • domniemywa, o czym myśli bohater obrazu • odpowiada na pytanie, czy obraz Edwarda Hoppera wyraża dekadenski nastrój • zastanawia się, jakie emocje zostały wyrażone w pejzażach Ferdynanda Ruszczyca (np. <i>Stary dom</i>) i Egona Schiele (np. <i>Pejzaż z krukami</i>) • wysłuchuje piosenki <i>Krakowski spleen</i> w wykonaniu zespołu Maanam, opisuje swoje wrażenia i dzieli się spostrzeżeniami, jak interpretacja Kory wpływa na odbiór tekstu piosenki • wypowiada się, jaką wartość ma dla niego sztuka klasyczna • wymienia cechy klasycyzmu • wysłuchuje, wpisując w wyszukiwarce: skuteczny stoicyzm polskie radio, rozmowy na temat stoicyzmu i dzieli się opinią na temat aktualności tej filozofii we współczesnych czasach • przyglądając się rzeźbom Igora Mitoraja, opisuje przedstawione na nich postaci; uwzględnia rolę detali, zwraca uwagę na sposób ukazania człowieka • odpowiada na pytania, jaką opowieść o człowieku tworzy Mitoraj w swojej sztuce, czemu służy połączenie w dziełach okaleczenia i piękna, czy rzeźby Mitoraja realizują założenia klasycyzmu • wie, jakim kierunkiem w malarstwie 2. połowy XIX w. jest impresjonizm, i jaka jest geneza powstania nazwy tego kierunku • zapoznaje się z techniką malarską impresjonistów i postimpresjonistów • wymienia czołowych przedstawicieli impresjonizmu i postimpresjonizmu • wie, czym charakteryzuje się ekspresjonizm • wymienia czołowych przedstawicieli ekspresjonizmu • udowadnia, że w wierszu Kazimierza Przerwy Tetmajera <i>Melodia mgieł nocnych (Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym)</i> mamy do czynienia z syntezą sztuk: literatury, malarstwa, muzyki i tańca • wymienia barwy dominujące na obrazie Claude'a Moneta <i>Most Charing Cross. Mgła nad Tamizą</i>, i opisuje efekt, jaki dzięki temu zabiegowi osiągnął artysta • orientuje się, co jest głównym bohaterem obrazu • wie, że Monet namalował 37 wersji obrazu <i>Most Charing Cross</i> • oglądając w internecie dostępne wersje tego obrazu, ustala, jak zmieniają się na nich kolorystyka i światło, i co o obserwowanej rzeczywistości chciał powiedzieć artysta • udowadnia, że obraz Moneta jest reprezentatywny dla impresjonizmu

		• charakteryzuje symbolizm; wie, czym inspirowali się twórcy z kręgu symbolizmu (np. mitologia, Biblia, tradycje historyczne) • wymienia czołowych przedstawicieli symbolizmu • określa charakterystyczne cechy secesji i ambicje secesyjnych twórców • wymienia czołowych przedstawicieli secesji • dokonuje przekładu intersemiotycznego sonetów Jana Kasprowicza <i>Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach</i> • opisuje, co widzi na każdym z planów obrazu Józefa Mehoffera <i>Dziwny ogród</i> • wyjaśnia znaczenie tytułu dzieła • odnosi się do nastroju przedstawionej na obrazie sceny – zwraca uwagę na kompozycję, kolorystykę, wygląd postaci, relacje między nimi • wyjaśnia symboliczne znaczenie sceny przedstawionej na obrazie – w interpretacji zwraca uwagę na przestrzeń, postaci oraz symboliczne znaczenie wałki • przygląda się obrazom Leona Wyczółkowskiego <i>Stańczyk</i> i Jana Matejki <i>Stańczyk na dworze królowej Bony po utracie Smoleńska</i> i zastanawia się, czy Stańczyk wykreowany przez Stanisława Wyspiańskiego w <i>Weselu</i> odpowiada malarskim przedstawieniom tej postaci • jakie odczytanie dramatu Stanisława Wyspiańskiego <i>Wesele</i> proponuje Andrzej Pągowski w swoim projekcie plakatu do spektaklu <i>Wesele</i> w reż. Rudolfa Ziolo • interpretuje symboliczne znaczenie tańca uczestników wesela • opisuje dzieło Jacka Malczewskiego <i>Błędne koło</i>; wskazuje związek dramatu Wyspiańskiego z obrazem • omawia sytuację ukazaną na obrazie Bronisława Linkego <i>Autobus</i> • przygląda się pasażerom autobusu i wskazuje postaci reprezentujące różne środowiska społeczne, postawy życiowe, przywary narodowe • wskazuje nawiązania do dramatu <i>Wesele</i> Stanisława Wyspiańskiego (m.in. opisując kierowcę, zastanawia się, czy pełni on funkcję podobną do funkcji Chochoła) • analizując kolorystykę, zastanawia się, jaką funkcję pełni szarość • zastanawia się, czy autobus można uznać za symboliczne wyobrażenie powojennej Polski i pesymistyczną diagnozę społeczeństwa polskiego czasów PRL-u • wie, czym jest adaptacja teatralna (sceniczna) • poznaje specyfikę Teatru Telewizji, który czerpie zarówno ze środków teatralnych, jak i filmowych • ogląda spektakl Teatru Telewizji <i>Wesele</i> w reż. Wawrzyńca Kostrzewskiego powstały z myślą o tym, by uświetnić 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości • w trakcie oglądania spektaklu przygląda się rozwiązaniom scenograficznym, zwracając uwagę na kolorystykę i malarskość niektórych ujęć oraz rozszerzenie przestrzeni scenicznej w porównaniu z sugestiami Wyspiańskiego zawartymi w didaskaliach

		• po obejrzeniu spektaklu: omawia rozwiązania inscenizacyjne i dekompozycyjne, przedstawia wybraną kreację aktorską, omawia napięcia między bohaterami, omawia kreację Chochoła, ustala, w jaki sposób w spektaklu zostało zbudowane napięcie, analizuje przestrzeń sceniczną i scenografię, omawia, w jaki sposób reżyser przedstawił spotkania bohaterów z duchami, interpretuje scenę poszukiwania przez Jaśka zgubionego rogu, wskazuje rozwiązania, które uwspółcześniają wizję Wyspiańskiego, omawia spektakl Kostrzewskiego jako komentarz do współczesnej rzeczywistości • ustala, które wydarzenia z historii Polski są przedstawione na rysunkach Sławomira Mrożka, i jaką funkcję pełnią komentarze artysty umieszczone obok rysunków • mówi, jak Sławomir Mrożek ocenia Polaków, i na jakie nasze cechy zwraca uwagę • ogląda spektakl muzyczny na motywach powieści <i>Chłopi</i> w reż. Wojciecha Kościelniaka zrealizowany w Teatrze Muzycznym w Gdyni i ocenia celowość wyboru musicalu jako gatunku wypowiedzi scenicznej • przedstawia swoje stanowisko w sprawie odczytania powieści Josepha Conrada <i>Lord Jim</i> przez autorkę projektu okładki utworu Elżbietę Chojnę • rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych we fragmencie tekstu Artura Schopenhauera <i>Świat jako wola i przedstawienie</i> • wyjaśnia znaczenie i funkcję neologizmów użytych przez Bolesława Leśmiana w wierszu <i>Przemiany</i> • w piosence <i>Krakowski spleen</i> zespołu Maanam wskazuje czasowniki w 1. os. liczby pojedynczej, określa ich czas gramatyczny i orientuje się w funkcji zróżnicowania czasu • czytając wiersze obrazujące franciszkańską filozofię nadziei, analizuje język utworów: zwraca uwagę na słownictwo, typy zdań • w wierszu Kazimierza Przerwy-Tetmajera <i>Melodia mgieł nocnych</i> znajduje czasowniki odnoszące się do mgieł; określa funkcję tych części mowy, nazywa czynności, które opisują
II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	• wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi II.1.1 • rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie	• w wierszu Anny Świrszczyńskiej <i>Budując barykadę</i> ustala, kim jest osoba mówiąca, wskazując czasowniki i zaimek • dopisuje do podanych wyrazów formy dopełniacza • uzupełnia zdania odpowiednimi przyimkami złożonymi • tworzy sześciozdaniowy tekst na dowolny temat, w którym pojawi się 6 przyimków złożonych • uzupełnia zdania skrótowcami w poprawnej formie • uzupełnia podane zdania odpowiednimi formami czasowników w czasie przeszłym

	złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i wykorzystuje je w budowie wypowiedzi o różnym charakterze II.1.2 rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi II.1.3	wyjaśnia, w jaki sposób odmieniają się skrótowce podaje pełne nazwy skrótowców ..... rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym w artykule Wacława Nałkowskiego <i>Forpocztę ewolucji psychicznej i troglodyci</i>, Artura Górskiego <i>Młoda Polska</i> i Zenona Przesmyckiego <i>Walka ze sztuką</i> zwraca uwagę na epitety wartościujące zastosowane przez Arthura Rimbauda w wierszu <i>Statek pijany</i> wskazuje w tekście Paula Verlaine'a <i>Sztuka poetycka</i> wyrażenia określające emocje podmiotu lirycznego; wyjaśnia, o czym one świadczą analizuje użyte przez Verlaine'a słownictwo, podaje wyrażenia, które nie odpowiadają klasycznej <i>ars poetica</i> wie, że postmodernizm w filmie odwołuje się do kulturowych cytatów (np. z literatury, malarstwa) rozpoznaje i charakteryzuje styl indywidualny postmodernistycznego reżysera Baza Luhrmanna zna pojęcie „dulszczyzna” i wie, z jakiego powodu weszło ono na stałe do języka polskiego charakteryzuje język, którym posługuje się Aniela Dulcka
II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	rozdzieli pojęcie stylu i stylizacji, rozumie ich znaczenie w tekście II.2.1 rozdzieli style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania II.2.2 zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym II.2.5 rozpoznaje rodzaje stylizacji (archaizacja, dialektyzacja, kolokwializacja, stylizacja środowiskowa [...] itp.) oraz określa ich funkcje w tekście II.2.6 rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od	wyjaśnia znaczenie i funkcję neologizmów użytych przez Bolesława Leśmiana w wierszu <i>Przemiany</i> wskazuje w wierszu Charles'a Baudelaire'a <i>Spleen</i> słownictwo nacechowane negatywnie, ustalając czynniki zewnętrzne, które wywołują uczucie spleenu w osobie mówiącej wskazuje przykłady środków stylistycznych, które decydują o melodyjności danej części wiersza Leopolda Staffa <i>Deszcz jesienny</i> (np. onomatopeje, instrumentację głoskową) wypisuje z utworu Leopolda Staffa <i>Estetyka</i> dwa fragmenty, które można uznać za aforyzmy; interpretuje je wie, czym jest styl jako sposób ukształtowania językowego wypowiedzi ze względu na jej cel za pomocą odpowiednich środków językowych tłumaczy, czym jest styl typowy podaje cechy stylu indywidualnego wskazuje w wierszu Kazimierza Przerwy-Tetmajera <i>Ona</i> elementy stylu indywidualnego poety omawia styl indywidualny wybranego dzieła literackiego, zwracając uwagę na sposób kreacji świata przedstawionego oraz środki językowe charakteryzuje styl wybranej epoki literackiej poprzedzającej Młodą Polskę

	słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego II.2.7	• charakteryzuje język utworu Anny Świrszczyńskiej <i>Budując barykadę</i> i wnioskuje, czemu służy takie jego ukształtowanie • dostrzega, że w <i>Weselu</i> Stanisław Wyspiański zindywidualizował język, którymi posługują się różne grupy społeczne i środowiska (stylizacja na gwargę, kolokwializacja, obecność wulgaryzmów, intelektualizm, poetyzowanie, gry językowe) • udowadnia, że Władysław Stanisław Reymont zastosował w <i>Chłopach</i> stylizację mityczną (czas, przestrzeń, kreacje bohaterów) • wypisuje z przykładowej opinii słownictwo wartościujące i określa jego funkcję • wskazuje w wierszu Kazimierza Przerwy-Tetmajera <i>Lubię, kiedy kobieta...</i> słownictwo podkreślające zmysłowość poetyckiego opisu • wie, że Władysław Stanisław Reymont zastosował w powieści <i>Chłopi</i> dialektyzację (stylizację gwarową) • dostrzega dialektyzację w warstwach: fonetycznej, fleksyjnej, leksykalnej i frazeologicznej • wymienia funkcje stylizacji gwarowej w <i>Chłopach</i> • potrafi podać definicje dialektyzacji, dialektu, gwary • rozróżnia rodzaje dialektyzmów • wypisuje z fragmentu powieści <i>Chłopi</i> po dwa dialektyzmy każdego rodzaju i podaje ich ogólnopolską odmianę lub formę • wskazuje przykłady współczesnego tekstu kultury, w którym dostrzega elementy dialektyzacji; omawia funkcje tego zabiegu we wskazanym przykładzie
II. Kształcenie	• rozpoznaje i określa funkcje	

językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	tekstu (informatywną, poetycką, metajęzykową, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną) II.3.3 • posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej II.3.5 • stosuje zasady etyki wypowiedzi; wartościuje wypowiedzi językowe, stosując kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność – niepoprawność II.3.7 • rozróżnia pojęcia manipulacji, dezinformacji, postprawdy, stereotypu, bańki informacyjnej, wiralności; rozpoznaje te zjawiska w tekstach i je charakteryzuje II.3.8 • stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednie do sytuacji II.3.9 • charakteryzuje zmiany w komunikacji językowej związane z rozwojem jej form (np. komunikacji internetowej) II.3.10	..... • ustala, jaką funkcję pełni wielokropek w wierszu Leopolda Staffa <i>Deszcz jesienny</i> • opisując nastrój jednej ze scen w dramacie Stanisława Wyspiańskiego <i>Wesele</i>, bierze pod uwagę funkcję pisowni wielką literą słowa ‘Przymierze’ • wskazuje i analizuje w wypowiedziach Chochola rzeczowniki pisane wielką literą; wnioskuje na temat znaczenia tego zabiegu językowego, zastanawia się nad tym, jak te słowa charakteryzują stan bohaterów dramatu • wykazuje związek pojęć pisanych wielką literą w dramacie Stanisława Wyspiańskiego <i>Wesele</i> (np. <i>Rozpacz</i>) z postaciami Strachu i Imaginacji występującymi w <i>Kordianie</i> Juliusza Słowackiego • przypomina i stosuje zasady ortografii (pisownia zakończeń rzeczowników żeńskich z końcówką <i>-ja, -ja</i> w dopełniaczu, celowniku i miejscowniku; pisownia przedrostków <i>wz-, weź-, ws-, wes-, roz-, bez-</i>; pisownia przyimków złożonych; pisownia samogłosek <i>q, ę</i> oraz połączeń <i>om, on, em, en</i>; pisownia skrótów i skrótowców)
II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	• stosuje zasady ortografii i interpunkcji [...] II.4.1 • wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu II.4.2 • rozumie stylistyczną funkcję	..... • podczas analizy obrazu Jacka Malczewskiego <i>Melancholia</i> swoje wypowiedzi popiera odpowiednią argumentacją • wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w artykułach Wacława Nałkowskiego, Artura Górskiego i Zenona Przesmyckiego • formułuje tezy i argumenty, odnosząc się do pytania, czy można uznać, że monolog podmiotu lirycznego w wierszu Arthura Rimbauda <i>Statek pijany</i> jest metaforycznym

	zamierzonego błędu językowego w tekście artystycznym II.4.3	zapisem doświadczeń i refleksji samego autora • podaje argumenty, za pomocą których Juliasiewiczowa przekonuje Zbyszka do zmiany decyzji • określa, które z argumentów podawanych Zbyszkowi przez Juliasiewiczową okazały się decydujące • bierze pod uwagę zastosowane przez Juliasiewiczową środki perswazyjne • podczas analizy wypowiedzi Wysockiego zawartej w dramacie Stanisława Wyspiańskiego <i>Noc listopadowa</i> podaje przykłady argumentów logicznych i emocjonalnych oraz ocenia, które z nich dominują i dlaczego • określa cechy stylu pism użytkowych • analizuje kompozycję utworu Tadeusza Różewicza <i>Unde malum?</i> i udowadnia, że przypomina ona wywód argumentacyjny
III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	• formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych III.1.1 • wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej III.1.2 • wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy [...]) oddziałują na odbiorcę III.1.4 • rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty <i>ad personam</i>) III.1.5 • odróżnia dyskusję od sporu i kłótni III.1.7	• wie, że szkic interpretacyjny to rodzaj wypowiedzi argumentacyjnej, w której należy rozważyć wskazany w temacie problem • wie, że kompozycja szkicu interpretacyjnego jest trójdzielna, zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie oraz oparta jest na logicznym dowodzeniu z wyraźnie zarysowaną tezą, argumentami, wnioskami • analizując treść powieści Władysława Stanisława Reymonta wyjaśnia powód konfliktu pomiędzy Maciejem Boryną a jego dziećmi; przedstawia argumenty, jakie podaje Boryna, a jakie – jego dzieci; ocenia, kto ma rację • przedstawia argumenty potwierdzające tezę, że Jim, bohater powieści <i>Lord Jim</i> Josepha Conrada, jest bohaterem tragicznym • odwołując się do podanej definicji, przedstawia argumenty dowodzące, że <i>Lord Jim</i> to powieść psychologiczna • przedstawia argumenty potwierdzające modernistyczny charakter powieści Josepha Conrada <i>Lord Jim</i> ..... • interpretuje pomysł artystyczny Jacka Malczewskiego zastosowany w <i>Melancholii</i>, rzeczowo uzasadniając własne zdanie • uzasadnia odpowiedź odnośnie prawdy o zbiorowości, jaką dostrzega w dziele Malczewskiego • w odniesieniu do fragmentu tekstu Artura Schopenhauera <i>Świat jako wola i przedstawienie</i> wypowiada się na temat postawy, jaką człowiek przyjmuje wobec cierpienia, oraz jaką postawę wobec cierpienia proponuje filozof; w odpowiedzi bierze pod uwagę refleksje na temat starości i śmierci • przedstawia propozycję odczytania fragmentów tekstów Friedricha Nietzschego <i>Tako rzecze Zaratustra</i> oraz <i>Wstęp do metafizyki</i> Henriego Bergsona

		• zabiera głos w dyskusji, czy podziela opinię Henriego Bergsona dotyczącą intuicyjnego poznawania rzeczywistości; uzasadnia swoją wypowiedź • udowadnia, że istnieje związek między ludźmi nowego typu, których wzorzec propagował w swojej pracy Waław Nałkowski, a romantykami – formuluje argumenty na podstawie tekstu <i>Forpoczy</i> oraz znanych kontekstów • wyjaśnia, dlaczego autor nazywa bohaterów swojego tekstu „forpocztami ewolucji psychicznej”
III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	• zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie III.2.1 • buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki III.2.2 • reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska, wykazując sprzeczność wypowiedzi III.2.3 • zgodnie z normami formuluje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji III.2.4 • tworzy formy użytkowe: protokół, opinię, zażalenie; stosuje zwroty adresatywne, etykietę językową III.2.5 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat [...], definicja, [...], notatka syntetyzująca III.2.6	• mówi, w czym imieniu wypowiada się autor artykułu <i>Młoda Polska</i> • przedstawia obraz pisarzy młodego pokolenia i czytelników-filistrów wyłaniający się z tekstu Artura Górskiego • wyjaśnia, czym dla twórców młodopolskich jest literatura – interpretuje w tym celu modlitewne sformułowania zawarte w tekście i określa, jaką one pełnią funkcję • udowadnia, że Zenon Przesmycki dokonuje krytycznej diagnozy osiągnięć pozytywistów – odwołuje się do użytego przez autora określenia pozytywistów, podaje stawiane im zarzuty • powołując się na tekst ekspercki Artura Hutnikiewicza <i>Młoda Polska</i>, wyjaśnia, dlaczego publicystykę o charakterze krytycznym stawiano wyżej niż literaturę piękną • ustosunkowuje się do opinii Artura Hutnikiewicza na temat charakteru publicystyki młodopolskiej; uzasadnia swoje zdanie • zabiera głos w dyskusji, czy forma wiersza Arthura Rimbauda <i>Statek pijany</i> odpowiada zaproponowanej przez poetę wizji życia; uzasadnia swoją wypowiedź • ocenia, czy poemat Arthura Rimbauda <i>Statek pijany</i> można uznać za pochwałę wolności; uzasadnia swoje zdanie • udowadnia kontestacyjny charakter wypowiedzi Paula Verlaine’a w wierszu <i>Sztuka poetycka</i> • udowadnia tezę na podstawie obejrzanego filmu <i>Moulin Rouge</i>, że Baz Luhrmann określany jest mianem reżysera postmodernistycznego • porównując <i>Moulin Rouge</i> z innymi filmami Baza Luhrmanna (<i>Wielki Gatsby</i>, <i>Romeo i Julia</i>), dostrzega wątek tematyczny powtarzający się w jego opowieściach i wyjaśnia, czym charakteryzuje się styl filmowy tego reżysera • przedstawia w formie notatki graficznej swoje ustalenia odnośnie do koncepcji artysty według Stanisława Przybyszewskiego w artykule <i>Confiteor</i> • udowadnia, że ton wypowiedzi Przybyszewskiego jest kategoriyczny i radykalny • ocenia wizję sztuki i artysty propagowaną przez Przybyszewskiego • podczas analizy wiersza Charles’a Baudelaire’a <i>Albatros</i> uzupełnia tabelę odpowiednimi określeniami albatrosa i ustala, na jakiej zasadzie zostały zestawione • spośród zaproponowanych tez interpretacyjnych odnoszących się do wymowy wiersza <i>Albatros</i> wybiera poprawną i ją uzasadnia

	• tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym III.2.8 • w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu sformułowanych sądów III.2.10 • stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe III.2.11 • wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej III.2.12	• rozstrzyga, czy wiersz Kazimierza Przerwy-Tetmajera <i>Eviva l'arte!</i> ukazuje sztukę jako ucieczkę przed bólem egzystencjalnym; uzasadnia odpowiedź • udowadnia, że zarówno wiersz Charles'a Baudelaire'a, jak i utwór Kazimierza Przerwy-Tetmajera dopełniają się w kreowaniu obrazu artysty • wypowiada się na temat różnic widocznych w statusie artysty żyjącego na przełomie XIX i XX wieku od sytuacji artystów poprzednich epok; wnioskuje, co zdecydowało o tej zmianie • odpowiada na pytanie, jakie były konsekwencje nowej sytuacji, w której znaleźli się artyści • na podstawie dokonanej charakterystyki Anieli Dulskiej, tytułowej bohaterki dramatu Gabrieli Zapolskiej, proponuje własną definicję dulszczyzny • wnioskuje, czy postawę Zofii Szczupaczyńskiej, bohaterki utworu Maryli Szymiczkowej <i>Tajemnica Domu Helclów</i>, można określić mianem dulszczyzny; uzasadnia swoją wypowiedź • przedstawia temat podjęty przez Zapolską jako przekroczenie tabu obyczajowego, biorąc pod uwagę treść dramatu i tekst Jolanty Kuciel-Frydryszak • przedstawia wymowę tytułu utworu, odwołując się do wybranych epizodów • formułuje wnioski wynikające z porównania zachowania siostr Hesi i Meli • wypowiada się na temat ważnych problemów społecznych, które podejmuje w swoim utworze Gabriela Zapolska • uzasadnia słuszność określenia utworu jako tragifarsy, podając odpowiednie fragmenty • przygotowuje wypowiedź pisemną o obrazie mieszczaństwa w <i>Moralności pani Dulskiej</i> i wybranych tekstach XIX wieku • wie, że opinia i zażalenie to pisma użytkowe o charakterze oficjalnym, skierowane do wybranej instytucji, urzędu lub osoby je reprezentującej • zna budowę opinii i zażalenia, wskazuje elementy typowe dla tych form • pisze skierowaną do dyrektora szkoły opinię dotyczącą osoby, która mogłaby pełnić obowiązki przewodniczącej/przewodniczącego samorządu szkolnego • rozmawia na temat różnic i podobieństw pomiędzy hipisami i swoimi rówieśnikami oraz o tym, czym one mogą być spowodowane • umie odpowiedzieć na pytanie, czy ćwiczenia duchowe przybliżają Siddharthę do stanu nirwany, oraz uzasadnić swoją odpowiedź • wypowiada się na temat kondycji duchowej człowieka we współczesnym świecie • decyduje, czy zgadza się ze stwierdzeniem, że postawę osoby mówiącej w wierszu Kazimierza Przerwy-Tetmajera [<i>Nie wierzę w nic...</i>] cechuje nihilizm, i uzasadnia swoją decyzję • potrafi udowodnić, że wiersz wyraża nastroje dekadentkie • uczestniczy w klasowej dyskusji, udzielając odpowiedzi na pytanie, czy podziela

		racje wyrażone w poznanych wierszach Kazimierza Przerwy-Tetmajera • przygotowuje głos w dyskusji, odwołując się do wierszy Kazimierza Przerwy-Tetmajera i tekstu Teresy Walas, czy dekadentyzm był postawą czy pozą • redaguje wypowiedź, która mogłaby być monologiem wewnętrznym bohatera obrazu Edwarda Hoppera <i>Biuro w małym mieście</i> • odpowiada na pytanie, czy obraz Edwarda Hoppera wyraża dekadenski nastrój; wskazuje te cechy postawy dekadenskiej, które ilustruje dzieło sztuki • wypowiada się na temat, czy ludzie żyjący we współczesnym świecie często doświadczają melancholii, i jakie mogą być jej przyczyny • rozmawia z rówieśnikami o tym, czy stan ducha zależy od świata zewnętrznego, czy odwrotnie, tzn. czy sposób widzenia świata zależy od stanu ducha • uzasadnia swoje stanowisko, odpowiadając na pytanie, czy zgadza się ze stwierdzeniem, że ukazany w utworze Leopolda Staffa <i>Deszcz jesienny</i> obraz ludzkiej egzystencji jest naznaczony cierpieniem oraz czy pesymistyczny nastrój jest stały, czy pogłębia się w kolejnych strofach • redaguje notatkę syntetyzującą, w której przedstawia wnioski wynikające z analizy utworu <i>Krakowski spleen</i> zespołu Maanam • udowadnia, że wiersz Leopolda Staffa <i>O miłości wroga</i> mówi o dwóch różnych postawach: prowadzącej do duchowego upadku i do doskonalenia • wypisuje z tekstu Anny Kamińskiej <i>Modlitwa do św. Franciszka</i> idee franciszkańskie • po lekturze wiersza uzasadnia swoje stanowisko, odpowiadając na pytanie, czy postawa św. Franciszka może być inspiracją dla człowieka współczesnego • uzasadnia swoje stanowisko, odpowiadając na pytanie, czy człowiek powinien poszukiwać wzorów życia w sztuce i naturze • uzasadnia swoją wypowiedź, która z koncepcji sztuki: klasyczna czy młodopolska idea <i>sztuki dla sztuki</i> bardziej mu odpowiada • uzasadnia swoją opinię, odpowiadając na pytanie, czy zgadza się z twierdzeniem literaturoznawczyni Ireny Maciejewskiej, że Tetmajer jest poetą „znacznej odwagi ciała” – w odniesieniu do analizy wiersza <i>Lubię, kiedy kobieta...</i> • bierze udział w rozmowie o tym, jakie różnice między męskim i kobiecym światem przeżyć zostały zasygnalizowane w utworze Kazimierza Przerwy-Tetmajera <i>Lubię, kiedy kobieta...</i> • na podstawie omówionych erotyków bierze udział w rozmowie o tym, czy miłość zmysłowa mogła przynieść ukojenie młodopolskich niepokojów duszy • wypowiada się na temat, w jaki sposób można w sztuce wyrażać gwałtowne uczucia • uzasadnia odpowiedź na pytanie, czy Chrystus ukazany w wierszu Jana Kasprzowicza <i>Dies irae</i> może być nadzieją człowieka • wypowiada się na temat, czy w świetle utworu Tadeusza Różewicza

		odpowiedzialnością za zło można obarczyć również Boga • tworząc wypowiedź pisemną, rozważa kwestię odpowiedzialności za zło w odwołaniu do omawianych utworów Jana Kasprowicza <i>Dies irae</i> i Tadeusza Różewicza <i>Unde malum?</i> • bierze udział w klasowej dyskusji na temat postrzegania świata przez symbolistów • wie, że szkic interpretacyjny to rodzaj wypowiedzi argumentacyjnej • wymienia cechy szkicu interpretacyjnego – m.in. podmiotowość i erudycyjność • charakteryzuje kompozycję szkicu interpretacyjnego • zna etapy pracy nad szkicem interpretacyjnym • analizuje przykładowy szkic interpretacyjny w sposób ukierunkowany: analizuje części, w których pojawiają się argumenty, wskazuje potwierdzające je przykłady, śledzi, w jaki sposób ujawnia się w tekście podmiotowość, wskazuje jej wyróżniki językowe, znajduje w tekście środki służące budowaniu spójności tekstu zarówno między zdaniami, jak i akapitami • podczas pracy samodzielnej analizuje temat wypracowania, nazywa i definiuje problem; dokonuje analizy i interpretacji wiersza Leopolda Staffa <i>Poczucie pełni</i> pod kątem zagadnienia wskazanego w temacie; charakteryzuje podmiot liryczny; formułuje wniosek interpretacyjny na podstawie lektury wiersza; zbiera materiał źródłowy, wykorzystuje wybraną lekturę oraz konteksty; opracowuje przygotowany materiał w formie tabeli, schematu lub mapy myśli; dokonuje selekcji materiału; na podstawie lektury obowiązkowej oraz wybranych kontekstów formułuje tezę oraz argumenty; pisze wypracowanie na co najmniej 350 słów • uzasadnia swoją opinię, odpowiadając na pytanie, czy zgadza się z twierdzeniem, że opowiadanie Stefana Żeromskiego <i>Rozdziobią nas kruki, wrony...</i> jest polemiką z romantycznym modelem postawy patriotycznej • przygotowuje głos w dyskusji na temat: <i>Życie czy umierać dla ojczyzny?</i> • pisze referat na temat: <i>Różne obrazy powstania styczniowego w literaturze polskiej</i> • pisze rozprawkę na temat: <i>Jakie postawy wobec sytuacji zagrożenia może przyjmować człowiek? Rozważa problem, odwołując się do opowiadania Stefana Żeromskiego <i>Rozdziobią nas kruki, wrony...</i> oraz innych tekstów kultury</i> • rozważa w formie pisemnej problem, jaką rolę w życiu narodu może odegrać historia, odwołując się do <i>Wesela</i> Stanisława Wyspiańskiego i innych tekstów kultury • bierze udział w rozmowie na temat roli, jaką powinni odgrywać publicyści w społeczeństwie, zastanawiając się, czy <i>Dziennikarz</i>, jeden z bohaterów dramatu <i>Wesele</i>, spełnia to zadanie • uzasadnia swoją opinię, odwołując się do tekstu eksperckiego Dariusza Kosińskiego i własnych przemyśleń, odpowiadając na pytanie, czy dramat Stanisława Wyspiańskiego <i>Wesele</i> pozostaje nadal aktualny jako diagnoza społeczeństwa polskiego i polskiej mentalności

		• biorąc pod uwagę rolę, jaką przypisują Chochołowi Aniela Łempicka i Maria Podraza-Kwiatkowska oraz Ewa Miodońska-Brookes redaguje własną wersję hasła „chochoł”, które mogłoby znaleźć się w słowniku symboli polskiej kultury, gdyby taki słownik istniał • pisze wypowiedź argumentacyjną, rozstrzygając, czy <i>Wesele</i> to obraz społeczeństwa polskiego czasów Wyspiańskiego, czy uniwersalna prawda o Polsce i o Polakach • rozważa w formie wypowiedzi pisemnej, odwołując się do <i>Wesela</i> i innych tekstów literackich, jakie funkcje w literaturze może pełnić połączenie świata realnego ze światem fantastyki • bierze udział w rozmowie o tym, czy analizowane dzieło Bronisława Linkego <i>Autobus</i> może stanowić komentarz do współczesnej rzeczywistości • rozważa w formie wypowiedzi pisemnej liczącej co najmniej 350 słów, odwołując się do dramatu Stanisława Wyspiańskiego <i>Noc listopadowa</i> oraz do dowolnej lektury obowiązkowej i do wybranych kontekstów, czy ojczyzna jest wartością ważniejszą niż wierność złożonej przysiędze • uzasadnia swoją opinię, rozstrzygając, czy w swoim dziele <i>Noc listopadowa</i> Wyspiański tworzy mit powstania, czy dokonuje rozrachunku z tym wydarzeniem historycznym • bierze udział w rozmowie na temat tego, do czego może doprowadzić krytyka historii, a do czego – jej gloryfikacja • analizując treść powieści Władysława Stanisława Reymonta <i>Chłopi</i>, rozmawia o tym, w jakim celu w opis wesela Boryny wpleciono scenę śmierci Kuby • uzasadnia swoje zdanie, odpowiadając na pytanie, czy zgadza się z opinią Kazimierza Wyki, który stawia tezę, że Jagna przypomina Helenę trojańską • rozważa w formie wypowiedzi pisemnej, odwołując się do <i>Chłopów</i> Władysława Stanisława Reymonta i wybranych tekstów kultury, jaką rolę w kreacji bohatera odgrywają relacje rodzinne • rozważa w formie wypowiedzi pisemnej i uzasadnia swoje zdanie, jaki wpływ ma natura na życie człowieka – na podstawie codziennego życia bohaterów <i>Chłopów</i> Władysława Stanisława Reymonta oraz innych znanych postaci literackich • w formie wypowiedzi pisemnej rozwija myśl: „Świat bez końca i początku”, odnosząc się do życia wiejskiego ukazanego w powieści <i>Chłopi</i> Władysława Stanisława Reymonta i wybranych tekstów kultury • analizują powieść Josepha Conrada <i>Lord Jim</i>, porównuje wyobrażenia bohatera o sobie z jego zachowaniem w przedstawionej sytuacji zagrożenia – wnioski zapisuje w formie notatki syntetyzującej • odpowiada na pytanie, uzasadniając swoją opinię, czy chwile słabości w zachowaniu Jima skazują go na jednoznaczne potępienie • odpowiada na pytanie, uzasadniając swoją opinię, czy Jim jest dla siebie surowy, czy raczej pobłażliwy

		• bierze udział w klasowej dyskusji o tym, jakie motywacje głównego bohatera wpłynęły na jego gotowość do oddania życia • uzasadnia słuszność tezy postawionej przez Zdzisława Najdera, że <i>Lord Jim</i> to powieść „o procesie poznania drugiego człowieka”, redagując wypowiedź pisemną • uzasadniając swoją opinię, odpowiada w formie wypowiedzi pisemnej na pytanie, czy zgadza się ze słowami Marlowa: „Nic okropniejszego, jak śledzić człowieka, który został przyłapany nie na zbrodni, lecz na gorszej niż zbrodnia słabości” – odwołuje się przy tym do powieści <i>Lord Jim</i> oraz innych tekstów kultury • porównuje postawy Poli Machczyńskiej i Henryka Machczyńskiego z postacią tytułowego bohatera powieści Conrada – swoje ustalenia zapisuje w dowolnej formie graficznej ..... • podaje źródło cytatu przytoczonego przez Wacława Nałkowskiego w <i>Forpocztach</i>: „sięgać, gdzie wzrok nie sięga” • porządkuje informacje w problemowe całości – przybliża, jaki obraz artysty i sztuki schyłku XIX wieku wyłania się z analizowanych fragmentów artykułów Wacława Nałkowskiego, Artura Górskiego i Zenona Przesmyckiego • wskazuje, jakie pozajęzykowe (graficzne) środki stosuje Zenon Przesmycki, charakteryzując twórców poprzedniej epoki; omawia wybrane przykłady • porządkuje informacje odnośnie cyganerii krakowskiej • przedstawia Rafała Wojaczka jako „kaskadera literatury” • wyszukuje informacje na temat twórczości Henri de Toulouse-Lautreca i na ich podstawie wnioskuje, co jest motywem przewodnim jego obrazów, jakie miejsce one przedstawiają • cytuje słowa, które najlepiej ilustrują postawę Dulskiej, analizując zasady, którymi kieruje się tytułowa bohaterka dramatu Gabrieli Zapolskiej <i>Moralność pani Dulskiej</i> • porządkuje informacje na temat omawianych form użytkowych: opinii, zażalenia • odwołując się do analizowanych tekstów i zamieszczonych w podręczniku dzieł sztuki, udowadnia, że dekadentyzm jako element światopoglądu Młodej Polski jest obecny zarówno w poezji Kazimierza Przerwy-Tetmajera, jak i w malarstwie epoki • przygotowuje prezentację, w której odwołuje się do różnych tekstów kultury, ukazując pejzaże duszy ludzkiej • wskazuje w wierszu Leopolda Staffa <i>Sonet szalony</i> cytaty, które świadczą o cechach światopoglądu franciszkańskiego w kreacji podmiotu lirycznego
IV. Samokształcenie	• rozwija umiejętności pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie	• znajduje w wierszu Leopolda Staffa <i>O miłości wroga</i> cytaty opisujące działanie wroga oraz ich wpływ na życie podmiotu lirycznego i jego własne • na podstawie omówionych utworów <i>Sonet szalony</i>, <i>O miłości wroga</i>, <i>Księga ubogich</i> wymienia cechy liryki reprezentującej nurt franciszkański; odtwarza poglądy

	różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska IV.1 • porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach IV.2 • korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej IV.3 • dokonuje krytycznej selekcji źródeł IV.5 • wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi IV.6 • wzbogaca swoją wypowiedź pozajęzykowymi środkami komunikacji IV.7 • posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi (np. etymologicznymi, frazeologicznymi, skrótów, gwarowymi), także w wersji on-line IV.8 • wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny IV.9 • gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych IV.10 • korzysta z zasobów multimedialnych, np. z bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book,	podmiotów lirycznych na świat oraz system wartości, przedstawia relacje ze światem, bliźnimi i z Bogiem • wskazuje w tekście Leopolda Staffa <i>Estetyka</i> fragment, w którym poeta nawiązuje do platońskiej triady wartości: dobra, piękna i prawdy, a następnie go interpretuje • wykazuje, że utwór Leopolda Staffa <i>Estetyka</i> propaguje klasyczną koncepcję sztuki • dzieli się spostrzeżeniami na temat cech klasycyzmu w wierszach Leopolda Staffa • na podstawie tekstu eksperckiego Zbigniewa Jarosińskiego określa cechy klasycyzmu i przyporządkowuje im cytaty pochodzące z wierszy Leopolda Staffa • interpretuje tytuł wiersza Antoniego Langego <i>Lilith</i>, odwołując się do informacji ze <i>Słownika mitów i tradycji kultury</i> Władysława Kopalińskiego • przygotowuje prezentację, w której wykorzysta poznane na lekcjach języka polskiego teksty kultury oraz poda własne przykłady, przedstawiając różne sposoby ukazywania tematyki miłosnej • syntetyzując wiadomości o impresjonizmie, odpowiada na pytanie, które z dzieł: literackie czy malarskie potrafi lepiej oddać ulotną, niepowtarzalną chwilę; w uzasadnieniu odwołuje się do wiersza Kazimierza Przerwy-Tetmajera <i>Melodia mgieł nocnych (Nad Czarnym stawem Gąsienicowym)</i> i obrazu Claude'a Moneta <i>Most Charing Cross</i> • na podstawie podanych cytatów, pochodzących z wiersza Jana Kasprowicza <i>Dies irae</i>, ustala, co Adam zarzuca Bogu • na podstawie zamieszczonych cytatów, pochodzących z wiersza Charles'a Baudelaire'a <i>Oddźwięki</i>, określa cechy przedstawionej przez poetę natury • przygotowuje prezentację multimedialną pt. „Obraz powstania stycziowego w różnych tekstach kultury” • przygotowuje informacje o Stańczyku, Zawiszy Czarnym, Wernyhorze • przygotowując się do omawiania dramatu Stanisława Wyspiańskiego <i>Noc listopadowa</i>, zapoznaje się z działaniami powstańców w nocy z 29 na 30 listopada 1830 roku • cytuje fragmenty, w których wypowiada się Nike spod Cheronei, i zastanawia się, czego zapowiedzią są jej słowa • realizuje projekt poszerzający wiedzę z zakresu dialektyzacji <i>Pokaż mi swój język. Odmiany języka w naszym regionie</i>; wnioski z przeprowadzonego badania języka rozmówców przedstawia w wybranej formie • wykonuje zadania sprawdzające, odnoszące się do dotychczas poruszanych zagadnień • podsumowuje wiedzę na temat Młodej Polski

		autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość IV.11. wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu i prezentowaniu oraz popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć IV.12	
Semestr 2. Dwudziestolecie międzywojenne			
<u>podręcznik:</u> Tablica chronologiczna, s. 8 <i>O epoce</i>, s. 10 <u>Czytanie ze zrozumieniem</u> Jerzy Kwiatkowski, <i>Dwudziestolecie międzywojenne</i>, s. 21	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich	rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: [...] dwudziestolecie międzywojenne [...] I.1.1 rozdziela gatunki epickie, liryczne, dramatyczne [...], w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej [...], wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe I.1.3 rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: [...], leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: [...] wersyfikacyjne,	sytuuje dwudziestolecie międzywojenne w historii literatury omawia chronologię epoki wyjaśnia genezę nazwy epoki wskazuje ważne wydarzenia historyczne doby międzywojnia w Europie i w Polsce wie, że w Europie zaczęły się krystalizować ruchy totalitarne: komunizm, faszyzm, nazizm wymienia czołowych przedstawicieli międzywojnia europejskiego i polskiego: pisarzy, filozofów, ludzi sztuki określa inspiracje, motywy i tematy wie, że to czas upowszechniania się kultury masowej wymienia gatunki literackie, po które chętnie sięgali twórcy dwudziestolecia międzywojennego wśród ważnych dla tego okresu pojęć wymienia także: awangardę, futuryzm, surrealizm, dadaizm, ekspresjonizm, strumień świadomości, poetyka marzenia sennego, subiektywizacja postrzegania świata, formizm, konstruktywizm wie, że w dwudziestoleciu międzywojennym ważną rolę odegrało czasopiśmiennictwo wskazuje środki stylistyczne podkreślające znaczenie przełomu, o którym mowa w tekście Jerzego Kwiatkowskiego <i>Dwudziestolecie międzywojenne</i>

		[...]; określa ich funkcje I.1.4 • interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego I.1.5 • rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów [...] w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych I.1.11 • rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu [...] I.1.16	
	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	• przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. [...] naukowych I.2.1 • analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację I.2.2 • rozpoznaje specyfikę tekstów [...] popularnonaukowych i naukowych; [...] rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach; odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte; rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe I.2.3 • określa wpływ teatru [...] na	• wie, że teatr międzywojnia przeżywał prawdziwy rozkwit • wie, że w Polsce, podobnie jak w Europie, następowała awangardyzacja teatru, czego wyrazem była stworzona przez dramaturga i malarza Stanisława Ignacego Witkiewicza teoria czystej formy • analizuje tekst Jerzego Kwiatkowskiego <i>Dwudziestolecie międzywojenne</i> • ustala, jakie relacje zachodzą między dwoma początkowymi akapitami tekstu • wskazuje zmiany, jakie dokonały się po zakończeniu I wojny światowej w sferze: politycznej, społecznej, cywilizacyjnej, naukowej, analizując trzeci akapit tekstu • na podstawie akapitów piątego i szóstego wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość artykułów programowych, które powstawały na początku dwudziestolecia międzywojennego

		rozwój sztuki teatralnej [...] I.2.4	
II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	wykorzystuje wiedzę z dziedziny [...] słowotwórstwa, [...] składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi II.1.1 rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi II.1.3	analizuje budowę słowotwórczą złożenia „programotwórstwo”, podając parafrazę słowotwórczą tego wyrazu, oddzielając podstawy słowotwórcze od formantów określa funkcję wyrazu „programotwórstwo” w kontekście akapitu piątego przekształca podane wypowiedzenie tak, aby imiesłowowy równoważnik zdania zamienić na zdanie podrzędne przydawkowe wskazuje poprawną odpowiedź, ustalając, czy podane wypowiedzenie zawiera: orzeczenie imienne, podmiot logiczny, więcej niż jeden okolicznik, wtrącenie	
II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	stosuje zasady [...] interpunkcji [...] II.4.1 wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do wypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu II.4.2	określa funkcję znaków interpunkcyjnych (myślnika, nawiasu, dwukropka) występujących w podanych wypowiedzeniach	
III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych III.1.1	ocenia prawdziwość stwierdzeń zawartych w tekście – stawia tezy i formułuje adekwatne argumenty	
III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie III.2.1 buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki III.2.2 zgodnie z normami formułuje	rzeczowo uzasadnia własne zdanie, oceniając prawdziwość twierdzeń odnoszących się do tekstu Jerzego Kwiatkowskiego podczas formułowania wypowiedzi bierze pod uwagę adresatów i cel wypowiedzi	

		pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia [...] III.2.4	
	IV. Samokształcenie	• rozwija umiejętności pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska IV.1 • porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach IV.2 • wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi IV.6	• rozwija umiejętność pracy samodzielnej podczas czytania i analizowania tablicy eksponującej chronologię epoki, tekstu wprowadzającego odbiorcę w tematykę epoki międzywojnia • prezentuje własne stanowisko • porządkuje informacje dotyczące epoki dwudziestolecia międzywojennego w problemowe całości (filozofia, literatura, sztuka, tło historyczne, muzyka, malarstwo, teatr; inspiracje i tematy) • syntetyzuje poznawane treści • wie, z jakiego powodu autor tekstu <i>Dwudziestolecie międzywojenne</i> zacytował cudzą wypowiedź
<u>podręcznik:</u> Obrazy René Magritte'a – nierzeczywiste, nieoczywiste, niejednoznaczne. René Magritte, <i>Kondycja ludzka</i> s. 24 ZR U źródeł nowoczesnej wiedzy o człowieku, s. 27. William James, <i>Co to znaczy pragmatyzm</i> (fragm.), s. 27; Zygmunt Freud,	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich	• rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, [...] romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne [...] I.1.1 • rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową) I.1.2 • rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole	• wie, gdzie i przez kogo została założona grupa poetycka Skamander • wyjaśnia, dlaczego poeci Skamandra uważali siebie za grupę programowo bezprogramową, i co to oznaczało • wymienia cechy poezji skamandrytów • ustala, jaki obraz Polski i Polaków wyłania się z utworu Jana Lechonia <i>Herostrates</i>; wyjaśnia, do jakiej tradycji odnosi się osoba mówiąca w wierszu, charakteryzując Polskę; uzasadnia, czy zgadza się ze stwierdzeniem, że w wypowiedzi osoby mówiącej są wyczuwalne ironia i ton oskarżycielski; tłumaczy, jaki jest i w czym się przejawia stosunek podmiotu lirycznego do tradycji i przeszłości; charakteryzuje osobę mówiącą; wskazuje środki stylistyczne i językowe, które podkreślają ekspresywną funkcję wypowiedzi podmiotu lirycznego oraz nadają jej charakter apelu; w kontekście ostatniej zwrotki wyjaśnia, jaki efekt mają przynieść działania, do których nawołuje osoba mówiąca • uzasadnia, że podmiotem lirycznym wiersza <i>Czarna wiosna</i> Antoniego Słonimskiego jest poeta; ustala, w jakiej sytuacji historycznej wypowiada się osoba mówiąca – cytuje odpowiedni fragment; przedstawia postawę podmiotu lirycznego wobec twórczości poetyckiej; interpretuje ostatnią zwrotkę wiersza, odpowiadając na pytanie, w jaki sposób osoba mówiąca uzasadnia swoją postawę; wskazuje i nazywa

Ego i id (fragm.), s. 29; *Zarys psychoanalizy* (fragm.), s. 30; John Broadus Watson, *Psychologia, jak widzi ją behawiorysta*, s. 32

Skamander; infografika, s. 34

„A wiosną – niechaj wiosnę, nie Polskę zobaczę”.

Skamandryci wobec przeszłości i niepodległości, s. 36

Jan Lechoń, *Herostrates*, s. 36; Antoni Słonimski, *Czarna wiosna* (fragm.), s. 39; Julian Tuwim, *Do krytyków*, s. 41

„Poezjo, na ulicę!”
Codzienność i zwyczajność w poezji skamandrytów, s. 44.

Julian Tuwim, *Ranyjulek*, s. 45; Kazimierz Wierzyński, *** [Hej! Świat się kręci!], s. 46;

podstawowej oraz [...] odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe **I.1.3**

- rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: [...], leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: [...] wersyfikacyjne, [...]; określa ich funkcje **I.1.4**
- interpretuje treści [...] symboliczne utworu literackiego **I.1.5**
- rozpoznaje w tekstach literackich: ironię [...], tragizm [...]; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter **I.1.6**
- rozumie pojęcie groteski, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej artystyczny i wartościujący charakter **I.1.7**
- wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe **I.1.8**
- rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji **I.1.9**

środki językowe, które nadają wypowiedzi podmiotu lirycznego zdecydowany ton; wypisuje skojarzenia z wyrazami „czarna” i „wiosna”, a następnie interpretuje tytuł utworu

- mówi, w jakiej sytuacji znajduje się osoba mówiąca w wierszu *Do krytyków* Juliana Tuwima i do kogo się zwraca; uzasadnia odpowiedź, odpowiadając na pytanie, czy zgadza się ze stwierdzeniem, że wypowiedź podmiotu lirycznego ma charakter prowokacyjny; dzieli się przemyśleniami na temat problemu, jaką postawę wobec tradycji literackiej reprezentują: podmiot liryczny i adresaci wypowiedzi podmiotu lirycznego; wskazuje w wierszu motyw wiosny – przypuszcza, w jakim celu został on wprowadzony; znajduje klamrę kompozycyjną i wyjaśnia jej funkcję; analizuje zastosowany w wierszu środek stylistyczny i przedstawia jego funkcję
- rozważa, na podstawie omówionych utworów, jaką rolę – według skamandrytów – odgrywał poeta w niepodległym kraju
- dzieli się spostrzeżeniami, jakie wspólne cechy dostrzegł w języku omówionych utworów
- wyjaśnia, na jaki rodowód poezji skamandrytów wskazuje Jarosław Marek Rymkiewicz w tekście eksperckim; mówi, w jaki sposób oczekiwania czytelnice przekładały się na język poetów grupy Skamander
- interpretuje tytuł wiersza *Ranyjulek* Juliana Tuwima; określa nastrój utworu i wie, co go tworzy; wie, kim jest osoba mówiąca w wierszu, i na jakiej podstawie można ją scharakteryzować; wskazuje i interpretuje odpowiednie fragmenty utworu, wyjaśniając, jakie zadania wyznacza sobie podmiot liryczny, i w jaki sposób chce uczestniczyć w życiu ulicy; charakteryzuje język utworu – wskazuje środki artystycznego wyrazu, którymi posłużył się poeta, i określa ich funkcję; mówi, jaki obraz miasta wyłania się z analizowanego wiersza
- wyjaśnia, kim jest podmiot liryczny w wierszu *** [Hej! Świat się kręci] Kazimierza Wierzyńskiego, i co o jego stanie emocjonalnym mówią dwa pierwsze wersy wiersza; przedstawia sytuację liryczną; analizuje sposób postrzegania przez podmiot liryczny otoczenia i bohaterki lirycznej; ustala, z jaką dziedziną twórczości artystycznej można skojarzyć jego sposób patrzenia; nazywa środki artystycznego wyrazu, które wpływają na zdynamizowanie opisanego sceny; określa, w jakim stopniu sposób postrzegania świata odzwierciedla nastrój i emocje podmiotu lirycznego; wyjaśnia, jak wiersz wpisuje się w tematykę i poetykę charakterystyczną dla twórczości tamtego okresu
- mówi, co łączy analizowane utwory *Ranyjulek* Juliana Tuwima i *** [Hej! Świat się kręci!] Kazimierza Wierzyńskiego, biorąc pod uwagę: kreację osoby mówiącej, ukazaną przestrzeń, nastrój towarzyszący wypowiedzi podmiotu lirycznego, język poetyckiej wypowiedzi
- opisuje sytuację ukazaną w tekście *Cwaniary* Sylwii Chutnik, biorąc pod uwagę:

<u>Nawiązanie:</u> Sylwia Chutnik, <i>Cwaniary</i>, s. 48 Niezwyuczajna zwyczajność w poezji Kazimierzy Iłakowiczówny i Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, s. 50 Kazimiera Iłakowiczówna, <i>Jak sobie niektóra biedota wyobraża niebo</i>, s. 50; <i>Ostatnia próba</i>, s. 52; Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, <i>Robota anioła stróża</i>, s. 53; <i>Ciotki</i>, s. 54; <u>Nawiązanie:</u> Wisława Szymborska, <i>Śmiech</i>, s. 56 Futuryzm – w stronę eksperymentu i prowokacji, s. 58; Filippo Tommaso Marinetti, <i>Manifest futuryzmu</i> (fragm.), s. 59; Stanisław Młodożeniec,		rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje I.1.10 rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych I.1.11 w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym [...] <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza [...] I.1.12 porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne I.1.13 przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej I.1.14 wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki,	miejsce, czas, bohaterów, wydarzenia główne i wydarzenia towarzyszące; uzasadnia, kim jest narrator; zastanawia się, jaki obraz życia w mieście wyłania się z utworu porównuje tekst Sylwii Chutnik z omawianymi wierszami skamandrytów, biorąc pod uwagę obraz miejskiego życia i język, za pomocą którego został on ukazany wskazuje anaforę w wierszu <i>Jak sobie niektóra biedota wyobraża niebo</i> Kazimierzy Iłakowiczówny i mówi, jaką pełni funkcję; przedstawia obraz zaświatów ukazany w wierszu, biorąc pod uwagę: sposób spędzania czasu przez bohaterów, dostępność różnych rzeczy, panujący tam nastrój; rozważając tytuł utworu, zastanawia się, z czego wynika niezwykłość przedstawionego świata; wskazuje środki artystycznego wyrazu, za pomocą których została zbudowana wizja zaświatów, określa ich funkcję; ustala, kim jest nadawca, a kim – odbiorca, jaka relacja ich łączy; wypowiada się na temat refleksji egzystencjalnych, do jakich skłania wiersz ustala, kim jest i co przeżywa osoba mówiąca w wierszu <i>Ostatnia próba</i> Kazimierzy Iłakowiczówny; wyjaśnia, jaką funkcję pełni anafora „tylko jeszcze”; określa nastrój utworu i wskazuje, co jest jego źródłem; wymienia środki stylistyczne, które podkreślają emocje osoby mówiącej (powtórzenie, metaforę, wyliczenie, epitet, elipsę); przedstawia relację, jaka łączy osobę mówiącą w wierszu z adresatem wypowiedzi; udowadnia, że w omawianym utworze miłość łączy się z doświadczeniem codzienności określa, co łączy obydwa omawiane wiersze Iłakowiczówny (<i>Jak sobie niektóra biedota wyobraża niebo</i>, <i>Ostatnia próba</i>) ustala, kto jest nadawcą, kto adresatem, a kto bohaterem lirycznym wiersza <i>Robota anioła stróża</i> Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej; odtwarza historię przedstawioną w utworze; uzasadnia odpowiedź, czy obraz Anioła Stróża ukazany w wierszu jest zgodny z powszechnym wyobrażeniem; określa nastrój utworu i wyjaśnia, co go tworzy; analizuje formę wiersza; wskazuje zastosowane zabiegi językowe, artystyczne i kompozycyjne (nagromadzenie czasowników, kontrastowe zestawienia, wprowadzenie prozaizmów, powtórzenia, porównania) oraz określa ich funkcje; wskazuje puentę i interpretuje ją w kontekście tytułu utworu na podstawie strof 1–3 charakteryzuje bohaterki liryczne wiersza <i>Ciotki</i> Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej; wyjaśnia, co różniło ciotki od cioci Joli; interpretuje ostatnią strofę, biorąc pod uwagę to, co stało się z ciocią Jolą i omawiając reakcję pozostałych ciotek; uzasadnia swoją opinię, odpowiadając na pytanie, czy ciocia Jola została wykreowana na bohaterkę romantyczną; określa funkcję kontrastu w utworze analizuje puentę w obu wierszach Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej (<i>Robota anioła stróża</i>, <i>Ciotki</i>) i ustosunkowuje się do wypowiedzi Jarosława Marka Rymkiewicza wskazuje wspólne cechy omawianych wierszy Kazimierzy Iłakowiczówny i Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, biorąc pod uwagę tematykę i motyw; porównuje

<i>XX wiek</i>, s. 61; Tytus Czyżewski, <i>Hymn do maszyny mojego ciała</i>, s. 62; <u>Nawiązanie:</u> Damien Hirst, <i>Hymn</i>, s. 64 Pogromcy polskiej ortografii. Bruno Jasiński, <i>Manifest w sprawie ortografii fonetycznej</i>, s. 65; Bruno Jasiński, Foot-ball wszystkich świętych (fragm.), s. 67 Sztuka awangardowa; infografika; Kubizm, s. 68; Futuryzm, s. 69; Abstrakcjonizm, s. 70; Dadaizm, s. 70; Surrealizm, s. 71 Awangardowy „skok w teraz”, s. 72. Tadeusz Peiper, <i>Punkt wyjścia</i>, s. 73; <i>Miasto, masa, maszyna</i>, s. 74; Julian Przybóś, <i>Dachy</i>, s. 76; <i>Gmachy</i>, s. 78; <u>Nawiązanie:</u>		historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny I.1.15 rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości I.1.16	formę i język utworów obu poetek, mówi, jakie dostrzega różnice; udowadnia, że w omawianych wierszach zwyczajne życie nosi znamiona niezwykłości rozmawia o tym, jakie obrazy miłości zostały ukazane w omawianych wierszach Kazimierzy Iłakowiczówny i Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej określa sytuację liryczną w wierszu <i>Śmiech</i> Wisławy Szymborskiej, biorąc pod uwagę: kim jest osoba mówiąca, o czym mówi, do kogo się zwraca, kto jej towarzyszy; ustala, jaką sytuację z dzieciństwa przywołuje osoba mówiąca; wyjaśnia, jakie dostrzega podobieństwo w zachowaniu osoby mówiącej jako małej dziewczynki i jako dorosłej kobiety; porównuje sposób przeżywania miłości przez dziewczynkę i dojrzałą kobietę; interpretuje tytuł utworu w kontekście wiersza; wskazuje puentę utworu i wyjaśnia, jak ją rozumie; uzasadnia, że poetka przywołuje codzienne sytuacje po to, by wyrazić refleksję o potrzebie miłości porównuje obraz kobiety w wierszach Wisławy Szymborskiej, Marii Pawlikowskiej- Jasnorzewskiej oraz Kazimierzy Iłakowiczówny wie, czym jest manifest literacki mówi, które idee, wartości i postawy futuryści odrzucają, a które propagują ustala, jaka koncepcja człowieka wyłania się z manifestu Marinettiego, i jak Marinetti definiuje w swoim manifestie pojęcie piękna w <i>Manifestie futuryzmu</i> wskazuje cechy manifestu jako formy wypowiedzi mówi, jak Stanisław Młodożeniec w wierszu <i>XX wiek</i> charakteryzuje wiek XX; analizuje fragment, w których uwidacznia się podmiot liryczny; określa, jaką postawę wobec świata przyjmuje; nazywa i charakteryzuje nastrój oraz emocje wyrażone w wypowiedzi podmiotu lirycznego; wypowiada się na temat związku utworu z założeniami futuryzmu, biorąc pod uwagę treść i formę utworu odwołując się do obu utworów: <i>XX wiek</i> Stanisława Młodożeńca oraz <i>Koniec wieku XIX</i> Kazimierza Przerwy-Tetmajera, uzasadnia, czy wizja świata i człowieka przedstawiona w tych utworach jest podobna względem siebie czy różna zastanawia się, w jakiej kolejności czytać poszczególne części wiersza <i>Hymn do maszyny swojego ciała</i> Tytusa Czyżewskiego; wyszukuje w utworze podobieństwa między ciałem a maszyną; ustala, jaką funkcję w maszynie ciała pełnią poszczególne organy: serce, żołądek, jelita, żyły, mózg, płuca; określa, za pomocą których środków poetyckich autor podkreśla tożsamość ciała ludzkiego i maszyny; interpretuje graficzny zapis wiersza; znajduje w tekście fragmenty, w których ujawnia się podmiot liryczny, i ustala, kim jest oraz jaki ma stosunek do swojego ciała; odwołując się do definicji hymnu, wskazuje w tekście cechy tego gatunku w odwołaniu do poznanych utworów z wcześniejszych epok dzieli się spostrzeżeniami na temat innych spojrzeń na ciało w literaturze nazywa i charakteryzuje zjawiska typowe dla futurystycznego eksperymentu poetyckiego

Umberto Boccioni, <i>Wizje symultaniczne</i>, s. 80; Władysław Strzemiński, <i>Pejzaż łódzki</i>, s. 80 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Stefan Żeromski, <i>Przedwiośnie</i>, (fragm.); podręcznik: s. 81 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> W cieniu rewolucji. Stefan Żeromski, <i>Przedwiośnie</i> (fragm.); podręcznik: s. 83 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Między mitem a rzeczywistością. Stefan Żeromski, <i>Przedwiośnie</i> (fragm.); podręcznik: s. 91 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> „Radość z odzyskanego śmietnika” – obraz społeczeństwa polskiego. Stefan Żeromski,			• wyjaśnia, za Jerzym Kwiatkowskim, na czym polega nowatorstwo poetyckie polskiego futuryzmu • podaje, jakie typowe dla polskiego futuryzmu cechy dostrzega w analizowanych wierszach Tytusa Czyżewskiego i Stanisława Młodożeńca • uzasadnia odpowiedź, czy wiersze Tytusa Czyżewskiego i Stanisława Młodożeńca spełniają założenia <i>Manifestu futurystów</i> w zakresie tworzenia sztuki • porównuje wizję nowoczesności poetów futurystycznych z wizją nowoczesności człowieka XXI wieku • wie, czym była Awangarda Krakowska • zna hasło „trzech M” • zna cechy języka poetyckiego postulowanego przez Awangardę Krakowską • zna zaproponowaną przez Tadeusza Peipera koncepcję piękna jako kategorii estetycznej • ustala, czy postulaty Peipera dotyczące wykorzystania maszyny w sztuce zostały zrealizowane przez artystów XX i XXI wieku • na podstawie pierwszej zwrotki wiersza <i>Dachy</i> Juliana Przybosa opisuje obraz miasta; wnioskuje, do których zmysłów i w jaki sposób odwołuje się Przyboś, tworząc obraz nowoczesnego miasta; charakteryzuje przedstawioną przez poetę przestrzeń miejską i mówi, jakie miejsce zajmuje w niej człowiek; analizuje występujące w wierszu metafory; uzasadnia odpowiedź, czy przenośnie są zgodne z założeniami Awangardy Krakowskiej • mówi, w jaki sposób Przyboś przedstawia ulicę w wierszu <i>Gmachy</i>; wyjaśnia metaforę: „Poeta, wykrzyknik ulicy!”; określa zadania poety; wskazuje w tekście puentę i ją interpretuje • wymienia założenia programowe Awangardy Krakowskiej, które dostrzega w wierszu Juliana Przybosa; odwołując się do utworu, udziela odpowiedzi na pytanie, czy wiersz Przybosa jest potwierdzeniem założeń Peipera dotyczących metafory • na podstawie tekstów eksperckich Artura Hutnikiewicza i Jerzego Kwiatkowskiego wskazuje różnice między koncepcjami poezji: romantycznej, neoromantycznej i awangardowej • wyjaśnia, na czym – zdaniem ekspertów – polega wartość poezji Awangardy Krakowskiej • przypomina sobie literackie wizje miasta (np. Warszawę i Paryż z <i>Lalki</i>, Paryż z <i>Ojca Goriot</i>, Petersburg ze <i>Zbrodni i kary</i>) i wyjaśnia, czym różnią się one od obrazu ukazanego w wierszach Przybosa • zna genezę powstania powieści <i>Przedwiośnie</i> Stefana Żeromskiego, jej budowę i problematykę; wymienia najważniejszych bohaterów utworu • omawia zachowanie Cezarego na początku rewolucji

<i>Przedwiośnie</i> (fragm.); podręcznik: s. 97 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Za Polską i przeciw Polsce. Stefan Żeromski, <i>Przedwiośnie</i> (fragm.); podręcznik: s. 100 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> „Ja nie jestem z parafii. Ani z tej, ani z żadnej”. Cezary Baryka, bohater nowych czasów. Stefan Żeromski, <i>Przedwiośnie</i> (fragm.); podręcznik: s. 108 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Stefan Żeromski, <i>Przedwiośnie</i>; <u>Zadania do całej</u> <u>lektury</u>, s. 113; <u>Nawiązanie</u> Andrzej Maciej Lubowski, <i>Tor I</i>, s. 115 <u>Sztuka pisania.</u> Szkic krytyczny, s. 116			• przedstawia poglądy Jadwigi Barykowej na temat rewolucji i ustroju komunistycznego • wyjaśnia, jak rewolucja wpłynęła na życie Cezarego i jego matki • śledzi zmieniające się relacje między matką a synem • nazywa cechy, jakie można przypisać Cezaremu na tym etapie jego życia; wie, w jaki sposób w powieści został przedstawiony młodzieńczy bunt • wskazuje fragment zawierający ironię i określa jej funkcję • śledzi losy Cezarego po śmierci matki • przedstawia poglądy Cezarego na temat rewolucji; wie, jak sytuacja przewożenia zwłok dziewczyny wpłynęła na stosunek Baryki do rewolucji • przedstawia zarzuty Seweryna wobec przewrotu bolszewickiego • wymienia argumenty w obronie rewolucji, które podaje Cezary • wymienia wartości, którymi kieruje się Seweryn Baryka • porównuje poglądy na temat rewolucji: Cezarego, jego matki i ojca; ocenia, który z bohaterów najtrafniej ocenia rewolucję; wyjaśnia, jaki wpływ miała rewolucja na życie Cezarego i kształtowanie się jego osobowości • zastanawia się, czy na podstawie zaprezentowanych fragmentów <i>Przedwiośnia</i> można jednoznacznie określić stosunek Stefana Żeromskiego do rewolucji • czytając fragment tekstu Józefa Tischnera, odpowiada na pytanie, czy zgadza się z główną tezą w nim zawartą dotyczącą rewolucji; ustala, poglądy którego z bohaterów <i>Przedwiośnia</i> są bliskie stanowisku Tischnera i dlaczego • opisuje, na czym polega wynalazek szklanych domów i jakie zmiany na polskiej wsi miałyby spowodować rewolucja technologiczna inżyniera Baryki • ustala, jakie wartości obowiązują w cywilizacji szklanych domów • przedstawia nastawienie Cezarego do opowieści ojca i wyjaśnia, za pomocą których środków językowych zostało ono wyrażone • wskazuje w historii o szklanych domach cechy mitu • czytając informację na temat Auroville – Miasta Świtu, porównuje koncepcję Auroville z koncepcją szklanych domów • opisuje zachowanie ludzi przekraczających granice Polski; analizuje ukazany w fragmencie obraz polskiego miasteczka, biorąc pod uwagę to, w jaki sposób jest opisywana przestrzeń miejska i które jej elementy są eksponowane • nazywa konwencję literacką wykorzystaną we fragmencie i określa jej funkcję • wyjaśnia, jaką rolę w przedstawionym obrazie odgrywa motyw przedwiośnia • porównuje wyobrażenia o Polsce zaszczerpane głównemu bohaterowi przez ojca z rzeczywistością, którą zastaje Cezary w przygranicznym miasteczku • wypisuje słowa kluczowe charakteryzujące dwa obrazy polskiej rzeczywistości (szklane domy i przygraniczne miasteczko); mówi o funkcji, jaką pełni kontrast

„Żniwa huku i blasków...”. Katastrofizm w poezji dwudziestolecia międzywojennego, s. 121. Józef Czechowicz, <i>na wsi</i>, s. 121; <i>żal</i>, s. 124; Władysław Sebyła, <i>Bezsenność</i>, s. 125; <u>Nawiązanie</u> Zdzisław Beksiński, <i>AA80, S-2255</i>, s. 128 <u>lektura uzupełniająca</u> Zofia Nałkowska, podręcznik: <i>Granica</i>, s. 129 <u>lektura uzupełniająca</u> „Zenon pragnął rzeczy bardzo prostej: żyć uczciwie”. Zofia Nałkowska, <i>Granica</i> (fragm.); podręcznik: s. 131; <u>Nawiązanie:</u> Zbigniew Herbert, <i>Głos wewnętrzny</i>, s. 139 <u>lektura uzupełniająca</u>			między mitem szklanych domów a rzeczywistością, którą odkrywa Cezary • przedstawia warunki życia komorników, określając, gdzie mieszkali, z czego się utrzymywali, z jakimi problemami się borykali • porównuje warunki życia ziemiaństwa w Nawłoci i chłopów w Chłodku • na podstawie fragmentów powieści Żeromskiego omawia problemy, przed którymi stanęło młode państwo polskie • przedstawia, jaki jest stosunek Szymona Gajowca do poglądów szlacheckich demokratów – Edwarda Abramowskiego i Stanisława Krzemińskiego • prezentuje program Szymona Gajowca, uwzględniając: stosunek do państwa polskiego, priorytety w działaniu, zasady organizacji społeczeństwa, najważniejsze wartości, sposoby działania • wyjaśnia, w jaki sposób Gajowiec tłumaczy trudności, z którymi boryka się Polska • charakteryzuje Antoniego Lulka; ocenia, jaki stosunek ma do niego narrator • analizuje postawę Lulka wobec Polski, odpowiadając na pytania, jak określa on państwo polskie, co w ówczesnym życiu społeczno-politycznym Polski denerwowało Lulka, a co było źródłem jego zadowolenia, na czym polegało jego działanie przeciw Rzeczpospolitej, komu i dlaczego sprzyjał w wojnie polsko-bolszewickiej, jak – według niego – powinien zareagować rząd polski w sytuacji zagrożenia ze strony bolszewików; ustala, jaki jest stosunek Lulka do państwa polskiego, a jaki – do państwa rosyjskiego; wykazuje wewnętrzne sprzeczności i absurdy w przekonaniach Lulka • analizuje wypowiedź lekarki na zebraniu komunistów; wskazuje błąd logiczny, jaki Cezary dostrzegł w argumentacji kobiety i jej wytknął • wskazuje różnice między poglądami Gajowca a poglądami komunistów • analizuje stosunek Cezarego do Polski, odpowiadając na pytania, czym dla bohatera była Polska w czasie, gdy przebywał w Baku, dlaczego po przybyciu do Polski Cezary zmienił swoje poglądy na temat ojczyzny, czy przesłanki, którymi kierował się bohater, kształtując swój światopogląd na temat Polski, miały charakter emocjonalny czy racjonalny, jaką rolę w krystalizowaniu się postawy Baryki wobec Polski odgrywały poglądy Lulka • ustala, jakie zarzuty formułuje Baryka wobec działań rządu polskiego, i czy są one efektem wyłącznie jego własnych przemyśleń i obserwacji • ocenia trafność zarzutów Cezarego i argumentów Gajowca • przedstawia program działań Cezarego, będący alternatywą dla propozycji Gajowca • śledzi sposób prowadzenia przez młodego Barykę polemiki z Gajowcem oraz nazywa cechy bohatera, które się ujawniają w jej trakcie • określa przyczyny manifestacji warszawskich robotników • ustala, jaką postawę przyjmuje Baryka wobec manifestacji robotniczych • omawia poszukiwania ideowe Cezarego

„Świat podzielony na piętra, na front i od podwórza, na strych i sutereny”. Zofia Nałkowska, <i>Granica</i> (fragm.); podręcznik: s. 140 <u>lektura</u> <u>uzupełniająca</u> Zofia Nałkowska – znawczyni ludzkiej psychiki. Zofia Nałkowska, <i>Granica</i> (fragm.); s. 143 <u>lektura</u> <u>uzupełniająca</u> Zofia Nałkowska, <i>Granica; Zadania do całej lektury</i>, s. 147 Niepokoje społeczne międzywojnia. Julian Tuwim, <i>Do generałów</i>, s. 149; <i>Do prostego człowieka</i>, s. 151; <i>Bal w Operze</i> (fragm.), s. 153; <u>Nawiązanie</u> Kazik, <i>Hej, wy nie wiecie</i>, s. 160 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Witold			• uzasadnia, że postawa Baryki jest pełna sprzeczności i wewnętrznych dylematów • mówi o tym, w jaki sposób kreacja bohatera literackiego wpływa na problematykę <i>Przedwiośnia</i> • zna definicję moralitetu • interpretuje symboliczne znaczenie tytułu powieści Żeromskiego jako utworu o Polsce i kształtowaniu się osobowości bohatera • opisuje etapy podróży Cezarego i jego ojca przez rewolucyjną Rosję; ustala, jaką rolę odgrywa motyw wędrówki • analizuje proces dojrzewania bohatera i to, czego nauczyły go kolejne doświadczenia życiowe; w tym celu wykorzystuje fragment książki Stanisława Falkowskiego • porównuje drogę ku dojrzałości Kordiana, bohatera dramatu Słowackiego, z drogą ku dojrzałości Cezarego Baryki • znajduje w <i>Przedwiośniu</i> cechy powieści inicjacyjnej • prezentuje postaci kobiece w <i>Przedwiośniu</i>; uzasadnia opinię, która z nich jest najciekawsza • porównuje portret polskiego społeczeństwa w <i>Przedwiośniu</i> z wizją społeczeństwa szklanych domów; formułuje wnioski • wskazuje w tekście nawiązania do <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza i odpowiada na pytanie, jaką funkcję pełnią w kreowaniu portretu polskiego społeczeństwa • udowadnia, że <i>Przedwiośnie</i> to utwór rozrachunkowy • interpretuje utwór Żeromskiego w kontekście motto zaczerpniętego z Szekspira, które znajdowało się w rękopisie <i>Przedwiośnia</i> • rozwija myśl historyka literatury, który nazwał <i>Przedwiośnie</i> powieścią „otwartych perspektyw i nierozstrzygniętych pytań” • określa cechy <i>Przedwiośnia</i> jako powieści politycznej • ustala, jaka koncepcja patriotyzmu wynika z treści <i>Przedwiośnia</i> • porównuje sposób przedstawienia rewolucji w <i>Nie-Boskiej komedii</i> Zygmunta Krasińskiego i <i>Przedwiośniu</i> Stefana Żeromskiego • wie, że w polskiej literaturze lat 30. dominowała postawa określana mianem katastrofizmu • zna cechy poezji katastrofistów • określa sytuację liryczną w wierszu <i>na wsi</i> Józefa Czechowicza, biorąc pod uwagę czas i przestrzeń; wskazuje w utworze fragmenty, w których pojawia się motyw snu; analizuje grę światła i ciemności; mówi, jak to zestawienie wpływa na nastrój utworu; wyodrębnia obrazy, które wprowadzają sielski nastrój i te, które wywołują niepokój, oraz zastanawia się, jaką funkcję pełni takie zestawienie • udowadnia, że Czechowicz w wierszu <i>na wsi</i> bardzo subtelnie buduje napięcie • wskazuje przykłady i określa funkcję wymienionych środków artystycznego wyrazu:

Gombrowicz, <i>Ferdydurke</i> (fragm.), podręcznik: s. 161 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Kim jestem? Witold Gombrowicz, <i>Ferdydurke</i> (fragm.), podręcznik: s. 163 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Nadchodzi profesor. Witold Gombrowicz, <i>Ferdydurke</i> (fragm.); podręcznik: s. 167 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Szkoła upupiania. Witold Gombrowicz, <i>Ferdydurke</i> (fragm.); podręcznik: s. 170 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> U Młodziaków: w sidłach nowoczesności. Witold Gombrowicz,			metafor, epitetów, elips, zdrobnień, onomatopei, instrumentacji głoskowych znajduje w utworze fragmenty odwołujące się do różnych wrażeń zmysłowych; określa funkcję tych odwołań; podaje, które z nich zostały wyrażone za pomocą synestezji mówi, na jakie cechy twórczości Czechowicza zwraca uwagę literaturoznawczyni Teresa Wilkoń wskazuje i interpretuje klamrę kompozycyjną w wierszu <i>żał</i> Józefa Czechowicza; uwzględnia fakt, że jaskółka jest uznawana za zwiastun nadchodzącego deszczu lub burzy; analizuje drugą i trzecią strofę, podając przykłady obrazowania apokaliptycznego; ustala, do jakich wrażeń zmysłowych się odwołują; nazywa emocje, które mogą wywoływać analizowane strofy; analizuje kreację podmiotu lirycznego przedstawioną w czwartej strofie; ustala, jaką funkcję pełni anafora zastosowana w danej części utworu udowadnia, że wiersz <i>żał</i> Józefa Czechowicza ma charakter profetyczny udowadnia, że wiersze Czechowicza <i>na wsi</i> i <i>żał</i> oddają nastroje katastroficzne narastające od końca lat 20. i w latach 30. XX w. określa nastrój utworu <i>Bezsenna</i> Władysława Sebyły i wskazuje, co go tworzy; wyodrębnia w wierszu obrazy o charakterze katastroficznym i tłumaczy, jakie cechy przedstawianego świata eksponują; mówi, jaki stan opisuje osoba mówiąca, i uzasadnia swoje zdanie (<i>bezsenna</i> czy <i>sen?</i>), odwołując się do odpowiednich fragmentów; określa doznania osoby mówiącej, biorąc pod uwagę: znaki interpunkcyjne wzmacniające ekspresję wypowiedzi, wrażenia zmysłowe i związane z nimi emocje, powtórzenia i ich funkcje; analizuje apostrofy, wskazując adresatów wypowiedzi podmiotu lirycznego i ustalając znaczenie zwrotów do tych adresatów dla wymowy utworu; określa funkcję ostatniej strofy w odniesieniu do opisanych w wierszu katastroficznych wizji i przeżyć osoby mówiącej porównuje kreację podmiotu lirycznego w wierszach <i>żał</i> Józefa Czechowicza i <i>Bezsenna</i> Władysława Sebyły, odpowiadając na pytanie, jaką postawę wobec nadchodzącego zagrożenia przyjmuje człowiek porównuje sposoby kreowania katastroficznej wizji w omawianych utworach Czechowicza i Sebyły, biorąc pod uwagę: obrazy poetyckie, nastrój i wykorzystane motywy po lekturze tekstu eksperckiego Teresy Wilkoń wymienia zespół cech wspólnych dla poetów reprezentujących nurt katastroficzny; tłumaczy, jak wpływały one na formę utworów poetyckich wskazuje wyliczone przez literaturoznawczynię właściwości formy w omawianych wierszach Czechowicza i Sebyły zna czas i okoliczności powstania powieści <i>Granica</i> Zofii Nałkowskiej oraz jej problematykę

<i>Ferdydurke</i> (fragm.); podręcznik: s. 174 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Wieś: państwo i chamstwo. Witold Gombrowicz, <i>Ferdydurke</i> (fragm.); podręcznik: s. 178 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Witold Gombrowicz, <i>Ferdydurke</i> . <u>Zadania</u> <u>podsumowujące</u>, s. 182 <u>Nawiązanie</u> Leszek Żebrowski, plakat do <i>Ferdydurke</i> , s. 184 Muzyczność literatury, s. 185; Julian Tuwim, <i>Scherzo</i>, s. 186; Konstanty Ildefons Gałczyński, <i>Melodia</i>, s. 188; Leopold Staff, <i>Nokturn</i>, s. 189 Tanecznym krokiem w nazizm. <i>Kabaret Boba</i>			• wie, co było ważnym zabiegiem kompozycyjnym zastosowanym na początku powieści • wymienia najważniejszych bohaterów powieści • wie, dlaczego <i>Granice</i> Zofii Nałkowskiej nazywa się powieścią psychologiczną • przypomina sobie dzieje Zenona Ziembiewicza, biorąc pod uwagę dzieciństwo w Boleborzy, okres gimnazjalny, studia w Paryżu, stosunek bohatera do rodziców oraz rolę Elżbiety i Justyny w życiu bohatera • wskazuje i interpretuje fragmenty, w których Nałkowska ukazuje emocje bohaterów za pomocą gestów i mowy ciała • znajduje fragment ukazujący refleksję bohatera i wyjaśnia, jak Zenon chciałby postrzegać swoją zdradę, a czym w istocie ona jest • uzasadnia odpowiedź, czy Zenon jest szczery wobec Elżbiety i wobec siebie • wyjaśnia, na czym polega boleborzański schemat i w jaki sposób Zenon go powieła • przedstawia Ziembiewicza jako prezydenta miasta, wymienia zrealizowane przez niego przedsięwzięcia; wyjaśnia, kto zyskał dzięki jego inicjatywom • tłumaczy, co uniemożliwiło realizację wszystkich zamierzeń bohatera • formułuje wnioski w kontekście omawianego fragmentu powieści oraz credo życiowego Zenona Ziembiewicza na temat rozważań o idealistycznych postanowieniach a rzeczywistości • uzasadnia swoją opinię, odpowiadając na pytanie, czy można uznać, że Ziembiewicz jest współodpowiedzialny za wydarzenia, o których mowa we fragmencie powieści • mówi o tym, jaka postawa Zenona jako prezydenta miasta ujawnia się w rozmowie z Elżbietą, biorąc pod uwagę jego reakcję na ulotki, argumenty podawane na własną obronę, ton wypowiedzi bohatera • wymienia granice, które przekroczył Zenon, i umie uzasadnić swoją wypowiedź • określa sytuację liryczną w wierszu <i>Głos wewnętrzny</i> Zbigniewa Herberta i wyjaśnia, na czym polega jej niezwykłość; na podstawie strof 1–4 charakteryzuje głos wewnętrzny podmiotu lirycznego; analizuje tę część wiersza, która ma formę dialogu, i wyjaśnia, jak to wpływa na komunikację z podmiotem lirycznym; wypowiada się na temat obrazu głosu wewnętrznego, jaki wyłania się z ostatniej strofy; rozmawia o tym, dlaczego osoba mówiąca nie ma nadziei na skuteczny dialog ze swoim sumieniem • wykazuje związek wiersza Zbigniewa Herberta <i>Głos wewnętrzny</i> z wymową powieści Zofii Nałkowskiej <i>Granica</i> • przedstawia strukturę kamienicy Kolichowskiej, biorąc pod uwagę: podział na kondygnacje, status społeczny lokatorów i ich sytuację życiową, warunki, w których żyją; mówi, jaki obraz społeczeństwa polskiego lat 30. XX w. wyłania się z omawianych fragmentów, na jakie problemy zwraca uwagę Nałkowska • wykazuje związek omawianej problematyki z tytułem powieści

Fosse'a, s. 191 Stanisława Ignacego Witkiewicza portret wielokrotny; infografika, s. 194 Stanisław Ignacy Witkiewicz – artysta; infografika, s. 196 ZR lektura obowiązkowa Stanisław Ignacy Witkiewicz, <i>Szewcy</i>, s. 198 ZR lektura obowiązkowa „Zagadać pustkę i zagłuszyć nudę”. Udreka szewskiej egzystencji. Stanisław Ignacy Witkiewicz, <i>Szewcy</i> (fragm.); podręcznik: s. 200 ZR lektura obowiązkowa „jak przejdziecie tę linijkę, będziecie tacy sami jak my”. Rozważania o władzy Stanisław Ignacy Witkiewicz, <i>Szewcy</i> (fragm.);			• wskazuje i omawia odpowiednie fragmenty, w których uwidacznia się wrażliwość społeczna Elżbiety • porównuje kamienicę Kolichowskiej z pensjonatem pani Vauquer, bohaterki powieści Honoriusza Balzaca <i>Ojciec Goriot</i>; wskazuje podobieństwa • analizuje sny Justyny; ustala, co się śni bohaterce, w jaki sposób narrator przedstawia jej sny; omawia funkcję, jaką w kreacji bohaterki pełnią obecne we fragmencie motywy oniryczne; nazywa stan emocjonalny Justyny i wymienia to, w czym on się przejawia • uzasadnia opinię, odpowiadając na pytanie, czy zgadza się z tym, że opis przeżyć Justyny ma cechy lamentacji • analizuje rozmowę Justyny z Zenonem, wyjaśniając, jak dziewczyna reaguje na oferowane przez Ziembiewicza formy pomocy; wskazuje fragmenty, które świadczą o tym, że Zenon stał się jej obcy; ustala, w czym przejawia się stan apatii bohaterki • wyjaśnia, na czym polega kontrast między wizerunkiem Justyny a dokonaniem przez nią czynem, i czemu służy taki zabieg; zastanawia się, o czym może świadczyć zachowanie bohaterki po ataku na Zenona; uzasadnia swoje zdanie, odpowiadając na pytanie, jakimi motywami kierowała się Justyna, porywając się na taki czyn, i czy można je jednoznacznie wskazać • uzasadnia swoją opinię, odpowiadając na pytanie, czy kreacja Justyny Bogutówny jest wiarygodna pod względem psychologicznym • porównuje Justynę z bohaterkami ballad Adama Mickiewicza <i>Rybka</i> oraz Agnieszki Osieckiej <i>Oczy tej matki...</i>, biorąc pod uwagę losy bohaterek, przeżywane przez nie emocje oraz funkcję motywu kary za doznane przez nie krzywdy • wyjaśnia, w jaki sposób Hanna Kirchner, autorka tekstu eksperckiego, uzasadnia wagę i wieloznaczność wątku Justyny w powieści Nałkowskiej • na podstawie powieści przedstawia różne portrety matek i ich relacje z dziećmi; omawia stosunki między Cecylią Kolichowską a Elżbietą Biecką • mówi o schematach rodzinnych, jakie powielają: Zenon, Elżbieta i Justyna • omawia zagadnienia różnych etapów ludzkiego życia na przykładzie wybranych bohaterów powieści Nałkowskiej • nazywa dylematy moralne związane ze sprawowaniem władzy, które ukazuje Zofia Nałkowska • analizuje rozmowy księdza Czerłona z Karolem Wąbrowskim i omawia poruszane w nich problemy filozoficzne • omawia problem biedy i wykluczenia społecznego przedstawiony w <i>Granicy</i> • omawia zagadnienie ruchu robotniczego i buntu społecznego ukazane w <i>Granicy</i> • przedstawia los służących w przedwojennej Polsce na podstawie losów Karoliny Bogutowej • wyjaśnia, jaką funkcję pełni opis zachowania dwóch psów: Fitka i Lulu

podręcznik: s. 204

ZR lektura
obowiązkowa
Konwulsje
ginącego świata.
Stanisław Ignacy
Witkiewicz, *Szewcy*
(fragm.);
podręcznik: s. 210

ZR lektura
obowiązkowa
Szewcy Stanisława
Ignacego
Witkiewicza.
Zadania do całej
lektury, s. 218;
Nawiązanie
Sławomir Mrożek,
Rewolucja, s. 220

ZR lektura
obowiązkowa
Michaił Bułhakow,
Mistrz
i *Małgorzata*, s. 221

ZR lektura
obowiązkowa
„[...] tchórzostwo
to słabość
najstraszniejsza!”
Rozważania
moralne
w *Mistrzu*
i *Małgorzacie*.
Michaił Bułhakow,
Mistrz
i *Małgorzata*

- ustala, jaki obraz elit społecznych czasów sanacji został ukazany w powieści Zofii Nałkowskiej
- charakteryzuje Czechlińskiego i omawia jego rolę w życiu Zenona Ziembiewicza
- udowadnia, że sposób prowadzenia narracji w *Granicach* służy ukazaniu różnych punktów widzenia; bierze pod uwagę zastosowanie m.in. mowy pozornie zależnej
- udowadnia, że *Granicach* to powieść psychologiczna; zwraca uwagę na sposób prowadzenia narracji i przedstawia kilka problemów psychologicznych, które podejmuje Nałkowska w swoim utworze
- podaje interpretację tytułu powieści Nałkowskiej, biorąc pod uwagę problemy poruszane przez pisarkę
- analizuje kompozycję *Granicach* i ocenia rozwiązanie przyjęte przez pisarkę
- wybiera dowolną postać z powieści i ją ocenia
- analizuje scenę konfrontacji Zenona Ziembiewicza z manifestującymi robotnikami i porównuje ją z podobną sceną w *Przedwiośnie* Żeromskiego
- dostrzega, na czym polega tragizm Elżbiety Bieckiej jako córki, żony, matki i inteligentki
- wie, kim jest podmiot liryczny wiersza *Do generalów* Juliana Tuwima, i w czym imieniu się wyraża; porównuje dwie opozycyjne grupy określone jako „wy” i „my”; wskazuje w wierszu kontrastowe obrazy i określa ich funkcje; nazywa zabiegi językowe, za pomocą których poeta tworzy emocjonalny ton wypowiedzi; omawia i interpretuje zastosowaną przez autora klamrę kompozycyjną
- wie, do kogo i z jaką intencją zwraca się podmiot liryczny w wierszu *Do prostego człowieka* Juliana Tuwima; interpretuje obraz władzy ukazany w utworze, określa, kto ją reprezentuje, i wie, za pomocą jakich określeń i w jakich sytuacjach są portretowani jej przedstawiciele; omawia ich stosunek do zwykłych ludzi; określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu, i w jakim tonie się wypowiada; określa środki stylistyczne, które zostały wykorzystane do zbudowania przekazu poetyckiego, i wyjaśnia ich funkcje; ocenia, w jakiej funkcji zostały użyte przez poetę wyrażenia w cudzysłowie; mówi o tym, jak na język utworu wpływa to, że wiersz ma charakter apelu; interpretuje ostatnie zdanie wiersza w kontekście przesłania całego utworu
- analizuje sytuację przedstawioną w utworze *Bal w Operze* Juliana Tuwima, udzielając odpowiedzi na pytania: w jakiej scenerii odbywa się opisywany bal, kto go wydaje, w jaki sposób to wydarzenie wpływa na miasto i jego mieszkańców; przedstawia uczestników balu: opisuje przedstawicieli poszczególnych grup, wie, jakich informacji o gościach dostarcza opis ich wyglądu; omawia zachowanie uczestników balu, porównuje je z pełnioną przez nich funkcją; udowadnia, że w sposobie opisu autor posłużył się karykaturą; wie, co ukazuje Tuwim dzięki sformułowaniom opisującym akt jedzenia; wyjaśnia, jak poeta buduje dynamikę zdarzeń i oddaje rytm balu; przedstawia sposób ukazania świata zwykłych ludzi

(fragm.);
podręcznik: s. 223

ZR lektura
obowiązkowa

„[...] ludzie
przepadali stamtąd
bez śladu, jeden
po drugim”.

O życiu
w sowieckiej Rosji.
Michaił Bułhakow,
*Mistrz
i Małgorzata*

(fragm.);
podręcznik: s. 228

Nawiązanie
Ryszard
Kapuściński,
Imperium, s. 233

ZR lektura
obowiązkowa

„i po kolei
rzucąłem wszystko
w ogień”. Dramat
artysty i człowieka
w powieści
Bułhakowa.

Michaił Bułhakow,
Mistrz i Małgorzata
(fragm.);

podręcznik: s. 236
Nawiązanie

Jarosław Kisiński,
*Wieża radości,
wieża samotności*,
s. 243

ZR lektura

w VI części poematu i przedstawia funkcję, jaką pełni w utworze sposób ukazania obrazów prostego życia

- prezentuje rolę, którą Julian Tuwim przypisuje dziennikarzom; umie powiedzieć, z jakimi sytuacjami są zestawione ideologiczne slogany prasowe i nagłówki gazet oraz o czym to świadczy
- wskazuje satyryczne elementy poematu; wie, w kogo są wymierzone
- wyjaśnia, jaki obraz władzy wyłania się z omówionych utworów Juliana Tuwima; określa, na czym polega emocjonalny charakter poezji Tuwima; charakteryzuje stosunek władzy do prostego człowieka
- wie, kim jest podmiot liryczny w utworze *Hej, wy nie wiecie* z repertuaru zespołu Kult, i jaki jest ton jego wypowiedzi; nazywa adresata utworu i przedstawia działania, za pomocą których został on scharakteryzowany
- porównuje obraz elit ukazany w wierszach Juliana Tuwima i w piosence Kultu, formułuje wnioski
- zna czas, okoliczności powstania i problematykę utworu *Ferdydurke* Witolda Gombrowicza
- wie, że podstawową formą opisu świata w *Ferdydurke* są parodia oraz groteskowe łączenie różnych konwencji literackich
- wymienia najważniejszych bohaterów utworu Gombrowicza; charakteryzuje bohatera przytaczanego fragmentu – ustala, ile ma lat, w jakiej sytuacji się znajduje, co go niepokoi
- wskazuje w *Ferdydurke* aluzję do *Boskiej komedii* Dantego oraz wyjaśnia jej znaczenie w kreacji bohatera
- wyszukuje w tekście określenia związane z dojrzałością oraz niedojrzałością, a następnie charakteryzuje te pojęcia; wie, jakie znaczenie w ustaleniu tożsamości Józia ma pojawienie się sobowtóra; ustala, jak wygląda sobowtór, jaki Józio ma do niego stosunek, jakie jest jego symboliczne znaczenie; określa, jaką rolę w kształtowaniu tożsamości Józia odgrywają inni ludzie; ustala, w jaki sposób bohater chce zmanifestować swoją wolność w świecie
- wskazuje elementy, które składają się na formę belfra, biorąc pod uwagę wygląd oraz wypowiedzi profesora; ustala, na czym polega różnica poglądów między profesorem a Józkiem; wskazuje zachowania głównego bohatera świadczące o jego zdziennieniu; udowadnia, że świat przedstawiony *Ferdydurke* jest groteskowy; wskazuje cechy groteski w kreacji bohaterów; wyjaśnia, jaką funkcję w utworze pełni groteska
- ustala, jakie typowe szkolne zachowania opisał Gombrowicz; podaje cechy i przebieg lekcji prowadzonej przez Bładaczkę; porównuje ją z tym, jak powinna wyglądać dobrze przeprowadzona lekcja; ustala, jaki wpływ ma ukazana przez Gombrowicza szkoła na: kształtowanie osobowości i postaw młodych ludzi, ich

obowiązkowa <i>Mistrz i Malgorzata</i> Michał Bułhakow. Zadania do całej lektury, s. 244 ZR lektura obowiązkowa Franz Kafka <i>Proces</i> (fragm.); podręcznik: s. 246 ZR lektura obowiązkowa Co się przytrafiło Jozefowi K.? Franz Kafka, <i>Proces</i> (fragm.); podręcznik: s. 248 ZR lektura obowiązkowa Przed nieznanym trybunałem. Franz Kafka, <i>Proces</i> (fragm.); podręcznik: s. 252 ZR lektura obowiązkowa Everyman przed sądem własnego sumienia. Franz Kafka, <i>Proces</i> (fragm.); podręcznik: s. 258 Nawiązanie Tadeusz Różewicz, <i>To się złożyć nie może</i>, s. 269			stosunek do literatury i wybitnych twórców; rozważa, dlaczego Gałkiewicz buntuje się przeciw poglądom nauczyciela i czy jego bunt zmienia sytuację na lekcji; ustala, dlaczego wywód nauczyciela dotyczący literackiej wartości dzieł Słowackiego okazał się nieskuteczny; określa, co się składa na formę, którą wytworzyła szkoła; udowadnia, że Gombrowicz ukazał szkołę w sposób satyryczny; określa, jak do uczestnictwa w kulturze przygotowuje szkoła opisana w <i>Ferdydurke</i> określa poglądy państwa Młodziaków oraz wymienia ważne dla nich wartości; ustala, w jaki sposób Ziuta jest wychowywana przez rodziców i jakie są konsekwencje takiego wychowywania; mówi, na czym polega forma nowoczesności, analizując formę pensjonarki, formę nowoczesnych rodziców; zwraca uwagę na wygląd zewnętrzny bohaterów, ich zachowanie oraz temat rozmów; wskazuje i analizuje fragment, w którym Józio komentuje relacje panujące w rodzinie Młodziaków, do jakich wniosków dochodzi i jakie schematy zachowań odkrywa; rozważa, w jaki sposób Józio usiłuje rozbić schemat funkcjonowania nowoczesnej rodziny przedstawia sytuację, w której znaleźli się Józio i Miętus; charakteryzuje reprezentantów polskiego ziemiaństwa ustala, do których tekstów literackich w kreacji środowiska szlacheckiego odwołuje się Gombrowicz i jaką rolę odgrywa zastosowane przez autora nawiązanie określa stosunek służby do państwa; wyjaśnia, na czym polega forma wytworzona w relacjach państwo – służba; przedstawia obraz ziemiaństwa, który wyłania się z opowieści służby wyjaśnia na podstawie tekstu eksperta pojęcia „autentyczność” oraz „teatralizacja” i znajduje ich przykłady w <i>Ferdydurke</i> śledząc wędrówkę Józia, odpowiada na pytania, w jakich środowiskach się znalazł, czego się dowiedział o relacjach międzyludzkich, jaką postawę przyjął wobec form wytwarzanych przez innych podaje argumenty, odpowiadając na pytanie, czy Józio to bohater, który nie potrafi się określić analizuje koncepcję Gombrowiczowskiego człowieka, wykorzystując wnioski z analizy fragmentów <i>Ferdydurke</i> oraz <i>Dzienników</i> zastanawia się, jak Gombrowicz wykorzystuje w <i>Ferdydurke</i> topos świata teatru; porównuje to ujęcie z koncepcjami przedstawionymi we fraszkach Jana Kochanowskiego i w <i>Lalce</i> Bolesława Prusa udowadnia, że powieść Gombrowicza jest groteską wie, że piosenka jako gatunek estradowy wyodrębniła się w okresie rozwoju kabaretów i kawiarni na przełomie XIX i XX wieku wie, że wykonywane w sławnych w międzywojniu kabaretach, jak Qui Pro Quo, Czarny Kot czy Morskie Oko piosenki miały wpływ na ówczesną poezję, dla której

ZR lektura
obowiązkowa
Bruno Schulz,
*Sklepy
cynamonowe*,
s. 271

ZR lektura
obowiązkowa
W republice
marzeń Brunona
Schulza.
Bruno Schulz,
Sklepy cynamonowe
(fragm.);
podręcznik: s. 273

ZR lektura
obowiązkowa
Człowiek –
samozwńczy
demiurg?
Bruno Schulz,
*Traktat
o manekinach albo
Wtóra Księga
Rodzaju* (fragm.);
podręcznik: s. 278

ZR lektura
obowiązkowa
Bruno Schulz,
*Traktat
o manekinach.
Dokończenie*
(fragm.);
podręcznik: s. 283

ZR lektura

istotne były melodyczność i rytmiczność

- wyjaśnia, kto jest bohaterem lirycznym wiersza *Scherzo* Juliana Tuwima; przedstawia towarzyszące mu emocje; uwzględniając definicję scherza, przedstawia, jak tytuł wpływa na interpretację wiersza; analizuje wiersz pod względem muzyczności; wskazuje przykłady podanych środków stylistycznych: powtórzenie, wyliczenie, eufonia, **paronomazja, aliteracja** i wyjaśnia, jaką pełnią funkcję w tekście
- opisuje sytuację liryczną w wierszu *Melodia* Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego; wyjaśnia, w jaki sposób podmiot liryczny i bohaterka liryczna wyrażają swoje emocje i pragnienia; wie, na jaki gest podmiot liryczny zwraca uwagę; udowadnia, że muzyka jest jednym z tematów wiersza; wie, jaki nastrój tworzy Gałczyński za pomocą odniesień muzycznych
- wskazuje okoliczności (czas i miejsce) sytuacji lirycznej opisanej w wierszu *Nokturn* Leopolda Staffa; mówi, co jest tematem wiersza; określa nastrój utworu; wskazuje i interpretuje zabiegi artystyczne oddziałujące na zmysły wzroku i słuchu odbiorcy; przedstawia analogię pomiędzy emocjami podmiotu lirycznego a opisywaną przyrodą; analizuje tempo i rytm wypowiedzi lirycznej i określa ich wpływ na wymowę utworu; interpretuje tytuł wiersza w kontekście utworu
- wyjaśnia, jak odniesienia do muzyki zawarte w tytułach wierszy wpływają na ich interpretację, jaką funkcję w tworzeniu nastroju pełni muzyczność wierszy, w jaki sposób kompozycja tekstów poetyckich podkreśla ich muzyczność
- przypomina wydarzenia historyczno-polityczne, do których doszło w Niemczech na początku lat 30. XX wieku
- gromadzi informacje o życiu i twórczości Stanisława Ignacego Witkiewicza i wie, że nie dają się one zamknąć w określonych ramach
- wyjaśnia, dlaczego Witkacego nazywa się filozofem i katastrofistą, teoretykiem sztuki, malarzem i fotografem, pisarzem i twórcą teatru
- wymienia cechy dzieła zgodnego z ideą czystej formy
- **zna czas, okoliczności powstania i problematykę dramatu *Szewcy* Stanisława Ignacego Witkiewicza**
- **wie, że świat przedstawiony w *Szewcach* ma charakter groteskowy**; wyjaśnia, czym jest konwencja groteskowa
- wymienia najważniejszych bohaterów dramatu *Szewcy*; na podstawie didaskaliów rozpoczynających akt I określa miejsce akcji; wskazuje elementy realistyczne i nierealistyczne; wyjaśnia, jaki sposób kreowania świata przedstawionego zapowiada tak zaplanowana przestrzeń
- **określa tematykę rozmowy Sajetana z Czeladnikami, biorąc pod uwagę: refleksje na temat pracy i sytuacji życiowej bohaterów, ich pragnienia i marzenia, diagnozę dotyczącą ludzkości; udowadnia, że Sajetan jest szewcem, który odczuwa udrękę szewskiego losu, a jednocześnie – filozofem snującym refleksje egzystencjalne;**

obowiązkowa Bruno Schulz, <i>Sklepy cynamonowe.</i> <u>Zadania</u> do całej lektury, s. 285 <u>Nawiązanie</u> Tomasz Różycki, <i>Cynamon i goździki</i>, s. 286 Bolesław Leśmian i jego świat „wywiedziony z nicości”, s. 287; Bolesław Leśmian, <i>Ballada dziadowska</i>, s. 288; *** [W malinowym chruśniaku...], s. 290; <i>Trupięgi</i>, s. 292 Dwudziestolecie międzywojenne – podsumowanie, s. 294 Dwudziestolecie międzywojenne – sprawdzian wiadomości			uwzględnia zarówno treść, jak i formę jego wypowiedzi; wskazuje przykłady groteski w podanych fragmentach i określa jej funkcję, odwołując się do definicji groteski • przypomina wydarzenia, które do prowadziły do przejęcia władzy przez prokuratora Scurvy’ego i uwięzienia <i>Szewców</i>; wyjaśnia, dlaczego Scurvy – mimo że sprawuje władzę – określa swoje położenie jako tragiczne • porównuje powody pustki odczuwanej przez Scurvy’ego z przyczynami nudy i pustki odczuwanych przez <i>Szewców</i>; wskazuje i omawia fragmenty, które mówią o tym, jak Scurvy uzasadnia swoje miejsce w hierarchii społecznej; przedstawia obraz elit władzy, jaki wyłania się z rozmowy bohaterów; omawia reakcję Sajetana na wypowiedź prokuratora; prezentuje refleksje bohaterów wywołane ich nową sytuacją życiową • ustala, z czego wynikają różnice w postawach między Czeladnikami a Sajetanem, co Czeladnicy zarzucają Sajetanowi, jaką prawdę o Czeladnikach ujawniają ich zarzuty wobec mistrza szewskiego, jak w języku Czeladników przejawia się upadek idei rewolucyjnej; przedstawia i ocenia plan Czeladników wobec Sajetana • przedstawia wyobrażenie Hiper-Robociarza, biorąc pod uwagę nazwę postaci oraz informacje zawarte w didaskaliach, wypowiedziach Fierdusienki i samego bohatera; wyraża swoje zdanie, czy Hiper-Robociarz jest postacią karykaturalną, i je uzasadnia; zastanawia się, jaki świat zapowiada pojawienie się takiej postaci, jak Hiper-Robociarz; ustala, na czym, według Sajetana, polega wielkość człowieka • uwzględniając wypowiedź Lecha Sokola, odpowiada na pytanie, dlaczego w nowej rzeczywistości nie ma miejsca dla Sajetana • interpretuje scenę wejścia Księżnej na piedestał; analizuje wypowiedź Księżnej i przedstawia wizję świata, która została ukazana przez Księżną • analizuje didaskalia i rozmowę Towarzyszy X i Abramowskiego, ustalając, jak się zachowują, jakie mają plany, jakie decyzje podejmują, jaki jest ich stosunek do pozostałych bohaterów • wypowiada się na temat, dokąd według Witkacego zmierzają świat i człowiek • ustala, jaki jest związek języka <i>Szewców</i> z kreacją świata przedstawionego w dramacie Witkacego • wyjaśnia, jak Maria Janion w tekście eksperckim interpretuje finał dramatu • śledzi kreacje wybranych postaci i udowadnia ich karykaturalny charakter; analizuje, jak opisuje je Witkacy w spisie osób dramatu, i wyjaśnia, w jaki sposób charakteryzuje to bohaterów; wskazuje przykłady zachowań bohaterów, które odpowiadają ich wstępnej prezentacji; określa funkcję takiego ukształtowania postaci; wyjaśnia, która postać w dramacie jest najbardziej tragiczna, i uzasadnia swój wybór • analizuje kolejne rewolucje w dramacie Witkacego; uzasadnia opinię, czy ukazane

			w <i>Szewcach</i> rewolucyjne wyrastają z potrzeby przełamania pustki egzystencjalnej • porównuje sposób ukazania rewolucji w <i>Szewcach</i> z wizją rewolucji w <i>Nie-Boskiej</i> komedii Z. Krasińskiego i obrazem rewolucji w <i>Przedwiośniu</i> S. Żeromskiego • przedstawia sposób, w jaki Witkacy nawiązuje do <i>Wesela</i> Wyspiańskiego, i wyjaśnia funkcję tych nawiązań • wskazuje w kreacji Puczymordy nawiązania do tradycji sarmackiej i określa ich funkcje • udowadnia, że Witkacy czyni aluzje do współczesnej sobie rzeczywistości • znajduje w dramacie Witkacego elementy groteski, biorąc pod uwagę: kreacje postaci, wydarzenia, w których uczestniczą, język dramatu • udowadnia, że Witkacy obnaża dwa systemy totalitarne: faszyzm i komunizm; na podstawie dramatu mówi o tym, jakie miejsce zajmuje jednostka w starciu z systemami społecznymi i politycznymi • udziela odpowiedzi na pytanie, czy <i>Szewców</i> można uznać za dramat historiozoficzny • przedstawia kolejne zmiany, które bohater opowiadania <i>Rewolucja</i> Sławomira Mrożka przeprowadza w swoim pokoju, i wyjaśnia, dlaczego te zmiany go nie satysfakcjonują; mówi, jakie okoliczności, według bohatera opowiadania, prowokują rewolucję; informuje, na czym polegała zmiana, którą uznał za rewolucję, i jakie były jej skutki; wyjaśnia, dlaczego bohater zrezygnował z rewolucyjnych zmian, które zaprowadził • dzieli się refleksjami na temat rewolucji, do jakich skłania opowiadanie Mrożka • wskazuje przykłady zastosowania konwencji groteskowej w analizowanym utworze i określa jej funkcję • porównuje literackie obrazy nudy w dramacie <i>Szewcy</i> Witkacego i w opowiadaniu <i>Rewolucja</i> Mrożka • wyjaśnia, jaki obraz rewolucji wyłania się z <i>Szewców</i>, a jaki – z opowiadania <i>Rewolucja</i> • zna czas, okoliczności i problematykę powieści <i>Mistrz i Małgorzata</i> Michaiła Bułhakowa; wymienia jej najważniejszych bohaterów • odtwarza przesłuchanie Jezui Ha-Nocri przez Piłata do momentu, kiedy ustaje męczący prokuratora ból głowy; mówi, jaką zasadą życiową kieruje się Jezua; przypomina, jaki wyrok w sprawie Jezui zamierzał pierwotnie wydać prokurator; wyjaśnia, dlaczego Piłat zmienił swoją decyzję dotyczącą wyroku; analizując przesłuchanie bohatera podejrzanego o spisek przeciwko cesarzowi, odpowiada na pytania, jak prokurator je prowadzi i co chce w ten sposób osiągnąć, dlaczego jego starania nie przynoszą oczekiwanego rezultatu; ustala, jakim systemem wartości kieruje się Jezua; wyjaśnia, która z wypowiedzi Ha-Nocri zdecydowała o tym, że

			Piłat zatwierdził wyrok śmierci; udowadnia, że Jezua padł ofiarą zdrady; wskazuje i analizuje fragmenty, które opisują lot jaskółki, mówi, jakim refleksjom Piłata towarzyszy ten motyw; wyjaśnia symboliczne pocieranie rąk przez Piłata • opowiada, co się przyśniło prokuratorowi Judei, i o jakim stanie emocjonalnym Piłata to świadczy; wyjaśnia, jaką funkcję pełni wprowadzenie motywu onirycznego; przedstawia refleksje Piłata na temat tchórzostwa • przedstawia historię mieszkania numer 50 znajdującego się w kamienicy przy ulicy Sadowej; na podstawie przypisu na temat czasów stalinowskich mówi, jaki los mógł spotkać Annę Francównę, jej lokatorów oraz służącą; wypowiada się, na czym polega różnica między losami wymienionych bohaterów a okolicznościami zniknięcia żon Berlioza i Stiopy Lichodiejewa • uzasadnia swoją opinię na temat zastosowania satyry i groteski w powieści Bułhakowa • porównuje sposób ukazania problemu konfiskaty mienia przez władze sowieckie w <i>Przedwiośniu</i> Żeromskiego i w analizowanym fragmencie powieści Bułhakowa • przypomina sobie, kim był Stiopa Lichodiejew i jaki wiódł tryb życia; opisuje stan i zachowanie Lichodiejewa w sytuacji ukazanej w tekście; wyjaśnia, dlaczego bohaterowi wydaje się, że oszalał; wypowiada się na temat metaforycznego sensu „zesłania” Stiopy do Jałty • przedstawia w kilku zdaniach Wolanda i jego świętę; wyjaśnia, jakimi motywami kieruje się Woland, który postanawia zająć mieszkanie Stiopy; wykazuje związek tej sytuacji z mottem powieści • wskazuje przykłady zastosowania w powieści Bułhakowa konwencji realistycznej, fantastycznej i groteskowej i wypowiada się, jaką funkcję pełnią one w analizowanych fragmentach • określa temat tekstu <i>Imperium</i> Ryszarda Kapuścińskiego; mówi, z jakiej perspektywy prowadzona jest narracja; wyjaśnia, jak przebiegały wywózki ludności zamieszkałej na terenach zaanektowanych przez Związek Sowiecki; opisuje przeżycia narratora i jego rodziny; interpretuje ostatni akapit jako metaforę kondycji człowieka mierzącego się z władzą sowiecką • wskazuje podobieństwa i różnice w sposobie ukazania nadużyć władzy wobec człowieka w omawianych fragmentach powieści Bułhakowa i reportażu Kapuścińskiego • na podstawie opowieści Mistrza odtwarza historię jego życia, biorąc pod uwagę wydarzenia: pomyślne, przełomowe, prowadzące do choroby; określa, jaką rolę na poszczególnych etapach życia Mistrza odegrała Małgorzata; wypowiada się na temat sposobu, w jaki został ukazany proces degradacji psychicznej bohatera; wyjaśnia, czym dla Mistrza stał się szpital psychiatryczny • dostrzega podobieństwo między wymową analizowanego utworu z repertuaru

			Sztywny Pal Azji a sytuacją Mistrza z powieści Bułhakowa i umie uzasadnić swoje zdanie na ten temat • omawia kompozycję powieści <i>Mistrz i Małgorzata</i>; wymienia i przedstawia najważniejsze wątki fabularne; uzasadnia wybór najbardziej interesującego wątku; wyjaśnia, jaką funkcję pełni wprowadzenie do świata przedstawionego powieści bohaterów i wydarzeń fantastycznych; wyjaśnia, na czym polega groteskowość świata przedstawionego w powieści Bułhakowa; omawia relacje między Piłatem a Jezusą i wyjaśnia, jakie postawy reprezentują bohaterowie; odpowiada na pytanie, czy dostrzega analogię między losami Jezui i Mistrza; wyjaśnia, jaką funkcję pełni wątek balu zorganizowanego przez Wolanda • analizuje problematykę dobra i zła w <i>Mistrzu i Małgorzacie</i> • omawia problemy sowieckiej rzeczywistości lat 30. XX wieku, które przedstawił Bułhakow w swojej powieści; charakteryzuje wybranych bohaterów reprezentujących środowisko moskiewskich artystów lat 30. XX wieku; mówi o tym, w jaki sposób Woland zdemaskował artystyczne środowisko sowieckiej Moskwy; rozważa problem kondycji artysty w świecie totalitarnym, biorąc pod uwagę Mistrza oraz artystów skupionych wokół Domu Gribojedowa; omawia zagadnienie sztuki będącej ucieczką od świata totalitarnego i ratunkiem dla żyjących w nim ludzi • charakteryzuje Małgorzatę jako ukochaną Mistrza, biorąc pod uwagę także jej udział w eksperymencie zaproponowanym przez Wolanda i zorganizowanym przez niego na balu; analizuje finałowe losy bohaterów powieści, interpretując scenę śmierci Mistrza i Małgorzaty; uzasadnia decyzję Wolanda dotyczącą wskazania przez niego miejsca, w którym bohaterowie spędzą wieczność • uzasadnia odpowiedź, czy Moskwa to jeden z bohaterów powieści czy tylko przestrzeń, w której rozgrywa się akcja • zwraca uwagę na elementy satyryczne, groteskowe i komiczne w powieści Bułhakowa • porównuje sposób przedstawienia despotycznej władzy w III cz. <i>Dziadów A.</i> Mickiewicza i <i>Mistrzu i Małgorzacie</i> M. Bułhakowa • zna czas, okoliczności i problematykę powieści Franza Kafki <i>Proces</i>; wypowiada się na temat poetyki utworu; wie, dlaczego utwór określa się mianem przypowieści (paraboli); wymienia najważniejszych bohaterów powieści • mówi, w którym momencie życia K. został aresztowany; ustala, w jaki sposób bohater reaguje na aresztowanie i jakie są przyczyny takiej reakcji; wyjaśnia, na czym polega absurd aresztowania K. • ustala, jak jest traktowany oskarżony Józef K. przez reprezentantów sądu; określa stosunek Józefa K. do sądu i oskarżenia; charakteryzuje zachowanie bohatera na sali sądowej; porównuje je z zachowaniem Józefa K. w momencie aresztowania • wyjaśnia, na czym polega sytuacja kafkowska, odwołując się do fragmentów

			<u>Procesu</u> • porównuje sposób przedstawienia sądu w <i>Procesie</i> z rzeczywistym sądem (wygląd budynku, jego lokalizacja, funkcjonowanie tej instytucji); udowadnia, że Kafka, przedstawiając sąd, zastosował konwencję nadrealistyczną; określa, czego symbolem może być przedstawiony w utworze sąd i jakie miejsce zajmuje w takim świecie człowiek; rozpoznaje motyw labiryntu oraz obrazowanie służące zacieraniu różnicy między przestrzenią publiczną a prywatną; określa ich funkcję w kreowaniu przestrzeni sądu • analizuje życie Józefa K. i jego postawę wobec ludzi, ustalając: jaki tryb życia prowadzi, jak spędza wolny czas, czym się zajmuje, jaki ma stosunek do swojej pracy, jak traktuje innych ludzi; przedstawia świat wartości Józefa K.; udowadnia, że Józefa K. można określić mianem everymana; bierze pod uwagę: oznaczenie jego nazwiska, styl życia, informacje biograficzne • wyjaśnia, jakie znaczenie ma fakt, że oskarżony K. trafił do kościoła; ustala, co ksiądz próbuje uświadomić bohaterowi, jakie zachowanie Józefa K. krytykuje, jakich udziela mu wskazówek i do czego nakłania • mówi, jaką postawę prezentuje bohater wobec ciężącego na nim wyroku • uzasadnia swoje stanowisko, która z interpretacji (Ericha Fromma, Milana Kundery, Marka Wydmucha) położenia, w jakim znalazł się K., najbardziej go przekonuje • analizuje scenę przygotowań do wykonania wyroku i samej egzekucji; zastanawia się, dlaczego Józef K. bezwolnie ulega swoim oprawcom; nazywa uczucia i myśli, które towarzyszą K. przed śmiercią zarówno w odniesieniu do dostrzeżonego w oddali człowieka, jak i w odniesieniu do własnej sytuacji; uzasadnia odpowiedź, czy świadomość nadchodzącej śmierci wpływa na zmianę świadomości i postawy bohatera; wyjaśnia, jaką funkcję pełnią pytania pojawiające się w scenie śmierci bohatera; podaje różne interpretacje śmierci Józefa K. w zależności od odczytania instytucji sądu jako: istoty boskiej, losu, opresyjnego świata, sumienia bohatera, systemu zniewalającego człowieka • wyjaśnia znaczenie tytułu powieści; zastanawia się, jaki wpływ na wymowę utworu ma kreacja bohatera jako everymana; wskazuje w utworze cechy przypowieści i określa, jak to wpływa na odczytanie powieści • na podstawie listu Kafki do ojca interpretuje sąd i oskarżenie Józefa K. w kontekście biograficznym • ustala, jakich obszarów życia człowieka dotyczą czynności wymienione w wierszu Tadeusza Różewicza <i>To się złożyć nie może</i>; wskazuje w tekście określenia czynności, które mają charakter metaforyczny, wyjaśnia ich znaczenie; charakteryzuje postawę człowieka przedstawioną w wierszu, zwracając uwagę na to: czym się zajmuje, jakie działania dominują w jego życiu, jaki jest jego stosunek do siebie, do świata i do innych; w kontekście wiersza interpretuje puentę utworu

- odpowiada na pytanie, czy wiersz Różewicza mógłby pełnić funkcję komentarza do historii Józefa K. i uzasadnia swoje zdanie
- zna czas, okoliczności powstania i problematykę utworu *Sklepy cynamonowe* Brunona Schulza
- wie, że wyróżnikiem prozy Schulza jest mityzacja świata przedstawionego, odwołująca się do archetypów, a wrażenie subiektywizmu wzmacniana przez pisarza poetyką oniryzmu
- przedstawia główne motywy pojawiające się w opowiadaniach Schulza; wymienia najważniejszych bohaterów
- udowadnia, że w opowiadaniu *Sklepy cynamonowe* Schulz posługuje się konwencją oniryczną; analizuje narrację w opowiadaniu; wyjaśnia, które doświadczenia i emocje z okresu dzieciństwa autor poddaje mityzacji; przedstawia obraz miasta ukazany w opowiadaniu; udowadnia, że opisywana przestrzeń ukazuje miasto-labirynt; wymienia inne cechy przestrzeni miejskiej wyeksponowane w opowiadaniu; określa, jak postrzega tę przestrzeń bohater; porównuje obrazy przestrzeni: wewnątrz i na zewnątrz budynku
- porównuje fragment opowiadania Schulza z fragmentem wspomnień Waltera Benjamina na temat dzielnicy Berlina Tiergarten, zwracając uwagę na przedstawiony w obu tekstach obraz dzieciństwa i miasta; wypowiada się na temat zaobserwowanych podobieństw
- przedstawia temat wykładu ojca w utworze *Traktat o manekinach albo Wtóra Księga Rodzaju* Brunona Schulza; wyjaśnia, jak rozumie drugą część tytułu opowiadania; prezentuje rolę Demiurga w świecie i ustala, kto kryje się za tym pojęciem; ocenia, czy Schulzowska koncepcja Demiurga jest zgodna z rozumieniem tej istoty przez Platona; analizuje opis materii zawarty w opowiadaniu Schulza; wyjaśnia, czym są tytułowe manekiny oraz czym i dlaczego różnią się od dzieł Demiurga; przedstawia wizerunek ojca ukazany w opowiadaniu; interpretuje imię ojca w kontekście tytułu i tematu wystąpienia, uwzględniając informacje o genezie tego imienia; przedstawia zachowanie dziewcząt podczas wykładu; mówi, jaką rolę odgrywa Adela, i jak rozumie jej gest wysunięcia pantofelka
- wskazuje nawiązania biblijne w analizowanym fragmencie *Traktatu o manekinach*, przedstawia ich funkcję
- omawia kreacje postaci kobiecych w literackiej twórczości Schulza, oceniając, czy kobiece bohaterki Schulza można uznać za realizację archetypu kobiecości i wyjaśniając symboliczne znaczenie postaci Adeli
- odpowiada na pytanie, czy artysta, kreując świat przedstawiony w swoich dziełach, staje się demiurgiem, i uzasadnia swoje stanowisko
- wskazuje, kim jest podmiot liryczny wiersza *Cynamon i goździki* Tomasza Różycyckiego, z jakiej perspektywy mówi i do kogo kieruje swoją wypowiedź oraz

			o jakim przeczuciu wspomina; wskazuje w tekście aluzje do prozy Brunona Schulza; wymienia wątki biografii Schulza, do których odwołuje się poeta • przedstawia bohaterów sytuacji lirycznej <i>Ballady dziadowskiej</i> Bolesława Leśmiana; opisuje ich wygląd i zachowanie; wyjaśnia, jaki świat reprezentuje dziad, a jaki – rusalka; wie, do jakiej tradycji odwołuje się Leśmian; wskazuje, jaką rolę w opowiadanej historii odgrywa drewniana noga dziadygi; interpretuje zakończenie utworu • wskazuje w utworze cechy gatunkowe ballady • po przeczytaniu tekstu badacza literatury Czesława Zgorzelskiego wskazuje, które cechy Leśmianowskich ballad odnajduje w <i>Balladzie dziadowskiej</i> • porównuje balladę Bolesława Leśmiana z wybraną balladą romantyczną Adama Mickiewicza; określa podobieństwa i różnice • przedstawia sytuację liryczną w wierszu *** [W malinowym chruśniaku...], zwracając uwagę na czas, miejsce oraz okoliczności towarzyszące spotkaniu; wyjaśnia, w jaki sposób poeta tworzy nastrój intymności w wierszu; analizując drugą strofę, zastanawia się, jaką funkcję pełni zawarty w niej opis; odwołując się do cech gatunkowych erotyku, wyjaśnia, czy utwór Leśmiana można uznać za tekst o poetyce miłosnej, akcentujący jej zmysłowy, cielesny aspekt • analizuje budowę wiersza <i>Trupięgi</i> Bolesława Leśmiana; określa związek między obiema częściami utworu, uwzględnia problematykę oraz sposób ukształtowania wypowiedzi lirycznej; zastanawia się nad tym, jaką funkcję pełnią trupięgi w pierwszej, a jaką – w drugiej części utworu; analizuje emocje towarzyszące wypowiedzi podmiotu lirycznego w drugiej strofie; przedstawia stosunek podmiotu lirycznego do Boga i ziemskiego życia; mówi o tym, jaki obraz zaświatów przedstawia Leśmian w wierszu i jak w tym świecie odnajduje się podmiot liryczny; wskazuje elementy humorystyczne w zachowaniu podmiotu lirycznego i wyjaśnia, czemu służy ich wprowadzenie do wiersza na temat śmierci; wyjaśnia, jaki problem metafizyczny porusza poeta • porównuje wizję zaświatów ukazaną w wierszu Bolesława Leśmiana z wyobrażeniami zaświatów znanymi z innych utworów literackich (np. II część <i>Dziadów</i> Mickiewicza, <i>Boska komedia</i> Dantego) • tłumaczy, z jakich romantycznych inspiracji korzysta Bolesław Leśmian w swojej twórczości ..... • zna najważniejsze cechy sztuki XX wieku • wie, dlaczego obrazy René Magritte’a określa się jako: nierzeczywiste, nieoczywiste, niejednoznaczne • dzieli się wrażeniami, jakie wywołuje w nim obraz <i>Kondycja ludzka</i>; przedstawia

		sytuację ukazaną na obrazie; opisuje rzeczywistość ukazaną za oknem i rzeczywistość odzwierciedloną na obrazie znajdującym się w pomieszczeniu; uzasadnia opinię, czy pejzaż przesłonięty przez obraz jest identyczny z namalowanym pejzażem; uzasadnia opinię, czy obraz Magritte'a pozwala jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie, co jest prawdą, a co złudzeniem; uzasadnia stanowisko, dlaczego malarz bardziej podkreśla ramy pejzażu za oknem niż samego obrazu; wyjaśnia, o czym może świadczyć nieobecność artysty przy sztaludze • na podstawie obrazu <i>Kondycja ludzka</i> dokonuje charakterystyki stylu malarskiego Magritte'a; uzasadnia stanowisko, czy odnajduje w nim cechy konwencji nadrealistycznej
I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	• przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych [...] I.2.1 • analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację I.2.2 • rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, [...]), popularnonaukowych i naukowych [...]; rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach; odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte; rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe I.2.3 • określa wpływ starożytnego teatru [...] na rozwój sztuki teatralnej; rozumie pojęcie <i>katharsis</i> i charakteryzuje jego rolę w kształtowaniu odbioru dzieła I.2.4 • charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki I.2.5 • odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie	• rozważa, jaką prawdę o relacji między tym, co zewnętrzne, a tym, co wewnętrzne przedstawia Magritte • interpretuje tytuł obrazu <i>Kondycja ludzka</i>; nadaje inny tytuł dziełu • ustala, jaką funkcję w dziele Magritte'a pełni motyw okna, i porównuje sposób wykorzystania tego motywu w obrazie surrealisty i w <i>Melancholii</i> Jacka Malczewskiego • wie, na jaki aspekt ludzkiego poznania zwraca uwagę anegdotą o wiewiórcie James w dziele <i>Pragmatyzm</i> • na podstawie wypowiedzi filozofa Williama Jamesa definiuje, czym jest metoda pragmatyczna • charakteryzuje dwie sfery, na jakie Freud dzieli psychikę ludzką; omawia trzy elementy psychiki: id, ego, superego; interpretuje metaforę, za pomocą której autor opisał zależność pomiędzy id, ego i superego; wyjaśnia, jak Freud ocenia id, ego i superego z punktu widzenia moralności • na podstawie teorii Freuda interpretuje sytuację egzystencjalną człowieka • wie, co jest celem psychologii według behawiorysty i czym zajmuje się behawiorysta; przytacza argumenty, jakie podaje Watson na rzecz wyższości behawioryzmu • opisuje przebieg przytoczonego przez autora badania nad zachowaniem zwierząt • wie, że psychoanaliza i behawioryzm to nurty wykorzystywane do dziś w psychoterapii • porównuje koncepcje naukowe sformułowane przez Jamesa, Freuda i Watsona, biorąc pod uwagę ich podejście do zachowania i psychiki człowieka • zastanawia się, jaką funkcję pełni dziś sztuka uliczna • uzasadnia swoją opinię, odpowiadając na pytanie, czy postaci kobiece ukazane na obrazach Tamary Łempickiej i Leona Chwistka mogłyby być bohaterkami wiersza ***[Hej! Świat się kręci!] Kazimierza Wierzyńskiego • odpowiada na pytanie, czy eksperymentowanie i prowokowanie są potrzebne dla rozwoju sztuki

	sztuki I.2.6	• opisuje rzeźbę Damiena Hirsta; zwraca uwagę na to, w jaki sposób artysta przedstawił człowieka • wyjaśnia, jakie znaczenie dla interpretacji rzeźby ma fakt, że jest ona repliką szkolnego zestawu anatomicznego • porównuje sposób ukazania ludzkiego ciała w dziele Hirsta <i>Hymn</i> i w wierszu <i>Hymn do maszyny mojego ciała</i> Czyżewskiego, zwracając uwagę na słowo „hymn” w każdym z tytułów • wie, czym jest sztuka awangardowa • wymienia główne kierunki sztuki okresu międzywojnia: kubizm, futuryzm, abstrakcjonizm, dadaizm, surrealizm oraz ich czołowych reprezentantów • podczas analizy artykułu <i>Punkt wyjścia</i> Tadeusza Peipera ustala, na czym polegają zmiany, które Peiper obserwuje we współczesnym świecie, i wie, jakie środki artystyczne zastosował autor, aby te zmiany uchwycić • wie, że artykuły opublikowane przez Peipera poruszają problemy estetyczne dotyczące m.in. związku twórczości artystycznej z przemianami cywilizacyjnymi, nowatorstwa artystycznego, funkcji środków stylistycznych • odwołuje się do dzieł Władysława Hasióra podczas ustalania stanowiska, czy postulaty Peipera dotyczące wykorzystania maszyny w sztuce zostały zrealizowane przez artystów XX i XXI wieku • porównuje przedstawienie miasta na obrazach Umberto Boccioniego i Władysława Strzemińskiego • uzasadnia swoją odpowiedź, czy któryś z obrazów Boccioniego i Strzemińskiego mógłby być ilustracją miasta przedstawionego w wierszach Przybosa • interpretuje obraz Stanisława Ignacego Witkiewicza <i>Walka</i>; zastanawia się, za pomocą jakich środków malarskich artysta przedstawił walkę; analizuje kształty, kolorystykę, kompozycję obrazu; zastanawia się, czy obraz Witkacego mógłby być ilustracją rewolucji opisanej przez Żeromskiego i przedstawia swoje stanowisko • ocenia szklane domy, o których opowiadał Seweryn Baryka, w kontekście osiągnięć architektonicznych Le Corbusiera • opisuje życie mieszkańców Nawłoci, ustalając, czym się zajmują i jakie wartości są dla nich ważne • analizuje zachowanie służącego i określa, jaką postawę prezentuje on wobec mieszkańców Nawłoci; odpowiada na pytanie, o czym to świadczy • ustala, jaką rolę w przedstawieniu mieszkańców Nawłoci odgrywa aluzja do <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza; w odpowiedzi wykorzystuje komentarz historyka literatury Włodzimierza Maciąga • interpretuje obraz Andrzeja Łubowskiego <i>Tor I</i>; opisuje sytuację przedstawioną na obrazie; ocenia, w którym momencie życia znajduje się mężczyzna i zastanawia się, o czym może myśleć

		• wyjaśnia na podstawie obrazu <i>Tor I</i>, na czym polega hiperrealistyczny sposób obrazowania • wyraża i uzasadnia swoje stanowisko, odpowiadając na pytanie, czy obraz Andrzeja Łubowskiego <i>Tor I</i> mógłby być odzwierciedleniem sytuacji Cezarego Baryki • pooddaje analizie przykładowy szkic krytyczny – <i>Prus w perspektywie czasu</i> Tadeusza Boya-Żeleńskiego; wyjaśnia tytuł szkicu; ustala, jakie zagadnienia podejmuje autor w poszczególnych akapitach; określa temat tekstu; analizuje podane przez autora konteksty; wskazuje główne części kompozycyjne szkicu; zwraca uwagę na przedmiot rozważań autora w każdej części; znajduje w tekście element pełniący funkcję lejtymotywu; analizuje związki spójności pomiędzy poszczególnymi akapitami i wewnątrz nich • opisuje obrazy Zdzisława Beksińskiego; wypowiada się, jakie uczucia wywołują w nim analizowane dzieła; określa nastrój każdego z nich; zastanawia się, jakie znaczenie ma to, że obrazy nie mają tytułów, a oznaczenia pochodzą z muzeum; podaje propozycje, jak można by zatytułować omawiane obrazy • zastanawia się, czy obrazy Beksińskiego mogłyby być ilustracją jakiejś katastrofy i uzasadnia odpowiedź • uzasadnia swoją odpowiedź, który obraz Beksińskiego mógłby stanowić ilustrację wybranego wiersza J. Czechowicza lub W. Sebyły • odpowiada na pytanie, jaki motyw łączy zdjęcie Mitcha Griffithsa z powieścią <i>Ferdydurke</i> i uzasadnia swoją odpowiedź, odwołując się do obu tekstów kultury • ustala, które elementy Gombrowiczowskiej formy zostały przedstawione na plakacie; opisuje i interpretuje usytuowanie tych elementów wobec siebie • ustala, które treści <i>Ferdydurke</i> eksponuje plakat Leszka Żebrowskiego • wysłuchuje <i>Scherza b-moll</i> Fryderyka Chopina i porównuje sposób wyrażania emocji oraz budowania nastroju w utworze muzycznym i wierszu Juliana Tuwima <i>Scherzo</i> • zastanawia się, co łączy obraz Jamesa McNeilla Whistlera <i>Nokturn w czerni i złocie – spadająca rasa</i> z wierszem L. Staffa <i>Nokturn</i>; uzasadniając odpowiedź, odwołuje się do obu dzieł • wyjaśnia, czym jest musical filmowy • po obejrzeniu filmu <i>Kabaret</i> Boba Fosse'a charakteryzuje postać Sally Bowles i wyjaśnia, jaką funkcję w kreacji bohaterki pełni jej występy w nocnym klubie; przedstawia głównego bohatera Briana Robertsa; interpretuje postać Mistrza Ceremonii; analizuje akcję filmu, wskazuje i omawia wątki pierwszoplanowe oraz drugoplanowe; wskazuje w filmie i opisuje nawiązania do rodzącego się nazizmu; analizuje śpiewane części filmu; wie, jaką funkcję pełni wykorzystany w filmie montaż równoległy; interpretuje tytuł filmu; analizuje, jak został przedstawiony Berlin; analizuje rolę muzyki w filmie, wie, kiedy stanowi ona tło wydarzeń, a kiedy jest integralną częścią narracji filmowej

- zastanawia się, jakie odczytanie dramatu *Szewcy* Witkacego sugeruje Andrzej Pągowski, autor plakatu do spektaklu w reż. Jerzego Stuhra
 - słucha piosenki Sztynny Pal Azji *Wieża radości, wieża samotności* i opowiada o swoich wrażeniach; zapisuje skojarzenia z motywem wieży; analizuje treść obu zwrotek, mówiąc, w jakiej sytuacji znajduje się osoba mówiąca, jaki jest jej stan duchowy; wyjaśnia, jak rozumie wyznaczenie osoby mówiącej zawarte w refrenie; wyjaśnia, dlaczego wieża jest określona w tytule jako miejsce radości i samotności równocześnie
 - uzasadnia swoje stanowisko, odpowiadając na pytanie, czy akwaforta Giovanniego Battisty Piranesiego *Więzienie VII* mogłaby być ilustracją sytuacji człowieka przedstawionej w *Procesie* Franza Kafki
 - dzieli się spostrzeżeniami, co o sytuacji egzystencjalnej człowieka mówią rysunki Franza Kafki i jakie emocje wyrażają
 - interpretuje grafiki Brunona Schulza; wskazuje, jak została na nich przedstawiona relacja kobiety i mężczyzny; porównuje tę relację z sytuacją przedstawioną w opowiadaniu *Traktat o manekinach*
 - rozstrzyga, czy motyw stworzenia został tak samo ujęty we fragmentach *Traktatu o manekinach* i na obrazach artystów awangardowych XX wieku – Braque'a i Witkacego; odpowiedzi udziela, odwołując się do podanych dzieł: *Tworzenie świata*, *Kobieta przy sztalugach*
 - ogląda film *Jancio Wodnik* w reżyserii Jana Jakuba Kolskiego i porównuje kreacje świata przedstawionego w filmie i wierszu Bolesława Leśmiana, zwracając uwagę na podobne motywy i nastroje
 - słucha wiersza Bolesława Leśmiana *** [W malinowym chruśniaku...] w wykonaniu Krystyny Jandy i Marka Grechuty i wyjaśnia, które elementy wypowiedzi lirycznej zostały wyeksponowane dzięki muzycznej interpretacji
-
- wyjaśnia, jaką funkcję w jednym z przytoczonych zwrotów w wierszu *Do krytyków* Juliana Tuwima pełni partykuła „a”
 - biorąc pod uwagę budowę słowotwórczą wyrazu, jego znaczenie i zapis, interpretuje tytuł wiersza *Ranyjulek* Juliana Tuwima; mówi, jaką funkcję w utworze pełni czasownik „powiniennem”
 - odwołuje się do informacji ze słownika języka polskiego na temat partykuł, które w wierszu *Ostatnia próba* Kazimierzy Iłakowiczówny tworzą anaforę „tylko jeszcze”
 - wypisuje z wiersza *XX wiek* Stanisława Młodożeńca neologizmy i analizuje ich budowę słowotwórczą oraz określa funkcję neologizmów w utworze
 - podczas analizy wiersza *Dachy* Juliana Przybosa podkreśla w tekście czasowniki, imiesłowy, rzeczowniki odczasownikowe i odpowiada na pytanie, jaką pełnią funkcję i jaki obraz miasta tworzą

II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi II.1.1 rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i wykorzystuje je w budowie wypowiedzi o różnym charakterze II.1.2 rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi II.1.3	z fragmentu powieści <i>Przedwiośnie</i> Stefana Żeromskiego wypisuje zdrobnienia i spieszczenia oraz określa ich funkcje podczas czytania wiersza <i>na wsi</i> Józefa Czechowicza analizuje funkcję wprowadzenia czasu przeszłego w drugim wersie, pytania: „czegóż się bać”, partykuły „przecież” wyjaśnia funkcję powtarzanego w zwrotkach czasownika „widziałem”, analizując utwór z repertuaru zespołu Kult <i>Hej, wy nie wiecie</i> zwraca uwagę na zakłócenia w obrębie składni i frazeologii podczas odnajdywania cech groteski w kreacji bohaterów <i>Ferdydurke</i> Witolda Gombrowicza podczas analizy dramatu <i>Szewcy</i> Witkacego wskazuje neologizmy w wypowiedzi Księżnej i określa ich znaczenie wskazuje, które części mowy dominują w wierszu Tadeusza Różewicza <i>To się złożyć nie może</i> znajduje w wierszu <i>Ballada dziadowska</i> Bolesława Leśmiana neologizmy; ustala, jakimi częściami mowy zostały one wyrażone analizuje budowę słowotwórczą trzech wybranych neologizmów i uzasadnia odpowiedź, czy jest ona zgodna z regułami słowotwórczymi języka polskiego; określa funkcję zastosowanych neologizmów określa funkcję zdań wykrzyknikowych w wierszu <i>Trupięgi</i> Bolesława Leśmiana
II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	rozdzieli pojęcie stylu i stylizacji, rozumie ich znaczenie w tekście II.2.1 rozpoznaje rodzaje stylizacji (archaizacja, dialektyzacja,	wskazuje przykłady słownictwa potocznego i oficjalnego w wierszu <i>Do krytyków</i> Juliana Tuwima w wypowiedzi podmiotu lirycznego; określa funkcję, jaką pełni to słownictwo; wyjaśnia, w jaki sposób słownictwo zastosowane w wierszu charakteryzuje osobę mówiącą wyjaśnia, odwołując się do wybranych utworów, jaką funkcję w poezji skamandrytów pełniło wprowadzanie do utworów słownictwa potocznego analizuje język utworu <i>Cwaniary</i> Sylwii Hutnik, wskazując kolokwializmy, wykrzyknienia, wypowiedzi nacechowane emocjonalnie, wyrażenia dźwiękonaśladowcze i frazeologizmy z języka potocznego; określa funkcję wykorzystanych środków językowych analizując wiersz <i>Ciotki</i> Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, podkreśla wyrazy oraz sformułowania neutralne i o zabarwieniu emocjonalnym; wyjaśnia ich funkcje omawia funkcję zastosowanych elementów gwarowych w powieści <i>Przedwiośnie</i> Stefana Żeromskiego udowadnia, że tekst <i>Boya-Żeleńskiego Prus w perspektywie czasu</i> jest wypowiedzią subiektywną; w tym celu zwraca uwagę na słownictwo wartościujące, określając, jaki jest stosunek autora do twórczości Bolesława Prusa analizuje styl i język szkicu krytycznego, zwracając uwagę na: środki językowe stanowiące o indywidualnym stylu autora, obecność prozaizmów i ich funkcje, budowę składniową i typy wypowiedzeń

	kolokwializacja, stylizacja środowiskowa [...] itp.) oraz określa ich funkcje w tekście II.2.6 rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego II.2.7	analizuje język utworu <i>Do prostego człowieka</i> Juliana Tuwima – wskazuje zwroty potoczne i wulgaryzmy, wyjaśnia, w jakim celu zostały one wprowadzone analizuje język utworu <i>Bal w Operze</i> Juliana Tuwima, wie, za pomocą których środków językowych poeta podkreśla rozmach balu i rangę zaproszonych gości; wskazuje słownictwo należące do języka potocznego i wulgarnego oraz wyjaśnia powody jego użycia; bada muzyczność utworu i wie, jakiego typu głoski dominują w wypowiedzi lirycznej i jaki jest ich wpływ na brzmieniową warstwę utworu wie, na ile sposobów można rozumieć muzyczność literatury wyjaśnia, co się składa na brzmieniowe właściwości wypowiedzi: akcent, intonacja, dynamika wie, w czym się przejawia rytmiczność wskazuje w wierszu <i>Scherzo</i> Juliana Tuwima elementy prozodyczne i określa ich funkcję; śledzi rozłożenie akcentów w poszczególnych wersach, intonację towarzyszącą zdaniom i powtarzalne elementy wypowiedzi wskazuje w wierszu <i>Melodia</i> Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego przykłady instrumentacji głoskowej i wie, czemu służy jej zastosowanie odwołując się do tekstu badaczki literatury Anny Tenczyńskiej, wyjaśnia, na czym polega muzyczność utworu Gałczyńskiego <i>Melodia</i> udowadnia, że Michaił Bułhakow w powieści <i>Mistrz i Malgorzata</i> zastosował język epopowy; wyjaśnia celowość tego zabiegu wskazuje w opowiadaniu <i>Sklepy cynamonowe</i> cechy stylu indywidualnego Brunona Schulza: motywy typowe dla jego twórczości, poetykę charakterystyczną dla pisarza analizuje język utworu Brunona Schulza <i>Traktat o manekinach</i>; wskazuje wyrazy nawiązujące do języka nauki, sztuki; wyjaśnia, jaką pełnią funkcję określa rolę rytmu w poezji Bolesława Leśmiana ..... udowadnia, że Zenon Ziembiewicz, bohater powieści Zofii Nałkowskiej <i>Granica</i>, stosuje manipulację wobec Elżbiety podczas analizy wiersza <i>Do prostego człowieka</i> Juliana Tuwima przedstawia argumenty i metody, którymi przekonuje się ludzi do udziału w walce; wie, które z nich są manipulacją i na czym ona polega podczas omawiania <i>Ferdynurka</i> wymienia stereotypowe zachowania, które zostały sparodiowane przez Gombrowicza w obrazie polskiego ziemiaństwa ..... zwraca uwagę na wyrazy pisane wielkimi literami w wierszu <i>XX wiek</i> Stanisława Młodożeńca; ustala w kontekście tytułu utworu, czego są symbolem wie, że błąd ortograficzny może być zamierzony i niezamierzony

II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	• rozróżnia pojęcia manipulacji [...], stereotypu; [...] rozpoznaje te zjawiska w tekstach i je charakteryzuje II.3.8	• wymienia funkcje błędu ortograficznego w tekście artystycznym • na podstawie <i>Manifestu w sprawie ortografii fonetycznej</i> Brunona Jasińskiego wyjaśnia, co – zdaniem autora – jest najważniejszym zadaniem języka pisanego • ustosunkowuje się do założeń ortograficznych postulatów polskich futurystów, biorąc pod uwagę to, jak młody człowiek żyjący w XXI wieku traktuje kwestie poprawności ortograficznej • po przeczytaniu fragmentu artykułu Andrzeja Markowskiego ustala, jakie mogłyby być konsekwencje wprowadzenia w życie postulatów polskich futurystów dotyczących ortografii • zapisuje wybraną strofę wiersza Jasińskiego <i>Foot-ball wszystkich świętych</i> w taki sposób, aby nie pojawiały się w niej błędy ortograficzne • wyjaśnia, jaki efekt wywołuje u współczesnego odbiorcy zapis wiersza Brunona Jasińskiego
II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	• stosuje zasady ortografii i interpunkcji [...] II.4.1 • wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu II.4.2 • rozumie stylistyczną funkcję zamierzonego błędu językowego w tekście artystycznym II.4.3	• określa funkcję błędów ortograficznych pojawiających się w utworze Brunona Jasińskiego, uwzględniając fakt, że podmiotem lirycznym okazuje się św. Franciszek • wypowiada się na temat, która z zasad regulujących polską ortografię: historyczna, fonetyczna, morfologiczna, konwencjonalna zostały podważone w wierszu Jasińskiego; odpowiedź popiera przykładami • wyjaśnia, jakie znaczenie ma brak interpunkcji w wierszach Czechowicza; bierze pod uwagę wypowiedź Michała Sprusińskiego • wie, jakich zabiegów językowych używa Julian Tuwim w poemacie <i>Bal w Operze</i>, stosując nazwy własne, i rozumie, czemu służy taka ich forma .....

III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	• formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych III.1.1 • wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej III.1.2 • wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy [...]) oddziałują na odbiorcę III.1.4 • rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty <i>ad personam</i>) III.1.5	..... • przygotowuje referat o tym, jak się zmieniała koncepcja artysty od epoki romantyzmu po czasy skamandrytów • bierze udział w rozmowie o tym, jak w kulturze współczesnej traktowana jest cielesność • tworzy mem lub krótki tekst (np. reklamowy), w którym pojawi się zamierzony błąd ortograficzny; omawia jego funkcję • wyraża swoją opinię na temat tego, jakie emocje budzi przestrzeń miejsca w podmiocie lirycznym w wierszu <i>Dachy</i> Juliana Przybosa (zdziwienie, fascynacja, przerażenie) • przeprowadza dyskusję na temat, czy nurty awangardowe są potrzebne w sztuce • przygotowuje głos w dyskusji na temat, dlaczego artyści odchodzą od realizmu w swoich dziełach • przedstawia argumenty „za” Polską i „przeciw” Polsce, które pojawiły się w dyskusji z komunistami głównego bohatera powieści <i>Przedwiośnie</i> Stefana Żeromskiego; uzasadnia odpowiedź, dlaczego autor zderza opozycyjne propozycje na temat przyszłości Polski
III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	• zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie III.2.1 • buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki III.2.2 • reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska, wykazując sprzeczność wypowiedzi III.2.3 • zgodnie z normami formułuje	• bierze udział w dyskusji, czy poglądy Baryki są wyrazem niezależności bohatera, czy ulegania wpływom innych ludzi • przedstawia argumenty potwierdzające tezę, że <i>Przedwiośnie</i> to nowoczesny moralitet • poddaje dyskusji kwestię, czy Cezary Baryka odnajduje tożsamość, czy pozostaje człowiekiem poszukującym swojego „ja” • wykorzystując wiedzę na temat cech i światopoglądu bohatera Żeromskiego, przedstawia swoje zdanie dotyczące oceny współczesnej Polski przez Cezarego Barykę • redaguje wypowiedź argumentacyjną, odpowiadając na pytanie, czy wynalazki mogą zmienić ludzi pod względem moralnym; w pracy odwołuje się do <i>Lalki</i> Bolesława Prusa, <i>Przedwiośnia</i> Stefana Żeromskiego, wybranych kontekstów oraz własnych obserwacji • redaguje wypowiedź pisemną, porównując postawy obywateli – Polaków w czasie niewoli i w czasie wolności; w pracy odwołuje się do <i>Przedwiośnia</i> i wybranego

	pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji III.2.4 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat [...], definicja [...] III.2.6 • tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym III.2.8 • w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów III.2.10 • stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe III.2.11 • wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej III.2.12	przykładu literackiego • redaguje wypowiedź pisemną, udzielając odpowiedzi na pytanie, jaki wpływ na człowieka mają doświadczenia życiowe; w pracy odwołuje się do <i>Przedwiośnia</i>, innego utworu literackiego i wybranych kontekstów • wie, że szkic krytyczny to rozbudowana wypowiedź pisemna mająca cechy wypowiedzi argumentacyjnej • wie, czego może dotyczyć szkic krytyczny • wymienia cechy szkicu krytycznego; zna budowę tej formy wypowiedzi • sporządza plan dekompozycyjny szkicu Tadeusza Boya-Żeleńskiego <i>Prus w perspektywie czasu</i> • na podstawie definicji szkicu krytycznego udowadnia, że tekst Boya-Żeleńskiego zawiera wszystkie najważniejsze cechy tej formy wypowiedzi • pisze szkic krytyczny na temat: <i>Wieś – miejsce cierpienia czy ukojenia?</i>; w pracy odwołuje się do <i>Przedwiośnia</i> Stefana Żeromskiego, innego utworu literackiego oraz wybranych kontekstów; analizuje temat i określa problem; analizuje odpowiednie fragmenty powieści w kontekście problemu ujętego w temacie; przygotowuje własne wnioski, opinie, przemyślenia, dotyczące zagadnienia ujętego w temacie; pamięta o tym, że cechą szkicu krytycznego jest subiektywizm; dobiera inny utwór literacki i konteksty adekwatne do tematu; przygotowuje plan wypowiedzi; formułuje główną myśl, zagadnienia, które będą służyły jej wyjaśnieniu, oraz wnioski • pisząc szkic, dba o język, styl oraz spójność między akapitami i zdaniami; stosuje zróżnicowane składniowo wypowiedzenia i bogate słownictwo • odpowiada na pytanie, czy poezja katastrofistów z lat 30. XX wieku może skłaniać do refleksji na temat zagrożeń współczesnego świata i uzasadnia swoją opinię • pisze referat na temat: <i>W cieniu apokalipsy. Katastrofizm w literaturze Młodej Polski i międzywojnia</i> • odwołując się do wybranego wiersza J. Czechowicza lub W. Sebyły, dowolnej lektury obowiązkowej i wybranych kontekstów, pisze wypowiedź na temat: <i>Przecucie katastrofy – artystyczna wizja czy uzasadniony lęk?</i> • przeprowadza klasową dyskusję na temat ostatniej wypowiedzi Bogutówny, bohaterki <i>Granicy</i> Zofii Nałkowskiej – jej celem jest zaproponowanie różnych odczytań słów bohaterki • przeprowadza dyskusję na temat, jak w <i>Granicy</i> Z. Nałkowskiej został ukazany problem odpowiedzialności; odwołuje się do postaw wybranych postaci • redaguje wypowiedź pisemną na temat: <i>Co przede wszystkim kształtuje nasze życie? Pochodzenie, przypadek, własne decyzje...</i>; w pracy odwołuje się do powieści Zofii Nałkowskiej, innego tekstu literackiego i wybranych kontekstów • przeprowadza klasową dyskusję na temat tego, w jakim stopniu wciąż jest aktualne przesłanie utworu Juliana Tuwima <i>Do prostego człowieka</i> • przedstawia swoją opinię na temat: „Każda władza staje przeciwko tym, którym ma

	szłużyć”, wykorzystując wiersze Tuwima i utwór Kultu • podczas analizowania utworu <i>Ferdydurke</i> Witolda Gombrowicza rozmawia o tym, czy współczesna szkoła stymuluje czy utrudnia rozwój człowieka • bierze udział w dyskusji na temat tego, czym jest nowoczesność w ujęciu Gombrowicza, i jakie płynące z niej zagrożenia dostrzega pisarz • zastanawia się, czy podziela opinię Gombrowicza na temat człowieka, i tworzy wypowiedź zawierającą uzasadnienie swojego zdania • bierze udział w dyskusji nad problemem: Spotkanie z drugim człowiekiem – szansa czy zagrożenie dla wolności jednostki • rozmawia o tym, czy w polityce jest miejsce na idee i idealistów, punktem wyjścia czyniąc <i>Szewców</i> Witkacego • przeprowadza dyskusję na temat: Czy można uznać za proroczą wizję świata ukazaną w zakończeniu aktu III <i>Szewców</i> Stanisława Ignacego Witkiewicza • uzasadnia swoje zdanie, odpowiadając na pytanie, czy zgadza się, że mimo pozornie żartobliwego tonu wymowa dramatu Witkacego jest pesymistyczna • redaguje wypowiedź pisemną, odpowiadając na pytanie, jak twórcy kultury ukazują konfrontację indywidualnych dążeń człowieka z procesem przemian społecznych i rozwojem cywilizacji; w pracy odwołuje się do <i>Szewców</i> Witkacego, innego utworu literackiego oraz wybranych kontekstów • rozważa w wypowiedzi pisemnej problem groteski jako sposobu kreowania świata przedstawionego; w pracy odwołuje się do <i>Szewców</i> Witkacego, innego utworu literackiego oraz wybranych kontekstów • podczas analizy powieści <i>Mistrz i Małgorzata</i> Michaiła Bułhakowa przeprowadza w klasie dyskusję na temat, czy można zgodzić się z wypowiedzią Piłata: „tchórzostwo to słabość najstraszniejsza!” • podczas analizy powieści <i>Mistrz i Małgorzata</i> Michaiła Bułhakowa przeprowadza dyskusję na temat niszczenia człowieka przez system totalitarny • bierze udział w rozmowie o tym, jakie okoliczności mogą sprawić, że człowiek ucieka od świata • rozmawia o tym, jakie uniwersalne problemy podejmuje powieść Bułhakowa • w formie wypowiedzi pisemnej rozważa problem: Wierność prawdzie – czy warta jest swojej ceny?; odwołuje się do postaw Jezui Ha-Nocri, Mistrza oraz tekstu eksperckiego Nęcęk i Zięby • redaguje wypowiedź pisemną na temat miłości jako antidotum przeciw nieprzyjaznemu światu, odwołując się do powieści Bułhakowa, innego tekstu literackiego oraz wybranych kontekstów • odwołując się do powieści Bułhakowa, innych tekstów literackich oraz wybranych kontekstów, redaguje wypowiedź pisemną: Miasto – przestrzeń przyjazna czy wroga człowiekowi?

		• przeprowadza klasową dyskusję na temat metaforycznych znaczeń sceny aresztowania Józefa K., zwracając uwagę na: przekonanie bohatera o własnej niewinności, brak realnych konsekwencji aresztowania, brak wiedzy o instancji, która wydała nakaz aresztowania, słowa nadzorca odnoszące się do postawy K. • przeprowadza dyskusję na temat: Czy Józef K. jest człowiekiem wewnętrznie wolnym? • pisze referat na temat: Człowiek jako demiurg. Jego marzenia i ograniczenia, odwołując się do prozy Brunona Schulza oraz innych tekstów podejmujących temat wchodzenia w rolę Boga i stwarzania człowieka (np. mit o Pigmalionie, <i>Frankenstein</i> Mary Shelley) • przygotowuje głos w dyskusji na temat: Literatura – „republika marzeń” (Schulz) czy „zwierciadło przechadzające się po gościńcu” (Stendhal)? Która wizja literatury bardziej ci odpowiada i dlaczego? ..... • podczas analizy i interpretacji wiersza <i>Czarna wiosna</i> Antoniego Słonimskiego cytuje fragment, dzięki któremu ustala, w jakiej sytuacji historycznej wypowiada się osoba mówiąca • korzysta z definicji partykuły „a” z <i>Uniwersalnego słownika języka polskiego</i> pod red. S. Dubisza • szuka w internecie reklam bądź haseł reklamowych, w których pojawiają się celowe błędy ortograficzne; określa funkcję tych błędów • w trakcie analizy wiersza <i>Dachy</i> Juliana Przybosa przytacza cytaty odnoszące się do wykorzystania zmysłów podczas tworzenia obrazu nowoczesnego miasta • wymienia założenia programowe Awangardy Krakowskiej, które dostrzega w wierszu <i>Gmachy</i> Juliana Przybosa, podając odpowiednie cytaty • oceniając, jaki stosunek do Antoniego Lulka, bohatera powieści <i>Przedwiośnie</i> Stefana Żeromskiego, ma narrator, podaje odpowiednie cytaty
IV. Samokształcenie	• rozwija umiejętności pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska IV.1 • porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu,	• wyjaśnia funkcję użycia partykuły „przecież” w wierszu <i>na wsi</i> Józefa Czechowicza, korzystając z informacji ze słownika języka polskiego • uzupełnia tabelę odpowiednimi cytatami pochodzącymi z wiersza <i>Do generalów</i> Juliana Tuwima, gromadząc informacje na temat grup „my” i „wy” • podczas analizy utworu z repertuaru zespołu Sztuywny Pal Azji porównuje skojarzenia związane z motywem wieży z informacją ze słownika symboli • podczas analizy wiersza *** [W malinowym chruśniaku...] Bolesława Leśmiana znajduje fragmenty odwołujące się do zmysłów: wzroku, słuchu, węchu i dotyku; wpisując cytaty, wyjaśnia, jaką funkcję pełni takie ich nagromadzenie • podsumowuje wiedzę na temat dwudziestolecia międzywojennego

zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach **IV.2**

- korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej **IV.3**
- dokonuje krytycznej selekcji źródeł **IV.5**
- wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi **IV.6**
- wzbogaca swoją wypowiedź pozajęzykowymi środkami komunikacji **IV.7**
- posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi [...] także w wersji on-line **IV.8**
- wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny **IV.9**
- gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych **IV.10**
- korzysta z zasobów multimedialnych, np. z bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość **IV.11**.

Semestr 2. Literatura wojny i okupacji

<u>podręcznik:</u> Tablica chronologiczna, s. 300 Literatura wojny i okupacji, s. 302 <u>Czytanie ze zrozumieniem</u> Stanisław Stabro, <i>Twórczość pokolenia Kolumbów</i> (fragm.), s. 306 Polska w czasie wojny i okupacji; infografika, s. 308 Tragizm pokolenia Kolumbów w poezji Baczyńskiego i Gajcego, s. 310 Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Pokolenie</i>, s. 310; <i>Rodzicom</i>, s. 312; Tadeusz Gajcy, <i>Wczorajszemu</i>, s. 314 <u>Nawiązanie</u> Hubert Dobaczewski, <i>Wojenka</i>, s. 317 <i>Miłość bez jutra.</i> Wiersze miłosne Baczyńskiego	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich	• rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: [...] literatura wojny i okupacji [...] I.1.1 • rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (symboliczną, realistyczną, naturalistyczną) I.1.2 • rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej [...], wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe I.1.3 • rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: [...], leksykalne, w tym frazjeologizmy; składniowe: [...] wersyfikacyjne, [...] określa ich funkcje I.1.4 • interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego I.1.5 • rozpoznaje w tekstach literackich: [...] tragizm [...]; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter I.1.6 • wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe	• zna ramy chronologiczne literatury wojennej i okupacyjnej oraz tło społeczno-polityczne • wie, że w latach wojny i okupacji polska kultura literacka rozwijała się intensywnie zarówno w konspiracji w okupowanym kraju, jak i legalnie na emigracji • wie, jacy poeci należeli do tzw. pokolenia Kolumbów oraz wyjaśnia pochodzenie tej nazwy • wyjaśnia, czego wyrazem była ówczesnie literatura faktu, łagrowa i łagrowa • wie, jak wyglądało życie literackie i kulturalne w czasie okupacji, czym były tzw. tajne komplety, jaką działalność prowadzili artyści czasów wojny • wie, że wybuch II wojny światowej był niezwykle trudnym doświadczeniem dla grupy młodych twórców urodzonych w wolnej Polsce • dostrzega tragizm pokolenia Kolumbów w poezji K.K. Baczyńskiego i T. Gajcego • przypomina, czym była poezja tyrtejska • wie, w czym imieniu wypowiada się podmiot liryczny w wierszu <i>Pokolenie</i> Krzysztofa Kamila Baczyńskiego; określa funkcję zestawienia obrazów przeciwstawionych w strofach 6–9; wyjaśnia, czego „nauczono” pokolenie reprezentowane przez osobę mówiącą w wierszu; wyjaśnia, jak rozumie określenie „żli troglodyci” w odniesieniu do bohaterów utworu; interpretując zawarte metafory; ustala, jaką wizję przyszłości swojego pokolenia przedstawia podmiot liryczny w ostatniej strofie wiersza; uwzględnia motyw zaczerpnięty z kultury antycznej; uzasadnia swoją opinię, czy zgadza się z tym, że osoba mówiąca w tekście posługuje się obrazowaniem apokaliptycznym • wyjaśnia, kim jest podmiot liryczny w wierszu <i>Rodzicom</i> Krzysztofa Kamila Baczyńskiego; tłumaczy sens przywołania w wierszu imienia Krzysztof; zastanawia się nad tym, jaką misję wyznaczono podmiotowi lirycznemu; charakteryzuje oczekiwania matki i ojca wobec syna; uzasadnia swoje zdanie na temat tego, czy owe oczekiwania mają rodowód romantyczny; ustala, jak osoba mówiąca radzi sobie z wypełnianiem oczekiwań rodziców; zastanawia się, czy wypowiedź podmiotu lirycznego można uznać za skargę; wskazuje fragmenty, w których zostało wyrażone przeczcucie śmierci; nazywa zastosowane w nich środki językowe • zastanawia się, kim jest tytułowy „wczorajszy” z wiersza Tadeusza Gajcego, biorąc pod uwagę anaforę z pierwszych dwóch strof oraz zawarte w nich obrazy poetyckie; uzasadnia, że osobą opowiadającą jest poeta; udowadnia, że słowa podmiotu lirycznego można uznać za dialog z samym sobą; ustala, jaką funkcję pełni tak skonstruowana wypowiedź; charakteryzuje prezentowane w wierszu dwie różne postawy podmiotu lirycznego i określa, za pomocą których środków językowych zostały one zaprezentowane; analizuje zmianę postawy podmiotu lirycznego; wie, do czego wzywa podmiot liryczny • porównuje ujęcie relacji przeszłość – teraźniejszość w poezji K.K. Baczyńskiego

i Gajcego, s. 319. Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Ten czas</i>, s. 319; *** [Niebo złote ci otworzę...], s. 320; Tadeusz Gajcy, <i>Miłość bez jutra</i>, s. 321 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Tadeusz Borowski, <i>Ludzie, którzy szli; Proszę państwa do gazu</i>, podręcznik: s. 322 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> „[...] a ludzie szli i szli. Obozowe memento mori. Tadeusz Borowski, <i>Ludzie, którzy szli</i> (fragm.); podręcznik: s. 324 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> „Czy my jesteśmy ludzie dobrzy?” Etyczne wątpliwości więźnia obozu koncentracyjnego. Tadeusz Borowski, <i>Proszę państwa do gazu</i> (fragm.); podręcznik: s. 329		I.1.8 rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji I.1.9 rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje I.1.10 rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych I.1.11 w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym [...] <i>Dziadów cz. II</i> oraz <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza [...] I.1.12 porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne I.1.13	i T. Gajcego analizując tekst <i>Wojenka</i> z repertuaru zespołu Lao Che, podaje motywy, dla których są wywoływane wojny, wskazuje przykłady ironii i czarnego humoru oraz określa ich funkcje; rozważa, jaką funkcję pełni powtórzenie i użyty w nim wulgaryzm; wyjaśnia, jaka jest ocena wojny z perspektywy żołnierza; ustala, do kogo zwraca się podmiot liryczny, jakie intencje mu towarzyszą, jaką zasadę łamie i dlaczego; określa, jaką funkcję pełni ostatni wers utworu podczas pracy w grupach poświęconej analizie i interpretacji wierszy miłosnych Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i Tadeusza Gajcego (<i>Ten czas</i>, *** [Niebo złote ci otworzę...], <i>Miłość bez jutra</i>) analizuje formę wypowiedzi podmiotu lirycznego i określa typ liryki; wie, kim jest podmiot liryczny i do kogo się zwraca; ustala, za pomocą jakich środków wyrazu została ukazana bliskość dwojga kochających się osób; udowadnia, że relacjom uczuciowym bohaterów towarzyszą niepokój i niepewność; wykazuje obecność antycznego toposu Erosa i Tanatosa oraz określa ich funkcje i wskazuje środki artystyczne służące wyeksponowaniu tego toposu; ustala, na czym polega tragizm bohaterów analizowanych wierszy zna czas, okoliczności powstania i problematykę opowiadań Tadeusza Borowskiego <i>Ludzie, którzy szli, Proszę państwa do gazu</i>; wie, w jaki sposób prowadzona jest narracja w tych utworach; wyjaśnia, czym jest technika określana mianem behawioryzmu, jako tendencji w XX-wiecznej literaturze realistycznej wie, do kogo odnosi się określenie <i>człowiek zlagrowany</i> analizuje opis budowy boiska oraz zdobienia terenu wokół bloków w opowiadaniu <i>Ludzie, którzy szli</i>; mówi, co się wydarzyło podczas meczu piłkarskiego, wyjaśnia, jaki sens nadaje Borowski ukazanej sytuacji; wyjaśnia, jakie znaczenie mają dwie drogi przeznaczone dla ludzi z transportów; mówi, w jaki sposób Borowski ukazuje mechanizm masowego zabijania ludzi w obozie, biorąc pod uwagę funkcję kontrastu zawartego w pięciu końcowych akapitach; przedstawia obóz kobiecy widziany z perspektywy mężczyzn – więźniów Auschwitz; wyjaśnia, jak zmiana perspektywy widzenia wpływa na relacje między więźniami i więźniarkami; wskazuje fragmenty potwierdzające dehumanizujące traktowanie więźniarek przez władze obozu; zdaje relację, w jaki sposób blokowa troszczyła się o podlegające jej więźniarki; wyjaśnia, czy ostatnią wypowiedź blokowej można potraktować jako obozowe <i>memento mori</i> dzieli się wrażeniami i przemyśleniami po lekturze fragmentu opowiadania <i>Proszę państwa do gazu</i>; rekonstruuje wydarzenia ukazane w tekście; ustala, jaką funkcję pełnią transporty w życiu obozu; charakteryzuje więźniów i esesmanów; analizuje refleksje Tadka na temat rzeczywistości obozowej; ustala, na czym polega uprzedmiotowienie człowieka w obozie analizując treść opowiadań, omawia warunki życia w obozie; wyjaśnia, w jaki sposób i w jakim celu próbowano stworzyć w obozie namiastkę życia;

<u>lektura obowiązkowa</u> Tadeusz Borowski, <i>Ludzie, którzy szli;</i> <i>Proszę państwa do gazu</i> <u>Zadania do całej lektury,</u> s. 336 <u>Nawiązanie</u> Mikołaj Grynberg, <i>Oskarżam Auschwitz,</i> s. 338 <u>lektura obowiązkowa</u> Hanna Krall, <i>Zdążyć przed Panem Bogiem,</i> podręcznik: s. 341 <u>lektura obowiązkowa</u> Zwyczajni niezwyczajni. Hanna Krall, <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> (fragm.); podręcznik: s. 342 <u>lektura obowiązkowa</u> Postawy Żydów wobec śmierci. Hanna Krall, <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> (fragm.);		• przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej I.1.14 • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny [...], biblijny, egzystencjalny I.1.15 • rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości I.1.16	charakteryzuje Tadka, narratora opowiadań, ocenia, czy jest to postać jednoznaczna; przypomina sobie znaczenie pojęcia „tragizm” i mówi, w jaki sposób Borowski ukazuje tragizm więźniów Auschwitz; wskazuje przykłady świadczące o tym, że więźniowie obozu wchodzą w rolę oprawców; wyjaśnia, czy zgadza się ze stwierdzeniem, że w relacjach między więźniami obozów przenikają się okrucieństwo i litość; udowadnia, że Borowski tworzy obraz rzeczywistości obozowej na zasadzie kontrastu; na podstawie tekstu uzasadnia słuszność określenia w odniesieniu do Auschwitz-Birkenau, że obozy zagłady określa się mianem fabryk śmierci; udowadnia, że Borowski w swoich opowiadaniach ukazał portret człowieka zlagrowanego; uzasadnia celowość zastosowania przez autora techniki behawiorystycznej • po przeczytaniu wywiadu <i>Oskarżam Auschwitz</i> omawia wojenne doświadczenia rodziców Dahlii; porównuje życie w rodzinie Dahlii z jej postrzeganiem rodziny francuskiej przyjaciółki; zastanawia się, dlaczego w rodzinach doświadczonych zagładą niepunktualność była tak problematyczna • porównuje sposób ukazania powstańców we wspomnieniach Marka Edelmana (<i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>) z obrazami powstańców w innych utworach literackich (np. w <i>Glorii victis</i> Elizy Orzeszkowej) • analizując wiersz Czesława Miłosza <i>Campo di Fiori</i>, przedstawia dwa plany: czasowy i przestrzenny, w których rozgrywa się sytuacja liryczna wiersza; analizuje opis Campo di Fiori, odpowiadając na pytania, które cechy zostały w nim wyeksponowane, które elementy opisu nawiązują do realiów wojny; analizuje opis wesołego miasteczka sąsiadującego z gettem; wyjaśnia, jak poeta przedstawia przenikanie się rozdzielonych murem dwóch rzeczywistości: tragedii płonącego getta i zabawy na karuzeli; porównuje zachowanie świadków śmierci Giordana Bruno z zachowaniem mieszkańców Warszawy; wyjaśnia, w jakim celu poeta zestawia ze sobą dwie sytuacje: rzymską i warszawską i jakie ich odczytania przewiduje; interpretuje refleksję poety zawartą w trzech ostatnich strofach utworu, na jaki aspekt tragedii ofiar zwraca uwagę Miłosz, mówiąc o „samotności ginących” • wyjaśnia, jaką rolę wyznacza Miłosz poezji i poecie w wierszu <i>Campo di Fiori</i> • zna czas, okoliczności powstania i problematykę książki <i>Inny świat</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego; wie, że to utwór autobiograficzny oparty na doświadczeniach i obserwacjach pisarza związanych z pobytem w więzieniach sowieckich oraz w obozie pracy w Jercewie; • wie, że <i>Inny świat</i> należy do literatury faktu; przedstawia okoliczności i przyczyny aresztowania Gustawa Herlinga-Grudzińskiego; ocenia wyrok i zasądzoną mu karę; uwzględnia dowody jego winy i znaczenie poszlak; ustala, jakiego rodzaju „przestępcy” trafiali do sowieckich więzień; przedstawia starego Żyda, którego Herling-Grudziński spotkał w witebskim więzieniu; analizuje scenę z udziałem

podręcznik: s. 348 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> „Nie dać się wepchnąć na beczkę”. Hanna Krall, <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> (fragm.); podręcznik: s. 350 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Hanna Krall, <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> <u>Zadania do całej lektury</u>, s. 353 <u>Nawiązanie</u> Czesław Miłosz, <i>Campo di Fiori</i>, s. 355 „Kto ratuje jedno życie – ratuje cały świat”. <i>Pianista</i> Romana Polańskiego, s. 357 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Gustaw Herling Grudziński, <i>Inny świat</i>, podręcznik: s. 360 <u>lektura</u>			„biezprizornego”; mówi, w jaki sposób Herling-Grudziński przedstawił swoich bohaterów, wykorzystując tekst historyczki Magdaleny Śniedziewskiej; na podstawie historii wskazanych bohaterów („biezprizornego”, starego szewca, narratora) udowadnia, że można ich uznać za ofiary systemu; przedstawia organizację życia w łagrze; omawia kondycję człowieka zniewolonego przez system polityczny w sowieckiej Rosji; rozmawia o utracie lub zachowaniu człowieczeństwa w sytuacji zniewolenia • wyjaśnia związek między mottem <i>Innego świata</i> a analizowanym fragmentem utworu • wskazuje podobieństwa realiów obozowego życia w opowiadaniach Tadeusza Borowskiego i <i>Innym świecie</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego • porównuje opowiadania Tadeusza Borowskiego z <i>Innym światem</i> Herlinga-Grudzińskiego pod kątem formy i treści • odtwarza dzieje Kostylewa do momentu przybycia do Jercewa; ustala, jaką rolę w jego życiu odegrała literatura; mówi, co stanowiło tajemnicę Kostylewa i w jakich okolicznościach odkrył ją Herling-Grudziński; wskazuje i interpretuje fragment, w którym są wyjaśnione powody samookaleczania się nowego więźnia; przedstawia historię przyjaźni bohaterów; wyjaśnia, w jaki sposób każdy z nich próbuje ocalić w sobie człowieczeństwo • przedstawia <i>Inny świat</i> jako utwór autobiograficzny; udowadnia, że utwór Grudzińskiego należy do literatury faktu; wyjaśnia znaczenie tytułu <i>Inny świat</i>, odwołując się do motta utworu; wymienia i omawia te aspekty obozowego życia, które były dla więźniów szczególnie trudne; przedstawia losy wybranych bohaterów <i>Innego świata</i>; podaje przykłady ilustrujące tragizm kobiet w łagrze; omawia hierarchię panującą w obozie; uzasadnia swoją opinię, czy zgadza się ze stwierdzeniem, że w łagrze sowieckim obowiązywały zasady odwróconego dekalogu; uzasadnia swoje zdanie, że łagier stanowił miniaturę państwa sowieckiego; omawia namiastki normalności w sowieckich łagrach; wyjaśnia, jaką funkcję w życiu bohaterów <i>Innego świata</i> odgrywała kultura; przedstawia ekstremalne formy łagrowego terroru; podaje przykłady niszczenia więzi międzyludzkich przez system sowieckiego więziennictwa; udowadnia, że bohaterowie <i>Innego świata</i> są bezsilni wobec mechanizmów przemocy • dzieli się refleksjami, jakiej wiedzy o człowieku dostarcza <i>Inny świat</i> Grudzińskiego • analizując wiersz Zbigniewa Herberta <i>Przesłuchanie anioła</i>, mówi, co charakteryzuje anioła i czego jest symbolem; wyjaśnia, kim jest tytułowy anioł i w jakiej sytuacji się znajduje; analizuje proces łamania bohatera lirycznego; interpretuje ostatnią strofę utworu; wskazuje środki językowe, za pomocą których został zbudowany poetycki obraz przesłuchania, i określa ich funkcję • rozstrzyga, czy obraz cywilizacji przedstawiony we fragmencie opowiadania

<u>obowiązkowa</u> „Zło, przed którym nie można się obronić”. Bezsilność wobec maszyny przemocy. Gustaw Herling Grudziński, <i>Inny świat</i> (fragm.); podręcznik: s. 362 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> „I tak dzień po dniu – tygodniami, miesiącami, latami – bez radości, bez nadziei, bez życia”. Gustaw Herling Grudziński, <i>Inny świat</i> (fragm.); podręcznik: s. 366 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> „[...] nigdy już nie będę dla nich pracował”. Misza Kostylew – niezłomny czy złamany? Gustaw Herling Grudziński, <i>Inny świat</i> (fragm.); podręcznik: s. 372 <u>lektura</u> <u>obowiązkowa</u> Gustaw Herling Grudziński, <i>Inny świat</i>	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	• przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych [...] I.2.1 • analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację I.2.2 • rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, [...] reportaż), popularnonaukowych i naukowych [...]; rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach; odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte; rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe I.2.3 • charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki I.2.5 • odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki I.2.6	Sławomira Mrożka <i>Wesele w Atomicach</i> jest taki sam, jak w poezji Awangardy Krakowskiej, i uzasadnia swoje zdanie • wskazuje podobieństwa i różnice w ukazaniu bohaterów w utworach <i>Pokolenie</i> Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i <i>Oda do młodości</i> Adama Mickiewicza • przetwarza i hierarchizuje informacje dotyczące pokolenia Kolumbów; zaznacza kryteria, na podstawie których Baczyńskiego zalicza się do tych twórców • ustala, w jaki sposób w tekście piosenki <i>Wojenka</i> z repertuaru Lao Che została ukazana wojna; wysłuchuje nagrania zespołu Lao Che i dzieli się wrażeniami; wyjaśnia, jaki wpływ na odbiór utworu ma jego warstwa muzyczna; uzasadnia swoje stanowisko, czy analizowany utwór ma pacyfistyczne przekonanie; uzasadnia swoją opinię, czy dostrzega związek między tekstem piosenki a omawianymi wierszami wojennymi • przygląda się fotosom z filmu <i>Miasto 44</i> w reżyserii Jana Komasy i rozważa, jaki obraz miłości w realiach wojny się z nich wyłania • zna czas, okoliczności powstania i problematykę książki <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> Hanny Krall; wie, że utwór ma cechy reportażu i zalicza się do literatury faktu • wie, jakim gatunkiem publicystyczno-literackim jest reportaż • wyjaśnia, jaki obraz Marka Edelmana wyłania się z tekstu Hanny Krall; rozważa, jaki stosunek do siebie i do tamtych wydarzeń ma bohater; opowiada, jak Marek Edelman przedstawia Anielewicza; zastanawia się nad celowością budowania przez Marka Edelmana wizerunku bohatera odmiennego od tradycyjnego; wyjaśnia powody, dla których Marek Edelman po wojnie został lekarzem; określa stosunek Marka Edelmana do Boga i wnioskuje, z czego wynika taka postawa; interpretuje tytuł reportażu Hanny Krall w kontekście opisanych wydarzeń • wyjaśnia, jakie postawy wobec Boga opisuje Adam Boniecki w tekście eksperckim w kontekście doświadczeń Holocaustu • przedstawia postawy, jakie zajmuje personel szpitala wobec prowadzonej przez Niemców masowej eksterminacji; wyjaśnia, w jaki sposób Marek Edelman uzasadnia wybuch powstania • przedstawia opinię amerykańskiego profesora na temat wydarzeń w getcie i wyjaśnia, w jakim celu Edelman ją przytacza; wypowiada się na temat tego, jaką postawę, według Marka Edelmana, powinni przyjąć Żydzi w getcie wobec jego zapowiedzianej likwidacji; wyjaśnia, jakie dwa rodzaje umierania zestawia ze sobą Marek Edelman • interpretuje scenę będącą metaforą sytuacji Żydów w czasie wojny; wyjaśnia, w jaki sposób Niemcy zapewniali sobie posłuszeństwo tysięcy Żydów uwięzionych w

<u>Zadania do całej lektury</u>, s. 376 <u>Nawiązanie</u> Zbigniew Herbert, <i>Przesłuchanie anioła</i>, s. 377 <u>Nauka o języku</u> Zjawiska mogące powodować niejednoznaczność wypowiedzi, s. 378 <u>Zadania sprawdzające</u> Stanisław Mrożek, <i>Wesele</i> w <i>Atomicach</i>, s. 380 Powtórzenie wiadomości – literatura wojny i okupacji. Podsumowanie, s. 382–384 Sprawdzian wiadomości – literatura wojny i okupacji			getcie; przedstawia sposób, w jaki Edelman opisuje głód i jego konsekwencje • przyglądając się obrazowi Jerzego Krawczyka <i>Przesyłka bez wartości</i>, interpretuje jego tytuł w kontekście fragmentów <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> • podaje przykłady sytuacji i postaw, które Edelman deheroizuje; omawia funkcję tego zabiegu; przedstawia historię Jurka Wilnera; określa funkcję Umschlagplatzu w okresie poprzedzającym spotkanie; przedstawia przykłady „godnej śmierci” podane przez Marka Edelmana; analizuje różne wizje śmierci i bohaterstwa w książce Hanny Krall; przedstawia wątpliwości środowiska lekarskiego związane z eksperymentem medycznym podjętym przez Marka Edelmana w związku z opracowaną przez niego metodą w kardiochirurgii; wyjaśnia, czemu służy zabieg przeplatania w rozmowie z Markiem Edelmanem wątku historycznego ze współczesnym • ogląda film <i>Bogowie</i> w reżyserii Łukasza Palkowskiego; porównuje przedstawioną w filmie postawę Zbigniewa Religi z postawą Marka Edelmana wobec obowiązujących procedur medycznych, ratowania życia, prób wdrażania nowatorskich metod, wyścigu z losem (Bogiem), stosunku do samego siebie • przypomina sobie filmy, które opowiadają o wydarzeniach w getcie warszawskim lub w nazistowskich obozach koncentracyjnych podczas II wojny światowej; zastanawia się, na czym skupiają się te opowieści • po obejrzeniu filmu <i>Pianista</i> w reżyserii Romana Polańskiego mówi o tym, jaką sceną się zaczyna, a jaką – kończy fabularna część filmu; wyjaśnia, dlaczego reżyser zastosował takie rozwiązanie; opowiada o tym, w jaki sposób reżyser przedstawia eksterminację Żydów w czasie okupacji; przedstawia losy rodziny Szpilmanów i ich postawy wobec działań Niemców; analizuje scenę oczekiwania Żydów na Umschlagplatzu; porównuje obrazy placu przed wywózką i po jej zakończeniu; opisuje przestrzeń, w których ukrywa się Szpilman, wyjaśnia, jak oddają sytuację egzystencjalną bohatera; omawia zmiany dokonujące się w wyglądzie i zachowaniu bohatera, wyjaśnia, w jaki sposób obrazują one utratę człowieczeństwa; wyjaśnia, jaką rolę przypisuje reżyser muzyce; uzasadnia swoją odpowiedź, czy biograficzny aspekt tej opowieści ma wpływ na jej siłę wyrazu • wyjaśnia, co łączy rysunek Krzysztofa Kamila Baczyńskiego z fragmentem wiersza <i>Pokolenie</i> ..... • podczas analizowania fragmentu tekstu <i>Twórczość pokolenia Kolumbów</i> Stanisława Stabro łączy wyrazy z właściwym opisem, wskazując: rzeczownik odczasownikowy, rzeczownik odprzymiotnikowy, rzeczownik niepodzielny słowotwórczo, rzeczownik odrzeczownikowy • analizuje budowę słowotwórczą wyrazu <i>historycznoliteracki</i>, a następnie podaje parafrazę słowotwórczą tego wyrazu • określa, czy przymiotnik <i>historycznoliteracki</i> jest: zrostem, złożeniem,
	II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	• wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi II.1.1 • rozumie zróżnicowanie	• określa, czy przymiotnik <i>historycznoliteracki</i> jest: zrostem, złożeniem,

	składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i wykorzystuje je w budowie wypowiedzi o różnym charakterze II.1.2 rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi II.1.3	zestawieniem, wyrazem niepodzielnym słotwórczo analizuje czasowniki i zaimki występujące w wierszu <i>Pokolenie</i> Krzysztofa Kamila Baczyńskiego ustala, jaka jest funkcja zdrobnień w piosence <i>Wojenka</i> z repertuaru zespołu Lao Che
II. Kształcenie językowe. Zróznicowanie języka	rozdziela pojęcie stylu i stylizacji, rozumie ich znaczenie w tekście II.2.1 rozdziela style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania II.2.2 zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje [...] sentencje, [...] obecne w polskim dziedzictwie kulturowym II.2.5 rozdziela rodzaje stylizacji ([...] kolokwializacja, stylizacja środowiskowa [...] itp.) oraz określa ich funkcje w tekście II.2.6 rozdziela słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego II.2.7	..... określa, jak na wymowę utworu <i>Wojenka</i> z repertuaru zespołu Lao Che wpływa wykorzystanie języka potocznego i sformułowań typowych dla rozmowy z dzieckiem analizując język opowiadań Tadeusza Borowskiego, wskazuje przykłady użycia: żargonu obozowego, kolokwializmów, wulgaryzmów, zdrobnień i określa funkcje zastosowanych środków wyrazowych
II. Kształcenie językowe. Komunikacja	rozdziela i określa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, metajęzykową,	..... wie, co należy do zjawisk językowych, które mogą powodować niejednoznaczność wypowiedzi; wśród nich wymienia: anakoluty, homonimy, niewłaściwe użycie elipsy, paradoksy

językowa i kultura języka	ekspresywną, impresywną, w tym perswazyjną) II.3.3 rozpoznaje zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (homonimie, anakoluty, elipsy, paradoksy), dba o jasność i precyzję komunikatu II.3.4 posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej II.3.5 stosuje zasady etyki wypowiedzi; wartościuje wypowiedzi językowe, stosując kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność – niepoprawność II.3.7 stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednie do sytuacji II.3.9	wie, że wymienione zjawiska bywają stosowane celowo nazywa zjawiska językowe zakłócające komunikatywność wypowiedzeń i wyjaśnia, na czym polega ich niejednoznaczność ..... wyjaśnia pisownię wyrazu <i>historycznoliteracki</i>
II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	stosuje zasady ortografii i interpunkcji [...] II.4.1 wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu II.4.2 rozumie stylistyczną funkcję zamierzonego błędu językowego w tekście artystycznym II.4.3	..... podaje odpowiednie argumenty, odpowiadając na pytanie, czy zgadza się z decyzją jury, że twórcy filmu <i>Pianista</i> dostali Oscary za reżyserię, scenariusz i pierwszoplanową rolę męską
III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji	

	składniowych III.1.1 wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej III.1.2 wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, [...]) oddziałują na odbiorcę III.1.4 rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty <i>ad personam</i>) III.1.5 odróżnia dyskusję od sporu i kłótni III.1.7	
III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie III.2.1 buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki III.2.2 reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska, wykazując sprzeczność wypowiedzi III.2.3 zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje,	na podstawie analizowanego fragmentu tekstu Stanisława Stabro <i>Twórczość pokolenia Kolumbów</i> pisze streszczenie liczące 40–60 wyrazów pisze wypracowanie na temat: Jaki wpływ na człowieka mają doświadczenia ekstremalne?; w pracy odwołuje się do dowolnych wierszy K.K. Baczyńskiego lub T. Gajcego, wybranej lektury obowiązkowej oraz odpowiednich kontekstów przygotowuje głos w dyskusji na temat wartości literatury obozowej dla współczesnego człowieka rozmawia z innymi o tym, jak rozumieją stwierdzenie: „Przecież ludzkość umówiła się, że umieranie z bronią jest piękniejsze niż bez broni” redaguje wypowiedź pisemną: „Człowiek jest ludzki w ludzkich warunkach”, odwołując się do tekstu <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> Hanny Krall, wybranej lektury obowiązkowej i dowolnych kontekstów pisze recenzję filmu, w której uzasadnia opinię, że <i>Pianista</i> jest świadectwem ludzkiej siły w obliczu śmierci oraz hołdem dla potęgi muzyki i woli życia podczas analizy utworu <i>Inny świat</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego przygotowuje głos w dyskusji na temat problemu: Misza Kostylew niezłomny czy złamany? odwołując się do <i>Innego świata</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, innych utworów literackich oraz wybranych kontekstów, redaguje wypowiedź pisemną na temat: Jakie funkcje w życiu człowieka może pełnić literatura? analizuje problem, odwołując się do <i>Innego świata</i>, innych utworów literackich

	uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji III.2.4 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat [...], definicja [...] III.2.6 • tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym III.2.8 • w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów III.2.10 • stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe III.2.11 • wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej III.2.12	i wybranych kontekstów: Jakie ludzkie postawy ujawniają się w sytuacjach ekstremalnych? • wyraża swoje zdanie na temat, czy przesłanie utworu Zbigniewa Herberta jest zgodne z wymową <i>Innego świata</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, i je uzasadnia • pisze własną fraszkę lub tworzy mem, stosując anakolut, homonimie, elipsę oraz paradoks, by osiągnąć efekt artystyczny lub przyciągnąć uwagę
IV. Samokształcenie	• rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego	..... • porządkuje informacje o Polsce w czasie wojny i okupacji (m.in. na temat: zbrodni katyńskiej, Akcji Specjalnej „Kraków”, okupacyjnej codzienności, Holocaustu, ruchu oporu, obozów koncentracyjnych, powstania warszawskiego) • korzystając ze <i>Słownika mitów i tradycji kultury</i>, wyjaśnia sens imienia Krzysztof w wierszu <i>Rodzicom</i> Krzysztofa Kamila Baczyńskiego • podczas pracy w grupach porządkuje informacje o wierszach miłosnych

	stanowiska IV.1 • porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach IV.2 • korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej IV.3 • dokonuje krytycznej selekcji źródeł IV.5 • wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi IV.6 • wzbogaca swoją wypowiedź pozajęzykowymi środkami komunikacji IV.7 • posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi (np. etymologicznymi, frazeologicznymi, skrótów, gwarowymi), także w wersji on-line IV.8 • wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny IV.9 • gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych IV.10 • korzysta z zasobów multimedialnych, np. z bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych; dokonuje	K.K. Baczyńskiego i T. Gajcego w problemowe całości; syntetyzuje i prezentuje treści • podczas analizy książki <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> Hanny Krall podaje cytaty odnoszące się do przedstawienia przez Marka Edelmana obrazów umierania • znajduje informacje na temat dzieciństwa Romana Polańskiego i jego przeżyć z czasów II wojny światowej • podczas analizy wiersza Zbigniewa Herberta <i>Przesłuchanie anioła</i> korzysta ze słownika symboli, gromadząc informacje na temat tego, co charakteryzuje anioła i czego jest on symbolem • podsumowuje wiedzę na temat literatury wojny i okupacji

		wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość IV.11. • wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu i prezentowaniu oraz popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć IV.12	